Γ. Θ. ΛΕΦΚΟΠΥΛΟΣ

ΒΙΒΛΙΟ
ΕΛΙΝΙΚΙΣ ΓΛΟΣΑΣ

ΓΡΑΜΑΤΙΚΙ ΚΕ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΦΤΕΡΟ

ΕΛΙΝΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΥ ΔΟΝΜΠΑΣ
ΜΑΡΙΥΠΟΛΙ—1936

Γ. Θ. ΛΕΦΚΟΠΥΛΟΣ

ΔΙΔΑΧΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΙΣ ΕΛΙΝΙΚΙΣ ΓΛΟΣΑΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΚΟΛΙΟ

ΓΡΑΜΑΤΙΚΙ ΚΕ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΦΤΕΡΟ

ΓΙΑ ΤΙΝ 3-ι ΚΕ 4-ι ΤΑΚΣΙ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΤΑΘΕΡΟΠΙΙΜΕΝΟ ΡΟΣΙΚΟ

ΕΠΙΤΡΑΠΙΚΕ ΑΠ'ΤΟ ΛΚΠ ΤΙΣ ΥΣΣΔ

ΕΛΙΝΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΥ ΔΟΝΜΠΑΣ
ΜΑΡΙΥΠΟΛΙ—1936

ΤΡΙΤΙ ΤΑΚΣΙ

§ 1. ΣΙΝΔΕΣΙ ΤΟΝ ΛΕΚΣΕΟΝ ΣΤΙΝ ΠΡΟΤΑΣΙ

ΤΑ ΠΕΔΙΚΑ ΣΠΙΤΙΑ

1. Ίρθε το ζεστό καλοκέρι.
2. Ο ζεστός ίλιος κοκινίζι τα πεδιά.
3. Τα πεδιά πέζυν στιν πράσινι αβλί τυ πεδικύ σπιτιύ.
4. Τα πεδιά ζύνε το καλοκέρι στα όμορφα σπίτια-τυς.
5. Για τιν ιγία το πεδιόν χριάζετε: φος, καθαριότιτα, φαγί, καθαρός αγέρας κε δυλιά.
6. Όπυ ίνε καθαριότιτα, εκί δεν μπένι ο γιατρός.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 10. Απαντίστε γραφτά στα εροτίματα με διο σινδεμένες λέκσις.

Έτσι: ίρθε (πιό;)... Καλοκέρι (τί λογίς;)...
Ίρθε το καλοκέρι. Το ζεστό καλοκέρι.
Κοκινίζι (πιός;)... Ο ίλιος (τί λογίς;)...
Πέζυν (πιά;)... Στιν αβλί (τί λογίς;)... (πιανύ;).......
Ζύνε (πιά;).... (πότε;).... Στα σπίτια-τυς (τί λογίς;)...
Χριάζετε (για πιά;).... (πιανόν;)..... (τί;)........
Δεν μπένι (πιός;).... (πύ;)......

<u>Ι λέκσις στις προτάσις σινδέυντε ι μια με τιν άλι κατά το νόιμα.</u>

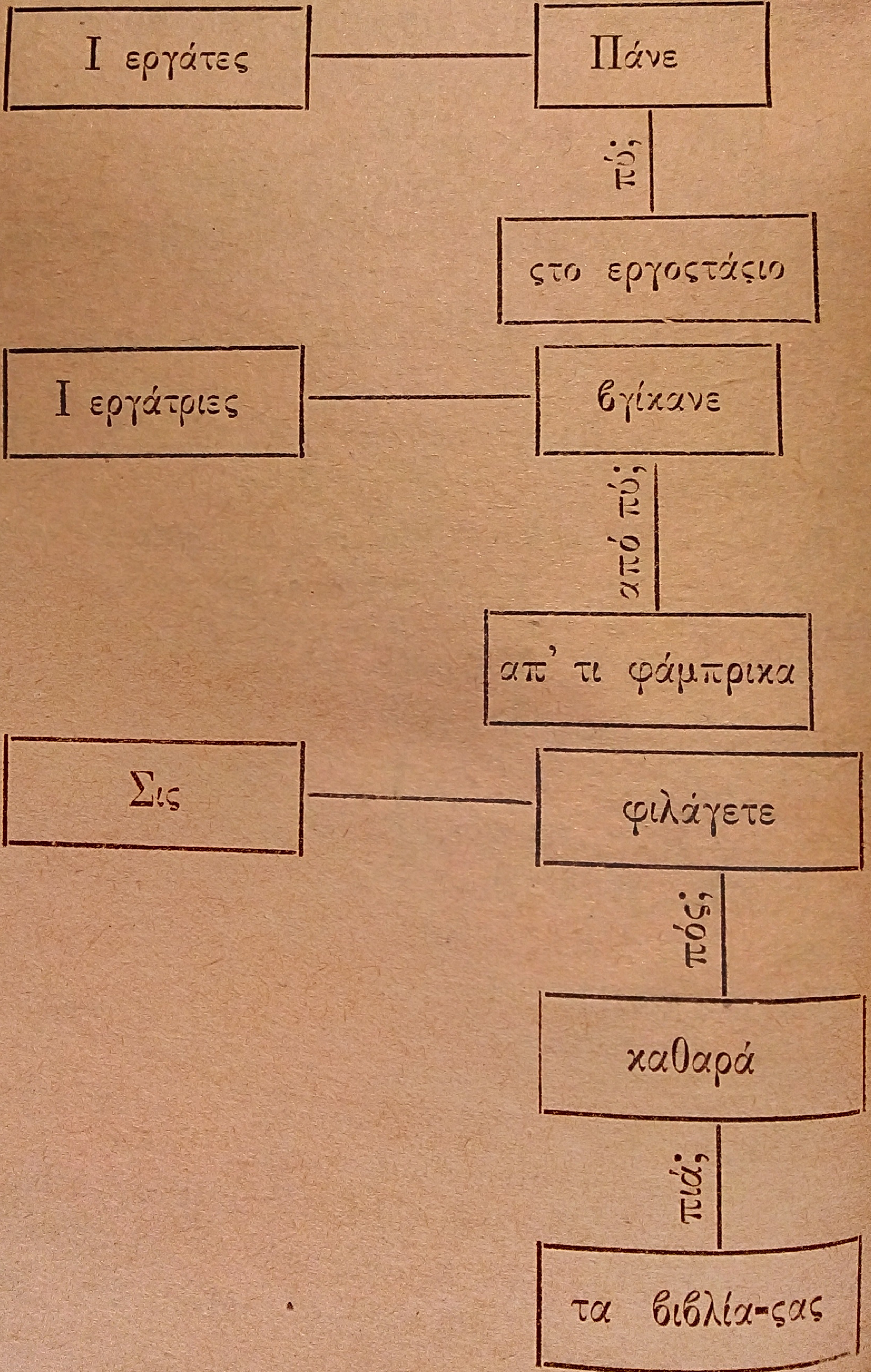
<u>Ι σίνδεσι αφτί μπορί να γίνι κε με εροτίματα.</u>

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 2. Δίχστε με σχεδιογράματα κε εροτίματα, πός σινδέυντε ι λέκσις ι μια με τιν άλι στις πιο κάτο προτάσις.

Μιν πίνετε άβραστο νερό. Ι εργάτες πάνε στο εργοστάσιο. Ι εργάτριες βγίκανε απ' τι φάμπρικα. Κιματίζι ι κόκινι σιμέα. Τα πεδιά πάνε στο σχολιό.

Φιλάγετε καθαρά τα βιβλία-σας. Ι τάκςι-μας βγάζι ταχτικά εφιμερίδα. Τα πεδιά πέζυνε στον κίπο.

'Ετςι:

ΓΙΜΝΑΖΜΑ. 3. Σχιματίστε προτάσις με τις πιο κάτο λέκσις. Αλάκστε τις λέκσις, όπος απετί ι σίνδεσί-τυς στιν πρότασι.

1. Ίρθανε, ο χιμόνας, ι κρία.
2. Πέζυνε, το πεδί, με το χιόνι.
3. Φίγανε, το πυλί, σε μακρινά μέρι.
4. Μάζεπσε, ι κολχόζνικι, τι σοδιά.
5. Ποτίζυν, ι βροχί, ο δινατός τι γ'.
6. Τρέχι, τα πεδιά, τα βιβλία, με, στο χέρι, στο σκολιό.

§. 2. ΥΣΙΑΣΤΙΚΟ

ΓΙΜΝΑΖΜΑ. 4. Αντιγράφοντας τις πιο κάτο λέκσις βάλτε εκί, όπυ ίνε τελίες τις λέκσις, πυ απαντύνε στα εροτίματα πιός; πιά; πιό; πιί; πιές;

Τα ρύχα ράβι . . . . (πιός;)
Το τραπέζι έφτιακσε . . . (πιός;)
Τιν αλεπύ σκότοσε . . . . (πιός;)
Τον άροστο γιάτρεπσε . . . (πιός;)
Τα χοράφια σπέρνι . . . . (πιός;)
Τα σπίτια χτίζυνε . . . . (πιι;)
Τα αβγά γενά . . . . (πιά;)

ΑΠΑΝΤΙΣΙΣ. ο κινιγός, ι όρνιθα, ο ράφτις, ι χτιστές, ο μαρανκός, ο κολχόζνικος, ο γιατρός.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 5. Γράπστε πρότι φορὰ—πιός ζι στο δάσος κ'ίστερα τί φιτρόνι στο δάσος;

Έτσι: 1) Στο δάσος ζι . . . (πιός;)
2) Στο δάσος φιτρόνι . . . (τί;)

Ι αρκύδα. Ο λίκος. Το πέφκο. Τα μανιτάρια. Ο αιτός. Το έλατο. Ι σιμίδα. Ι αλεπύ. Ο λαγός. Ι χελόνα. Ι φράυλες. Ι λέφκι. Ο σκαντσόχιρος.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 6. Αντιγράπςτε τα ονόματα τον αγροτικόν εργαλίον χε μιχανόν:

Αλέτρι. Τράκτορ. Σφιρί. Δρεπάνι. Κομπάιν. Τσυνκράνα. Τςαπί. Φτιάρι. Αφτοκίνιτο. Αλονιςτικί μιχανί.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 7. Αντιγράπςτε απ'τις πιο κάτο λέκςις πρότι φορά όλα τα σκέβι κε ίςτερα όλα τα έπιπλα.

Κατςαρόλα. Τραπέζι. Πιάτο. Κυτάλι. Πιρούνι. Σκαμνί. Μαχέρι. Αλατιέρα. Καναπές. Ντυλάπι. Σαμοβάρι. Βέντρο. Βαρέλι. Καράφι. Ζαχαριέρα. Σταχτοθίκι. Κρεβάτι. Τζαερό. Συπιέρα. Λάμπα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 8. Αντιγράπςτε απ'τις πιο κάτο λέκςις πρότι φορά τα άγρια ζόα κε ίςτερα τα πυλιά.

Αρκύδα. Περιςτέρι. Λίκος. Αιδόνι. Χελιδόνι. Όρνιθα. Πετινός. Κύκος. Λαγός. Αλεπύ. Χίνα. Λιοντάρι. Πάπια. Λάφι. Τιφλοπόντικος. Τζυμπράνι. Μαβροπύλι. Γεράκι. Καλιακύδα. Ορτίκι. Τίγρι. Ελέφαντας. Τσακάλι. Γλάρος.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 9. Αντιγράπςτε τις πιο κάτο λέκςις κε εκί όπυ ίνε τελίες (. . . .) βάλτε τι λέκςι πυ πρέπι.

Έτςι: Ι μίγα, ι μέλιςα, ι πεταλύδα ίνε έντομα.
Το χελιδόνι, το αιδόνι, το περιςτέρι „ . . . .
Ο λίκος, ι αλεπύ, ι αρκύδα, ι τίγρι „ . . . .
Το πλατάνι, το πέφκο, το έλατο „ . . . .
Το τριαντάφιλο, το γαρύφαλο, ο μενεκςές „ . . . .
Το πριόνι, το τςεκύρι, το πςαλίδι, το τριπάνι „ . .
Ι κατςαρόλα, το τζαερό, το τριπιτό „ . . . .
Το τόπι, ι κύκλα, ι σφιρίχτρα „ . . . .

ΣΤΟ ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΚΛΥΜΠ (λέςχι)

Βράδιαςε. Το πιονέρικο κλυμπ ίχε πολά πεδιά εκίνι τι βραδιά. Μαζεφτίκανε εκί για να διαβάςυνε

εφιμερίδες, να πέξυνε, να δυλέψυνε. Έξο άστραφτε κε βροντύσε. Ύτε ι αστραπί, ύτε ι βροντί, δε μπορύσε να κρατίσι τα πεδιά στο σπίτι-τυς. Όλα τρέχανε στο κλυμπ να ετιμαστύνε για τιν πεδικί-τυς βραδιά. Άλα γράφανε σινθίματα, άλα ζογραφίζανε πλακάτες κε σιμέες, κε άλα γράφανε άρθρα για τιν εφιμερίδα τυ τίχυ. Με τραγύδια κε χαρά κάθε πεδί έκανε τι δυλιά, πυ έπρεπε να κάνι. Ίστερα απ'τι δυλιά όλα πίγανε στα σπίτια-τυς. Ο αγέρας όλο κε βύιζε στα γιμνά κλαδιά τον δέντρον.

ΓΙΜΝΑΣΜΑ 10. Γράψτε τις λέξις, πυ φανερόνυνε φενόμενα τις φίσις (αστραπί, βροντί) κε ίστερα κινονικά φενόμενα, ίτε σιμβάντα. (διαδίλοσι, απεργία κ. τ. λ.)

Ανιξι. Χιμόνας. Σινεδρίασι. Σοσιαλιστικί άμιλα. Αέρας. Χιόνι. Πάγος. Διαδίλοσι. Απεργία. Εκλογές. Ζέστι. Κρίο. Βροντί. Φοτιά. Έκλιψι. Ανατολί. Δίσι.

Ι άνθροπι, τα ζόα, τα πράγματα, τα φενόμενα τις φίσις, τα σιμβάντα, λέγυντε με μια λέξι αντικίμενα.

Ι λέξις, πυ φανερόνυνε αντικίμενα λέγυντε *υσιαστικά.*

Αντιγράψτε το άρθρο „Στο πιονέρικο κλυμπ" κε ιπογραμίστε όλα τα υσιαστικά.

Γράψτε τις πιο κάτο λέξις κε εκί όπυ ίνε τελίες (. . .) βάλτε τιν αντίθετι λέξι. Έτσι:

μέρα — νίχτα	λίπι — . . .	ιρίνι — . . .
πρωί — . . .	φος — . . .	βοράς — . . .
δίναμι — . . .	φίλος — . . .	βράδι — . . .
ζέστι — . . .	γέρος — . . .	πίκρα — . . .
ζοί — . . .	άντρας — . . .	ιγία — . . .

ΓΙΑ ΑΠΑΝΤΙΣΙΣ: αρόστια, βράδι, γλίκα, αδιναμία, προί, κρίο, νότος, θάνατος, πόλεμος, γινέκα, χαρά, νέος, σκοτάδι, εχτρός.

Στα υσιαστικά, πυ φανερόνυνε ανθρότυς κε ζόα, μπένυν τα εροτίματα: πιός; πιανύ; πιόνα; πιά; πιανίς; πιανύ; Στα άλα υσιαστικά τα εροτίματα; τί; πιό; για πιό;

§ 3. ΡΙΜΑ

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 11. Κιτάχστε τις ζογραφιές κε γράπστε με τι σιρά τί κάνι ο καθένας.

Γράφι. Ράβι. Πσαρέβι. Πριονίζι. Νίβετε. Χτενίζετε. Θερίζι. Κολιμπά. Πετά.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 12. Βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες (...) το υςιαςτικό, πυ ενεργί. Έτςι.

Το πςάρι κολιμπά.
.. ... μιαυλίζι.
.. ... κακαρίζι.
.. ... γαβγίζι.
.. ... φοτίζι, θερμένι.
.. ... φιτρόνι, πραςινίζι.
.. ... χλιμιντρίζι.
.. ... βελάζι, βόςκι.
.. ... κελαιδί, πετά.

Ο κολχόζνικος οργόνι, θερίζι, ςπέρνι, αλονίζι.
... πελεκά, πριονίζι, ροκανίζι.
... γράφι, διαβάζι, ζογραφίζι.
... ράβι, μπαλόνι, ςιδερόνι.
... ανατέλι, φοτίζι, θερμένι, βαςιλέβι.
... παγόνι, τρέχι, ποτίζι.

§ 4. ΙΠΟΚΙΜΕΝΟ ΚΕ ΚΑΤΙΓΟΡΙΜΑ (ΡΙΜΑ) ΣΤΙΝ ΠΡΟΤΑΣΙ

Ο κςιλυργός πριονίζι τα ςανίδια.
Ο χτίςτις πελεκά τις πέτρες.
Ο ράφτις κόβι το ίφαζμα.
Ο ςιδεράς κοπανίζι το ςίδερο.
Ο κολχόζνικος θερίζι το ςανό.
Το τράκτορ οργόνι το χοράφι.
Ο εργάτις δυλέβι ςτο εργοςτάςιο.
Το πεδί γράφι γράμα.
Τα ςτάχια αλονίζυντε με το κομπάιν.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 13. Στις πιο πάνο προτάσις γράπστε τα υσιαστικά μαζί με τα ρίματα, πυ ανάφερυντε ς' αφτά. 'Ετσι:

Ο ξιλυργός πριονίζι.

... ...

I λέξι τις πρότασις, πυ φανερόνι τι κάνι ίτε τί παθένι το αντικίμενο λέγετε κατιγόριμα (ρίμα)

I λέξι τις πρότασις, πυ φανερόνι το αντικίμενο (υσιαστικό), για το οπίο λέγι το κατιγόριμα, λέγετε ιποκίμενο.

Στο ιποκίμενο μπένι το ερότιμα πιος; πιά; πιό; τί;

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 14. Βάλτε στις πιο κάτο προτάσις εκί όπυ ίνε τελίες (. . .) το κατιγόριμα (ρίμα), πυ χριάζετε.

Ο σιδεράς κοπανίζι. Το μαχέρι...

Ο μαθιτίς... Ο κολχόζνικος... Ο αέρας... Το άλογο... Ο κινιγός... I αρκύδα...Το ψάρι... Το πυλί... Το σφιρί... I αγελάδα... I πάπια... Το χελιδόνι... Το νερό... I ράφτρια... I βροχί.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 15. Βάλτε στις πιο κάτο προτάσις εκί όπυ ίνε τελίες (...) το ιποκίμενο, πυ χριάζετε. 'Ετσι:

Το σκιλί	γαβγίζι.		κελαδί.
.. ...	μιαυλίζι		πίνι.
.. ...	κακαρίζι.		πετά.
.. ...	χλιμιντρίζι.		παγόνι
.. ...	τρίζι.		θερίζυντε
.. ...	μυνκρίζι.		μαρένυντε.

το σκιλί, τα φίλα, ι όρνιθα, το άλογο, ι αγελάδα, το χελιδόνι, το νερό, το αεροπλάνο, το βόδι, τα χοράφια, ι γάτα, ο τροχός.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 16. Να πίτε προφορικά τί κάνι; τί παθένι;

Ο ίλιος... Το χορτάρι... Ο ιντάρνικος... Ο κινιγός... Ο αεροπόρος... Το πσάρι... Το λυλύδι... Το κολχόζι... Το σοβχόζι... Το πρόβατο... Το μορό... Το εργοστάσιο... Ι φάμπρικα... Τα σίνεφα... Τα χόρτα... Τα στάχια... Ι μαθιτές...

Ι πιο απλί πρότασι αποτελίτε από ιποκίμενο κε κατιγόριμα, π. χ.:

Το νερό πάγοσε. Το γιαλί έσπασε. Το πρόβατο βόσκι. Το φενκάρι κρίφτικε. Ο κερός χάλασε. Το αρνί τρέχι. Ο ίλιος ανατέλι. Το φιτό μεγάλοσε. Ι Μαρία γράφι.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 17. Στις πιο κάτο προτάσις ιπογραμίστε το ιποκίμενο με διο γραμίτσες κε το κατιγόριμα με μια. 'Ετσι:

ΤΟ ΠΙΚΡΟ ΓΙΑΤΡΙΚΟ

Ο Δίμος αρόστισε. 'Ιρθε ο γιατρός. Ο Δίμος σικόθικε. Ο γιατρός κίταксε. Ο γιατρός έγραψε. Ο Δίμος ίπιε. Ο άροστος γιατρέφτικε. Ο Δίμος πίγε στο σκολιό. Βοίθισε το πικρό γιατρικό.

§ 5. ΕΠΕΚΣΙΓΙΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΚΣΙΣ ΣΤΙΝ ΠΡΟΤΑΣΙ

Στιν πρότασι, εκσόν απ' το ιποκίμενο κε το ρίμα, μπορύν να μπυν κε άλες λέκσις. Αφτές ι νέες λέκσις επεκσιγύνε καλίτερα ίτε το ιποκίμενο ίτε το κατιγόριμα (ρίμα) κε γι' αφτό λέγοντε επεκσιγιματικές λέκσις.

ΠΡΟΤΑΣΙΣ

ΔΙΧΟΣ ΕΠΕΚΣΙΓΙΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΚΣΙΣ	ΜΕ ΕΠΕΚΣΙΓΙΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΚΣΙΣ
Ίρθε ο χιμόνας	Ίρθε ο κρίος χιμόνας.
Ο πατέρας δυλέβι.	Ο πατέρας δυλέβι γρίγορα
Το αφτοκίνιτο τρέχι.	Το αφτοκίνιτο τρέχι στο χοριό
Ο κολχόζνικος πάγι.	Ο κολχόζνικος πάγι στι δυλιά

Ι επεκσιγιματικές λέκσις: ο κρίος, γρίγορα, στο χοριό, στι δυλιά επεκσιγόνε καλίτερα τα ιποκίμενα: χιμόνας, πατέρας, αφτοκίνιτο, κολχόζνικος.

ΠΡΟΤΑΣΙΣ

ΔΙΧΟΣ ΕΠΕΚΣΙΓΙΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΚΣΙΣ	ΜΕ ΕΠΕΚΣΙΓΙΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΚΣΙΣ
1. Τα πεδιά τρέχυν.	1. Τα πεδιά τρέχυν στο σκολιό
2. Τα αεροπλάνα πετύν.	2. Τα αεροπλάνα πετύν πσιλά
3. Κόβο πσομί	3. Κόβο πσομί με το μαχέρι
4. Ο ίλιος κέι.	4. Ο ίλιος κέι σίμερα
5. Το νερό τρέχι.	5. Το νερό τρέχι με θόριβο
6. Ι αγελάδα τρόγι.	6. Ι αγελάδα τρόγι αργά

Ι επεχσιγιματικές λέχσις: στο σχολιό, πσιλά, με το μαχέρι, σίμερα, μέ θόριβο, αργά, επεχσιγύν καλίτερα τα κατιγορίματα (ρίματα): τρέχυν, πετύν, κόβο, κέι, τρέχι, τρόγι.

Ι πρόταςι, πυ έχι κε επεχσιγιματικές λέχσις λέγετε πλατιά πρόταςι.

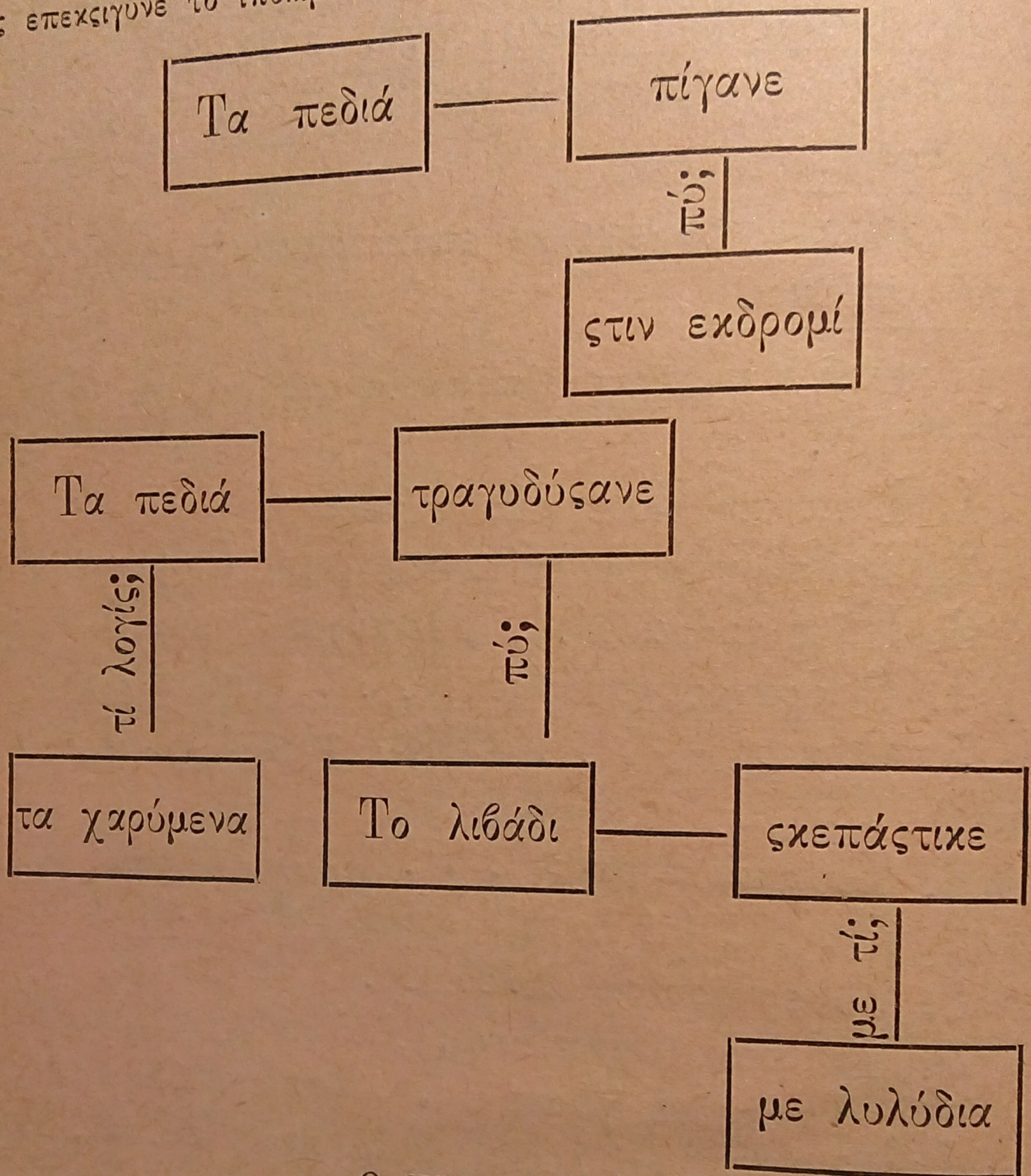
ΓΙΜΝΑΣΜΑ 18. Γράπςτε πλατιές προτάςις με τι βοίθια τον εροτιμάτον. Έτςι:

1. Ι ποντικί ζύνε στις τρίπες.
2. Τα τζυμπράνια πίγανε . . . . (πύ;)
3. Πίρα γράμα . . . . (από πύ; πιόνα;)
4. Ο υρανός καθάριςε . . . . (από πιά;)
5. Ο κερός . . . . (πιός;) φένετε . . . . (από πότε;)
6. Το σκιλί έτρεκσε . . . (πυ;)
7. Ι . . . (τί λογίς;) άνικσι ίρθε . . . (πός;)
8. Το εργοστάςιο δυλέβι . . . (πός;)
9. Τα πεδιά τραγυδύν . . . (πός;)
10. Τα πεδιά ίρθανε . . . (από πύ;)
11. Ι . . . (τί λογίς) σιμέα κιματίζι . . . (πός;)

ΣΤΙΝ ΕΚΔΡΟΜΙ

Τα πεδιά πίγανε...(πύ;). Τραγυδύςανε... (πός)... (τί λογίς;) τραγύδια. Μαζέπςανε... (πύ;)... (τί λογίς;) λυλύδια κε κάνανε... (τί λογίς;) στεφάνια. Τα πυλιά... (πύ;) κελαιδύςανε... (πός;) πάνο στα δέντρα. Το αγεράκι φιςύςε... (πός;) ανάμεςα στα... (τί λογίς;) φίλα τον δέντρον. Τα πεδιά γίριςαν... (πότε;) στα σπίτια... (πός;). Κιμίθικαν... (πός;) τι νίχτα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 19. Δίκστε με σχεδιόγραμα πιές επεκσιγιματικές λέκσις επεκσιγόνε το ιποκίμενο κε πιές το κατιγόριμα; 'Ετσι:

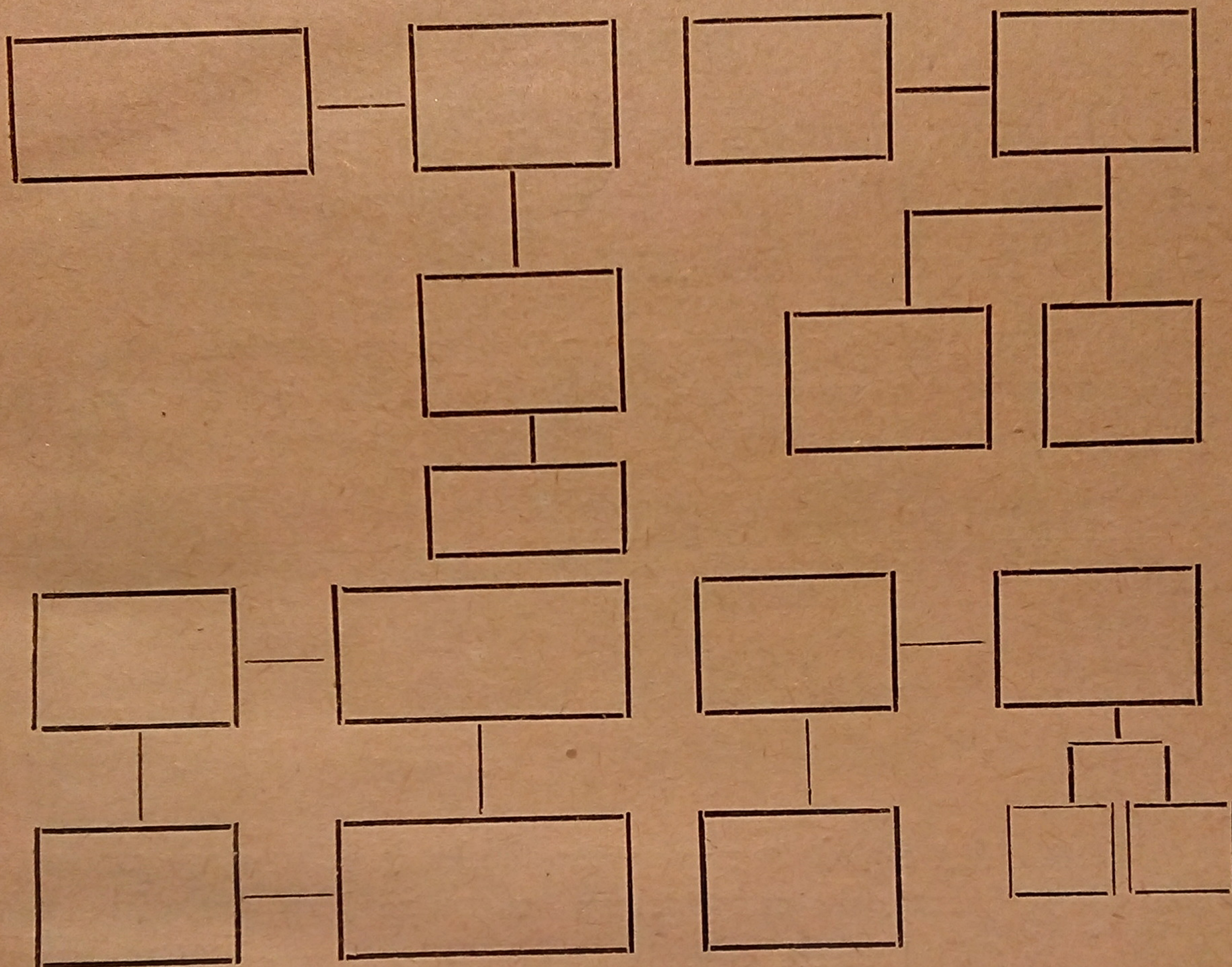

Ο ΠΙΟΝΕΡΟΣ

Ο πιονέρος βοιθάι τον κομσομόλο. Ο πιονέρος βοιθάι κε τον κομυνιστί. Ο πιονέρος διοργανόνι τιν κινονικί ζοί. Ο πιονέρος προσπαθί να μάθι. Ο πιονέρος μαθένι καλά. Ο πιονέρος εκτελί τις εντολές-τυ Ιλίτζ. Ο πιονέρος προφιλάγι τιν ιγία-τυ. Ο πιονέρος γιμνάζετε. Ο πιονέρος σικόνετε πολί πρωί. Ο πιονέρος δυλέβι κολεκτιβιστικά. Ο πιονέρος προφιλάγι τι σκολικί περιυσία.

Ο πιυνέρος δεν καπνίζι. Ο πιονέρος δεν πίνι αλκο-ολικά ποτά. Ι νέι πιονέρι δυλέβυν οργανομένα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ. 20. Βάλτε τις πιο πάνο προτάσις για τυς πιονέρυς στα πιο κάτο σχεδιογράματα:

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 21. Σχιματίστε πλατιές προτάσις, βάζοντας εκί, όπυ ίνε τελίες (...) τις λέκσις, πυ χριάζυντε.

Ι Υκρανία ίνε πλύσια... (σε τί κε τί).
Ο Μιτζύριν ίτανε.... (τί;) (τί λογίς;).
Ο πσαράς έπιασε... (τί; με τί).
Ι Υντάρνικι πίρανε... (τί; για τί;)
Τα πυλιά πετάκσανε... (πότε; πύ; γιατί),
Ι κολχόζνικι θερίζυνε... (πότε; τί; με τί;)
Ι δασκάλα γράφι... (πύ; με τί; πός;)

§ 6. I METAVOLI TON ΛΕΚΣΕΟΝ ΣΤΙΝ ΠΡΟΤΑΣΙ
ΘΕΜΑ ΚΕ ΚΑΤΑΛΙΚΣΙ ΤΙΣ ΛΕΚΣΙΣ.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 22. Αντιγράφοντας το άρθρο «Ο πιονèρος» βάλτ εκί πύ ίνε τελίες τι λέκσι πιονέρος μεταβάλοντας αφτί τι λέκσι όπ απετί ι σίνδεσι τυ λόγυ.

Ο ΠΙΟΝΕΡΟΣ

Ο Νίκος γράφικε πιονέρος. Τα τετράδια (πιανύ;)... ίνε καθαρά. Όλι αγαπύνε τον εργατικό (πιόνα;)... Γιά-συ,... «Έτιμος πάντα»,...

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 23. Γράπστε σε στίλι όλες τις μεταβολές τις λέκσις πιονέρος απ'το πιο πάνο γίμναζμα. Τις καταλίκσις χορίστε με γραμύλα (—).

Ετσι: πιονέρ-ος
πιονέρ-υ
. . .
. . .
. . .

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 24. α) Αντιγράφοντας, δίπλα σε κάθε αλαγί τις λέκσις κολχόζνικος βάλτε μέσα σε παρένθεσι το ερότιμα, πυ τεριάζι: πιός; πιανύ; πιόνα; β) Γράπστε σε στίλι όλες τις αλαγές, πυ παθένι το υσιαστικό κολχόζνικος. Χορίστε τις καταλίκσις με γραμόλα (—). Έτσι:

κολχόζνικ-ος.
κολχόζνικ-..

Ο ΥΝΤΑΡΝΙΚΟΣ ΚΟΛΧΟΖΝΙΚΟΣ

Ο πατέρας-μυ ίνε υντάρνικος κολχόζνικος. Στίλανε τα πεδιά τυ κολχόζνικυ στο σπίτι τις ανάπαψις. Όλι αγαπύνε τον υντάρνικο κολχόζνικο. Γιά-συ, κολχόζνικε, πός πάγι ι σπορά;

Ο μαθιτίς (πιός;) γράφι.
Τα τετράδια (πιανύ;) τυ μαθιτί ίνε καθαρά.
Ι μαθιτές (πιί;) πίγανε στιν εκδρομί.
Τα θρανία (πιανόν;) τον μαθιτόν ίνε ξίλινα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 25. Στι λέξι «μαθιτίς» ιπογραμίστε το κομάτι, πυ αλάζι στις πιο πάνο προτάσις.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 26. Εκί, πυ ίνε τελίες, βάλτε καταλίξις.

Ο κολχόζνικ...δυλέβι σταχανοβικά. Τα τρία πεδιά τυ κολχόζνικ...ίνε πιονέρι. Ι δυλιά ίνε χαρά για τον κολχόζνικ...Σίντροφε κολχόζνικ.... πός πάγι ι δυλιά-συ;
Ι κολχόζνικ... αρχίσανε το θέριζμα.
Τα χοράφια τον κολχόζνικ... ίνε καλά.
Για τυς κολχόζνικ.. ανίξανε λέσχι (κλυμπ).
Γιά-σας, κολχόζνικ...!

Αντιγράπστε τι λέξι «κολχόζνικος» κε δίξτε το θέμα κε το μέρος, πυ αλάζι στις παραπάνο προτάσις.
'Ετσι: κολχόζνικ-ος,
κολχόζνικ-υ κ.τ.λ.

Το μέρος τις λέξις, πυ αλάζι στι σίνδεσι τον λέξεον με άλες λέξις· λέγετε κατάλιξι. Το μέρος τις λέξις, πυ στέκι μπροστά απ' τιν κατάλιξι λέγετε θέμα.

Ι ΣΤΑΧΑΝΟΒΙΚΙ ΜΠΡΙΓΑΔΑ

Ο πατέρας-μυ ίνε στι σταχανοβικί μπριγάδα. 'Ολα τα μέλι τις σταχανοβικίς μπριγάδας ίνε υντάρνικι. Βραβέπσανε τι σταχανοβικί μπριγάδα. Ζίτο ι σταχανοβικί μπριγάδα!

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 27. Γράπστε απ' το πιο πάνο κίμενο όλες τις αλαγές, που βλέπετε στι «σταχανοβικί μπριγάδα». Ἐτσι:

σταχανοβικ-ί μπριγάδ-α

σταχανοβικ- θέμα μπριγάδ- θέμα

-ι κατάλικσι -α κατάλικσι.

§ 7. ΓΕΝΟΣ ΤΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 28. Γράπστε κατά το ιπόδιγμα.

ένας,	μια,	ένα	ένας,	μια,	ένα
άντρας	— γινέκα	— μίλο	κομσομόλος	— κομσομόλα	— κολχόζι
γιός	— ...	— ...	ράφτις	— ...	— ...
αδερφός	— ...	— ...	θεριστίς	— ...	— ...
θίος	— ...	— ...	δάσκαλος	— ...	— ...
πατέρας	— ...	— ...	νικοκίρις	— ...	— ...
πετινός	— ...	— ...	ρόσος	— ...	— ...
μαθιτίς	— ...	— ...	έλινας	— ...	— ...

Τά αρσενικά υσιαστικά έχυνε μπροστά-τυς το άρθρο ο ίτε ένας τα θιλικά υσιαστικά το άρθρο ι ίτε μια, τα υδέτερα υσιαστικά το άρθρο το ίτε ένα.

Τα άρθρα ίνε τρία:

arsenikó άρθρο o

θιλικό ,, ,, ι

υδέτερο ,, ,, το.

Από τα άρθρα γνορίζυμε το γένος τον υσιαστικόν.

Το τράκτορ. Ι μιχανί. Ι βιβλιθίκι. Το χιόνι. Ι επανάστασι. Ο πόλεμος. Το χτίσιμο. Το λίσιμο. Το κίνιμα. Ο αγέρας. Ι χαρά. Ι νίχτα. Ι μέρα. Ο σίν-

τροφος. Το άλογο. Ι γάτα. Το σφιρί. Το δρεπάνι. Ι φάμπρικα. Το εργοστάσιο. Το έμα. Το μοτόρ. Το κσίλο. Το αλέτρι. Το σιτάρι. Ο κάμπος. Ο λίκος. Ι αρκύδα. Ο υντάρνικος. Το σκολιό. Ι λέσχι (το κλυμπ). Ι εφιμερίδα. Ι τάκσι. Το τετράδιο. Ο πίνακας. Το βιβλίο. Ι κιμολία. Το κοντίλι. Ο χάρακας. Το μελάνι. Ι πένα. Το χαρτί. Το γάλα. Ι κομύνα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 29. Γράπστε τις πιο πάνο λέκσις σε τρις στίλες: στιν πρότι στίλι γράπστε τα αρσενικά υσιαστικά, στι δέφτερι τα θιλικά κε στιν τρίτι στίλι τα υδέτερα. Έτσι:

Αρσενικά	θιλικά	υδέτερα
ο πόλεμος	ι μιχανί	το τράκτορ

ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΤΥ ΥΔΕΤΕΡΥ ΓΕΝΥΣ

Τα υδέτερα υσιαστικά έχυνε αφτές τις καταλίκσις:
— ο, — ι, — α, —ιμο, ος κ. τ. λ.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 30. Γράπστε χοριστά όλα τα υσιαστικά, πυ έχυνε το άρθρο το.

Το τραπέζι ίνε κσίλινο. Το φιτό χριάζετε αέρα, φος κε νερό. Το μίλο ίνε κόκινο. Με το σφιρί κοπανίζυμε το σίδερο. Με το αλέτρι κε με το τράκτορ οργόνυμε τα χοράφια. Το πυλί τρόγι σιτάρι. Το χέρι ίνε λερομένο. Εγό τέλιοσα το γράπσιμο. Ίμε πρότος στο τρέκσιμο. Το σοσιαλιστικό χτίσιμο πάι μπροστά. Το σοβιετικό κράτος ίνε δινατό. Έλισα το πρόβλιμα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 31. Στις πιο κάτο λέκσις, εκί πυ ίνε τελίες βάλτε το άρθρο, πυ χριάζετε.

... φτερό, ... αβγό, ... κσίλο, ... μάτι, ... χέρι, ... πόδι, ... πεδί, ... σοβχόζι, ... κολχόζι, ... ράμα,

... στόμα, ... πλίσιμο, ... χτίσιμο, ... γράψιμο, ... χόμα, ... γράμα, ... χοράφι, ... ποτίρι.

KATAΛIKΣIΣ TON ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΤΥ ΑΡΣΕΝΙΚΥ ΓΕΝΥΣ

Τα αρςενικά υςιαςτικά έχυνε τις καταλίκςις:

— ος, — ας, — ις, — ες — υς.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 32. Γράπςτε τα υςιαςτικά, πυ έχυνε μπροςτά το άρθρο ο.

Ο κολχόζνικος ςπέρνι το χοράφι. Ο αδερφός-μυ ίρθε. Ο χορικός θερίζι. Ο ςίντροφος Νίκος πίγε στι Μαριύπολι. Ο δάςκαλος γράφι στον πίνακα. Ο κινιγός ςκότοςε τιν αλεπύ, μα ο λαγός έφιγε. Ο Κόκινος στρατός ίνε ο φίλακας τις Σοβιετικίς-μας χόρας. Ο γίγαντας τυ «Αζοφςτάλ» δυλέβι νίχτα μέρα. Ο μαθιτίς έκλιςε ςιμβόλεο με τον εργάτι. Ο εργάτις πιγένι στο εργοςτάςιο νορίς. Ο ράφτις ράβι ρύχα. Ο τςομπάνις βόςκι τα ζόα. Ο πςαράς πιάνι πςάρια. Ο πςομάς πςίνι καλά το πςομί. Ο παπύς λέγι παραμίθια στα μικρά ενκονάκια-τυ. Ο τενεκές ίνε μέταλο. Το τιρί ίνε μεζές. Ο λακές ίνε όργανο τυ μπυρζυά.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 33. Στις πιο κάτο λέκςις στον τόπο τις γραμίς(—)βάλτε το άρθρο, πυ χριάζετε.

— ίλιος, — υρανός, — πιονέρος, — κομυνιζμός, — ςοςιαλιζμός, — λαγός. — μπολςεβίκος, — δάςκαλος, — στρατός,—εργάτις,—μαθιτίς,—νάφτις,—χτίςτις, — τίραγνος,—τςιφλικάς,—λεχές,—πιτίς, — φαγάς,—ςιδεράς,—γαλατάς, —Νίκος,—Μιχάλις, — Πάβλος. — ερανος, — μίνας,—αγρονόμος, — φίλακας.

§ 6. ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΘΙΛΙΚΥ ΓΕΝΥΣ

Τα θιλικά υσιαστικά έχυνε τις καταλίκσις:

— ι, — α, — υ κ. τ. λ.

Ι βροχί ποτίζι τα φιτά. Ι αβλί τυ σκολιύ-μας έχι πολά δέντρα. Ι λέσχι τυ σκολιύ-μας έχι πολά πορτρέτα τον αρχιγόν-μας. Ι πλεβρά τυ τριγόνυ ίνε 2 μέτρα. Ι μέρα σίμερα ίνε βροχερί. Ι νίχτα ίτανε κρία. Ι πόρτα τυ σκολιύ-μας ίνε κσίλινι. Ι όρα ίνε περαζμένι. Ι ρίζα τρέφι το δέντρο. Ι πλακάτα ίνε καλά ζογραφιζμένι. Ι σιμέα-μας ίνε κόκινι κε μετακσοτί. Ι θάλασα ίνε ίσιχι. Ι άνικσι φέρνι λυλύδια κε χαρές. Ι κρίσι μαστίζι τις καπιταλιστικές χόρες. Ι χόρα τον Σοβιέτ δεν κσέρι κρίσι κε ανεργία. Ι φίσι πρασίνισε. Ι αλεπύ πιάστικε στιν παγίδα. Ι μαιμύ ίνε ζόο.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 34. Γράπστε χοριστά όλα τα υσιαστικά, πυ έχυνε μπροστά το άρθρο ι.

'Ετσι: ι βροχί ι λέσχι
ι αβλί ι χαρά κ. τ. λ.

'Ολα τα θιλικά υσιαστικά έχυνε μπροστά-τυς τι λεκσύλα ι, πυ λέγετε άρθρο.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 35. Στις πιο κάτο λέκσις βάλτε στον τόπο τις γραμίς (—) το άρθρο, πυ χριάζετε.

—μάνα, — αβγί, —νίκι, —σκινί, —τέχνι,
—μάχι, — σκιά, —γενιά, —μαθίτρια, —φονί,
—βοίθια, —ενέργια —κίνισι, —πέτρα, —χόρα,
—γλόσα, —μάζα, —σιμέα, —λέκσι, —απόδικσι,
—γλοσύ, —μιλονύ, —αλεπύ.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 36. Γράπστε τα αντικίμενα πυ βλέπετε στον κάμπο, στο δάσος, στο σπίτι κε βάλτε μπροστά το άρθρο, πυ πρέπι.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 37. Απ'το πιο κάτο άρθρο γράπστε πρότι φορά τα αρσενικά υσιαστικά, δέφτερι φορά τα θιλικά κε ίστερα τα υδέτερα.

Ο ΑΡΧΙΓΟΣ ΤΥ ΚΟΚΙΝΥ ΣΤΡΑΤΥ

Ο αρχιγός τυ Κόκινυ στρατύ ίνε ο Κλιμ Βοροςίλοφ. Ο ςίντροφος Βοροςίλοφ άρχιςε πρότι φορά να δυλέβι ςτο ανθρακοριχίο. Έπερνε πολί λίγα χρίματα τι μέρα. Ίςτερα δύλεβε τζομπάνις, μπατράκος ςτυς κυλάκυς κ'εργάτις ςτο εργοςτάςιο. Ο Βοροςίλοφ πολεμύςε τυς εχτρύς τον εργατόν. Ο Κόκινος στρατός αγαπά το ςίντροφο Βοροςίλοφ. Ο Κόκινος στρατός φιλάγι τι Σοβιετικί-μας πατρίδα. Ι ςοβιετικί-μας χόρα ίνε ανίκιτι.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 38. Βάλτε μπροςτά ςτα πιο κάτο υςιαςτικά το άρθρο, πυ πρέπι.

Σκολιό. Μαθιτίς. Βιβλίο. Κοντίλι. Χόμα. Τετράδιο. Σινεδρίαςι. Εφιμερίδα. Σιμέα. Πλακάτα. Πιονέρος. Γράμα. Κινονία. Σπίτι. Παράθιρο. Πόρτα. Γιαλί. Χαρτί. Σελίδα. Μίλο. Καρίδι. Απίδι. Κεράςι. Κατςαρόλα. Φαγί. Πςομί. Νερό. Πατέρας. Μιτέρα. Αδερφός. Αδερφί Θίος. Θία. Εκςάδερφος. Εκςαδέρφι. Σιτάρι. Κριθάρι. Κεχρί. Άλογο. Αγελάδα. Σκιλί. Γάτα. Γυρύνι. Πρόβατο. Κριάρι. Μιχανί. Τράκτορ. Κομπάιν. Αλέτρι. Οργάνοςι. Λόγος. Ανάγνοςι.

ΓΡΑΠΣΤΕ-ΤΑ ΣΤΙΣ ΠΙΟ ΚΑΤΟ ΣΤΙΛΕΣ. ΈΤΣΙ:

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΙΛΙΚΑ	ΥΔΕΤΕΡΑ
ο μαθιτίς	ι ςιμέα	το βιβλίο
. . .	. . .	. . .
. . .	. . .	. . .
. . .	. . .	. . .

§ 8. Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

Τα υςιαςτικά, πυ φανερόνυνε ένα μόνο αντικίμενο, τα μεταχιρίζυντε στον ενικό αριθμό, κε τα υςιαςτικά, πυ φανερόνυνε πολά ίδια αντικίμενα, τα μεταχιρίζυντε στον πλιθιντικό αριθμό. 'Oςτε ι αριθμί ίνε διο:

1. Ενικός αριθμός.
2. Πλιθιντικός αριθμός.

Παραδίγματος χάρι (π. χ.)

Το πεδί γράφι.	Τα πεδιά γράφυνε.
Ο μαθιτίς ζογραφίζι πλακάτα.	Ι μαθιτές ζογραφίζυνε πλακάτες.
Ο πιονέρος αγόρασε μολίβι, τετράδιο κε πένα.	Ι πιονέρι αγόραςαν μολίβια τετράδια κε πένες.
Το φιτό μεγάλοσε.	Τα φιτά μεγάλοςαν.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 39. Βάλτε τα πιο κάτο υςιαςτικά στον πλιθιντικό αριθμό, ιπογραμίζοντας τιν κατάλιξί-τυς.

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΙΛΙΚΑ	ΥΔΕΤΕΡΑ
ο σίντροφ-ος--ι σίντροφ-ι	ι φον-ί —ι φον-ές	το αβγ-ò—τα αβγ-ά
ο χορικός—	ι αβλί—	το νερό— . . . . .
ο δάςχαλος—	ι σκινί—	το κςίλο -- . . . . .
ο κίπος—	ι χόρι—	το μίλο— . . . . .
ο διάδρομος—	ι νίκι—	το φτερό— . . . .
ο μαθιτ-ίς—ι μαθιτ-ές	ι πὲτρ-α—ι πέτρ-ες	το κόμα—τα κόματα
ο εργάτις—	ι γενιά—	το γράμα— . . . . .
ο νάφτις—	ι πόρτα—	το ςτόμα— . . . . .
ο ιπιρέτις—	ι χόρα—	το πράμα— . . . .
ο τεχνίτις—	ι μάζα—	το κίμα— . . . .
ο χτίςτις—	ι ρίζα—	το χόμα-- . . . .

ΤΟ ΠΟΤΑΜΑΚΙ

Σαν πυλί στο κλαδί
Το νερό κελαδί.
Σε βραδιά σιγαλί
Το ποτάμι μιλί.
Κε τιν όμορφι μέρα
Μες' στον ίσιχο αγέρα
Αντιχί σα φλογέρα.
Σαν πεδάκι γελά.
Βλέπι τ' άστρα πσιλά,
Τα πυλιά, τα μαμύδια.
Μας χαρίζι τραγύδια,
δέντρα, χόρτα, λυλύδια

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 40. Στο πιο πάνο πιιματάκι αντιγράπστε πρότι φορά τα υσιαστικά, πυ ίνε στον ενικό αριθμό κε ίστερα εκίνα, πυ ίνε στον πλιθιντικό αριθμό.

ΠΛΙΘ. ΑΡΙΘΜΟΣ	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
Τα πσάρια κολιμπύνε.	Το πσάρι κολιμπά.
Τα αεροπλάνα πετύνε.	. . .
Τα δέντρα πρασίνισαν.	. . .
Ι μαθιτές γράφυνε.	. . .
Τα κολχόζια σπέρνυνε.	. . .
Τα νερά παγόσανε.	. . .
Ι εργάτες δυλέβυνε.	. . .
Τα πυλιά φίγανε.	. . .
Ι σίντροφι ίρθανε.	. . .
Τα άλογα τρέχυνε.	. . .

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 41. Τις πιο πάνο προτάσις να τις γράπσετε στον ενικό αριθμό. Έτσι:

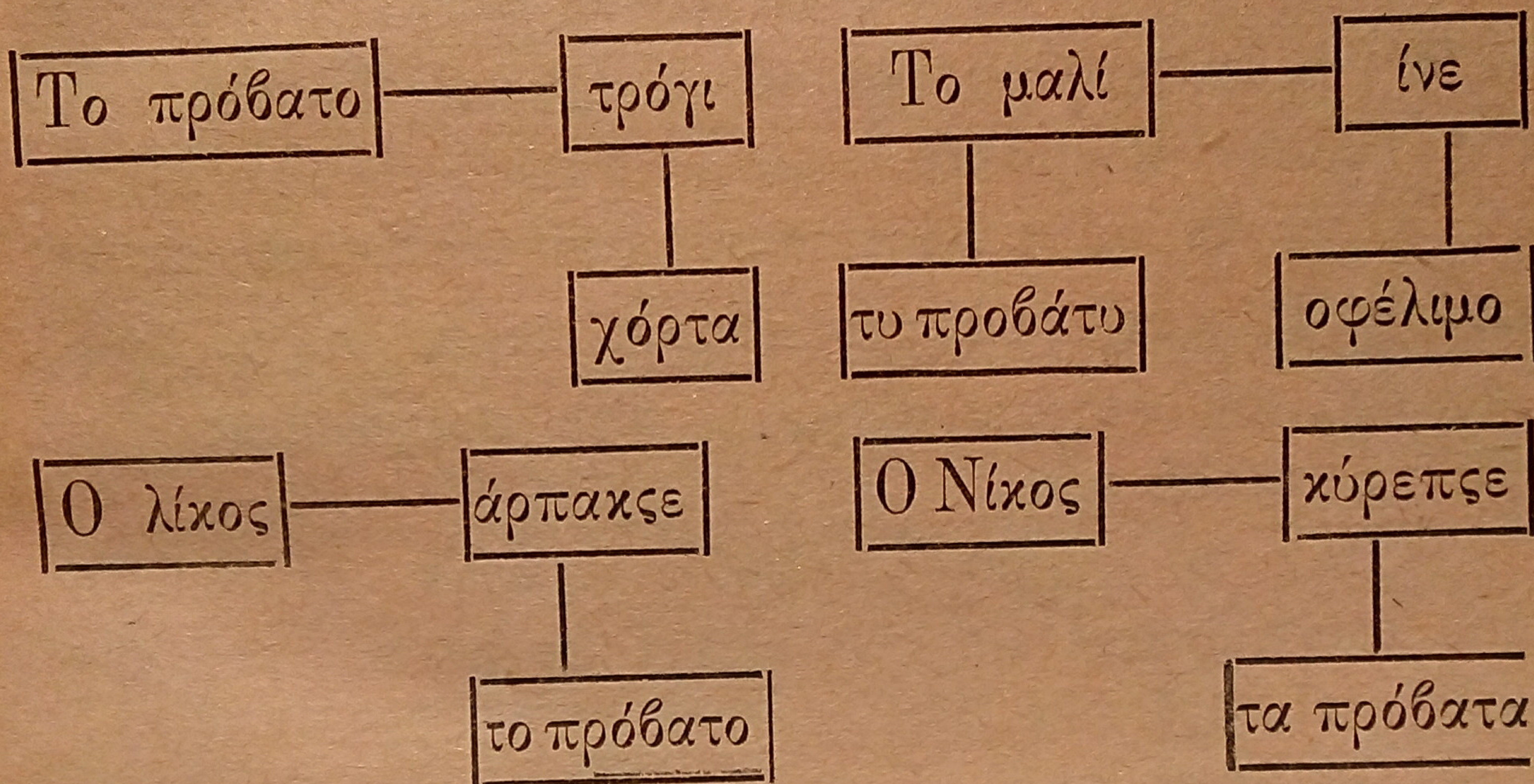
Το πσάρι κολιμπά.

. . . .

§ 9. ΤΟ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΑΝ ΙΠΟΚΙΜΕΝΟ ΚΕ ΕΠΕΚΣΙΓΙΜΑΤΙΚΙ ΛΕΚΣΙ.

Το υςιαςτικό ςτιν πρόταςι μπορί να μπι κε ςαν ιποκίμενο κε ςαν επεκςιγιματικί λέκςι.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 42. Δίκςτε ςτα πιο κάτο ςχεδιογράματα τι λέκςι πρόβατο. Ι λέκςι πρόβατο τί ίνε ςε κάθε πρόταςι; Πιά ερότιςι μπορύμε να βάλυμε ς' αφτίνα;

§ 10. Ι ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΤΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 43. Δίκςτε ςτι λέκςι κολχόζνικος όλες τις αλαγές ςτιν καταλικςί-τις.

1. Ο κολχόζνικος μιλύςε ςτι ςινεδρίαςι για τι δυλιά τις μπριγάδας-τυ.
2. Ι έκθεςι τυ κολχόζνικ-υ έκανε μεγάλι εντίποςι.
3. Τον κολχόζνικ-ο τον ακύανε με προςοχί.
4. Σίντροφε κολχόζνικ-ε! Σας παρακαλύμε να μας πίτε για τιν κατάςταςι τον χοραφιόν-μας.

Ι διάφορες καταλίκςις (μορφές), πυ πέρνι το υςιαςτικό ςτιν πρόταςι λέγυντε π τ ό ς ι ς.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 44. Γράπστε τις προτάσις στις οπίες το υσιαστικό κολχόζνικος ίνε επεχσιγιματικί λέχσι.

'Οταν το υσιαστικό απαντάι στις εροτίσις πιός; πιά; πιό; τί; πιί; πιές; ίνε στιν ονομαστικί πτόσι, π. χ. ο δάσκαλ-ος, ο εργάτ-ις, το μίλ-ο ι κολχόζνικι, ι γινέκες τα δέντρα.

'Οτάν το υσιαστικό απαντάι στα εροτίματα πιανύ; πιανίς; πιανόν; τίνος; ίνε στι γενικί πτόσι, π. χ. τυ δασκάλ-υ, τυ εργάτ-ι, τυ μίλ-υ, τον κολχόζνικον, τον γινεκόν, τον δέντρον.

'Οταν το υσιαστικό απαντάι στα εροτίματα πιόνα; πιά; πιύς; πιές; ίνε στιν ετιατικί πτόσι, π. χ. το(ν) δάσκαλο, τον εργάτι, το μίλο, τυς κολχόζνικυς, τις γινέκες, τα δέντρα.

'Οταν το υσιαστικό φανερόνι το όνομα εκίνυ, στον οπίο αποτινόμαστε ίνε στιν κλιτικί πτόσι. π. χ. σίντροφε, Πάβλε!

Ι μεταβολί τον υσιαστικόν στις πτόσις κε στυς αριθμύς λέγετε κλίσι τον υσιαστικόν.

Ι πτόσις ίνε τέσερις:

		αρς. θιλ. υδ.
1. Ονομαστικί. .	με τα εροτίματα:	πιός; πιά; πιό; πιί; πιές; πιά;
2. Γενικί . . .	,, ,, ,,	πιανύ; πιανίς; τίνον; πιανόν;
3. Ετιατικί . .	,, ,, ,,	πιόνα; πιά; πιό; πιύς; πιές; πιά; τί;
4. Κλιτικί . .	,, ,, ,,	όταν αποτινόμαστε σε κάπιο.

§. 11. Ι ΚΛΙΣΙ ΤΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

ΙΣΟΣΙΛΑΒΑ ΚΕ ΑΝΙΣΟΣΙΛΑΒΑ ΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Τα υςιαςτικά λέγοντε:

1. Ιςοςίλαβα, όταν έχυνε ίςο αριθμό ςιλαβόν ς' όλες τις πτόςις κε ςτυς διο αριθμύς, π. χ. μί-λο, μί-λυ, μί-λα, μί-λον.

2. Ανιςοςίλαβα, όταν ςε μερικές πτόςις έχυνε μια ςιλαβί περιςότερι απ' τιν ονομαςτικί τυ ενικύ αριθμύ, π. χ. πςα-ράς, πςα-ρά-δες, κό-μα, κό-μα-τος, κό-μα-τα, κα-φές, κα-φέ-δες, κα-φέ-δον κ. τ. λ.

ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΙΣΟΣΙΛΑΒΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΑΡΣΕΝΙΚΥ ΓΕΝΥΣ ΣΤΟΝ ΕΝΙΚΟ ΚΕ ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ

α) Στι γενικί πτόςι (—υ,—ι,—α,) εν. αριθμύ
(—ον) πλιθιντικύ αριθμύ·

Ο αδερφός-μυ γράφικε πιονέρος. Ι φίλι τυ αδερφύ-μυ ίνε πιονέρι. Ι δυλιά τυ πιονέρυ ίνε πια τελιομένι· Ι δίναμι τυ αγέρα ίνε μεγάλι. Τα φτερά τυ αιτύ ίνε δινατά. Το φτέρομα τυ κόρακα ίνε μάβρο· Τα καθίκοντα τον πιονέρον ίνε πολά· Ι έκθεςι τυ ςιντρόφυ τέλιοςε. Τα λυλύδια τον κίπον ανίκςανε πια· Τα πεδιά τον χορικόν πάνε ςτο ςκολιό. Τα πεδιά τυ εργάτι γράφικανε πιονέρι. Τα τετράδια τον μαθιτόν ίνε καθαρά.

β) Στιν ετιατικί πτόςι (—ο,—ι,—α) εν. αριθμύ.
(—υς,—ες) πλιθ. αριθμύ·

Ακύαμε με προςοχί τυς ςιντρόφυς· 'Αλι κατεβένανε το(ν) διάδρομο. Ο Πάβλος έχι 5 αδερφύς κε

Ενας ασινίθιστος θόριβος κςίπνισε τυς κατίκυς.
2 φίλυς· Ίδα το(ν) φίλακα σιμά στιν πόρτα· Τον Πέτρο τον πίρανε νάφτι στο βαπόρι «Λένιν». Στο ίδιο βαπόρι πίρανε κε άλα πεδιά «μαθιτές». Βραβέπςανε στιν Προτομαγιά πολύς εργάτες. Περάςαμε πολύς χιμόνες.

ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΑΝΙΣΟΣΙΛΛΑΒΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΤΥ ΑΡΣΕΝΙΚΥ ΓΕΝΥΣ ΣΤΟΝ ΕΝΙΚΟ ΚΕ ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ

α) Στι γενική πτόσι (—ι—α—ε—υ) εν. αριθμό.
(—ον) πλιθιντικό αριθμό.

Ι οργάνοσι τον πςομάδον έχι σινεδρίασι. Το πεδί τυ ράφτι ίρθε σίμερα στο σχολιό. Αφτά ίνε τα δίχτια τυ πςαρά Νικόλα. Κι'αφτός ίνε στο κολχόζι τον πςαράδον. Ακυότανε το τραγύδι τυ τςομπάνι. Αφτά ίνε λόγια τον λακέδον τις μπυρζυαζίας. Το χρόμα τυ τενεκέ ίνε άςπρο. Τα μαλιά τυ παπύ άςπρισαν. Τα χόματα τον τςιφλικάδον τα πίρανε ι χορικί, τις φάμπρικες κε τα εργοστάσια ι εργάτες. Ακυότανε το τραγύδι τον πςαράδον.

β) Σε ετιατική πτόσι (—ι—α—ε—υ) εν. αριθμό.
(—ες) πλιθ. αριθμό.

Ίδαμε τον πςαρά Πάβλο. Κςεςκεπάσαμε τυς φαγάδες κε τςιφλικάδες. Πίνυμε το πρωί γάλα κε καφέ. Χερετίςαμε τον παπύ. Προςκαλέςανε στι σινεδρίασι τυς ραφτάδες, τυς πςαράδες κε τυς πςομάδες. Καθαρίςτε τον καναπέ.

ΚΛΙΣΙ ΤΟΝ ΑΡΣΕΝΙΚΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

ΙΣΟΣΙΛΑΒΑ ΑΡΣΕΝΙΚΑ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιός;	ο κίπ-ος	ο μαθιτ-ίς	ο αγόν-ας
Γεν.	πιανύ;	τυ κίπ-υ	τυ μαθιτ-ί	τυ αγόν-α
Ετ.	πιόνα;	τον κίπ-ο	το(ν) μαθιτ-ί	τον αγόν-α
Κλιτ.	—	—κίπ-ε!	—μαθιτ-ί!	—αγόν-α

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιί;	ι κίπ-ι	ι μαθιτ-ές	ι αγόν-ες
Γεν.	πιανόν;	τον κίπ-ον	τον μαθιτ-όν	τον αγόν-ον
Ετ.	πιύς;	τυς κίπ-υς	τυς μαθιτ-ές	τυς αγόν-ες
Κλιτ.	—	—κίπ-ι!	—μαθιτ-ές!	— αγόν-ες!

ΑΝΙΣΟΣΙΛΑΒΑ ΑΡΣΕΝΙΚΑ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιός;	ο πςομ-άς	ο καφ-ές	ο βαρκάρ-ις	ο παπ-ύς
Γεν.	πιανύ;	τυ πςομ-ά	τυ καφ-έ	τυ βαρκάρ-ι	τυ παπ-ύ
Ετιατ.	πιόνα;	τον πςομ-ά	τον καφ-έ	το(ν) βαρκάρ-ι	τον παπ-ύ
Κλιτ.	—	—πςομ-ά!	—καφ-έ!	—βαρκάρ-ι!	—παπ-ύ!

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ

Ον.	πιί;	ι πςομ-άδες	ι καφ-έδες	ι βαρκάρ-ιδες	ι παπ-ύδες
Γεν.	πιανόν;	τον πςομ-άδον	τον καφ-έδον	τον βαρκάρ-ιδον	τον παπ-ύδον
Ετ.	πιύς;	τυς πςομ-άδες	τυς καφ-έδες	τυς βαρκάρ-ιδες	τυς παπ-ύδες
Κλ.	—	—πςομ-άδες!	—καφ-έδες!	—βαρκάρ-ιδες!	—παπ-ύδες·

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 45. Κλίνατε κατά τα παραπάνο:

Κατά το κίπ-ος: ο φίλ-ος, ο δάςκαλ-ος, ο καρπ-ός, ο νόμ-ος, ο λόγ-ος, ο ςίντροφ-ος, ο διάδρομος, ο πιονέρος, ο χορικός, ο κολχόζνικος.

Κατά το μαθιτ-ίς: ο δικαστ-ίς, ο διεφθιντ-ίς, ο νάφτ-ις, ο τεχνίτ-ις, ο πολίτ-ις, ο κιβερνίτ-ις, ο εργάτ-ις, ο κριτ-ίς.

Κατά το αγόνας: ο ταμί-ας, ο φίλακ-ας, ο γίγαντ-ας, ο άραβ-ας, ο ορνιθόν-ας.

Κατά το πσομάς: ο φαγ-άς, ο γαλατ-άς, ο τσιφλικ-άς, ο χαλβ-άς, ο σιδεράς,

Κατά το καφ-ές: ο μεζ-ές, ο τενεκ-ές, ο λεκ-ές, ο λακ-ές, ο καναπ-ές.

Κατά το βαρκάρ-ις: ο τσομπάν-ις, ο μανάβ-ις, ο τσανκάρ-ις, ο μπακάλ-ις

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 46. Αντιγράφοντας το πιο κάτο γίμναζμα, βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες(...) τι λέκσι πιονέρος με την πτόσι, πυ τεριάζι στιν πρόταςι.

Τα βιβλία... ίνε καθαρά. 'Ολι αγαπύνε...«Στον αγόνα για την εργατικί τάκσι,..., ας ίςε έτιμος». «'Ετιμος πάντα», απαντάι...Στο προεδρίο ίνε πολί... Σίμερα έγινε ςινεδρίαςι όλον... Τα πεδιά τον εργατόν κε τον κολχόζνικον όλα γραφίκανε...Το «ζίτο»...αντιχύςε στον αγέρα. Ι νόμι τον νέον...

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 47. Βάλτε εκί πυ ίνε τελίες(...) τι λέκσι δάςκαλος με την πτόσι, πυ τεριάζι στιν πρόταςι.

Ο Νίκος ίνε πεδί... Αγαπύμε κε ςεβόμαςτε όλυς 'Ιδαμε στι ςινεδρίαςι... 'Ιρθανε όλι... Ι δυλιά... ίνε εφχάριστι. Ι μαθιτές ακύνε...Προςέκστε, πεδιά, στα λόγια... Καλιτέρεπσε πολί ι θέςι όλον... 'Ιδαμε στι ςινεδρίαςι όλυς...

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 48. Βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες(...) τι λέκσι τσιφλικάς με την πτόσι, πυ τεριάζι στιν πρόταςι.

Το σπίτι...έγινε σπίτι τον πιονέρον. Ι χορικί πίρανε τα χόματα όλον... Νικίςαμε όλυς... Ι Οχτοβρια-

νί επανάστασι νκρέμισε τιν εκσυσία... Τυς χορικύς τυς εκμεταλεβόντανε πριν... Κάτο....!

ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΙΣΟΣΙΛΑΒΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΤΥ ΘΙΛΙΚΥ ΓΕΝΥΣ ΣΤΟΝ ΕΝΙΚΟ ΚΕ ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ

α) Στι γενικί πτόσι (-ις,-ας,) ενικύ αριθμύ
(-ον,) πλιθ. » »

Ι σταλαγματιές τις βροχίς κατεβένανε σιγά-σιγά. Ακύο το τρίκσιμο τις πόρτας. Το κίνιμα τον μαζόν μεγαλόνι στο εκσοτερικό. Ι πόρτα τις αβλίς ίνε ανιχτί. Ι περίοδο τον βροχόν αρχίζι. Το βάθος τον θαλασόν ίνε μεγάλο. Κρατύμε τι σιρά τον λέκσεον. Το μάκρος τις πλεβράς τυ τίχυ ίνε 5 μέτρα.

β) Στιν ετιατικί πτόσι (-ι,—α) εν. αριθμύ.
(,-ες) πλιθ. » »

Τα πεδιά κρατύσανε πλακάτες κε σιμέες. Μετρίσαμε τις 4 πλεβρές τυ σκολιύ-μας. Ακύο τι φονί τυ χελιδονιύ. Σικόσαμε πάνο τιν πέτρα. Εμίς λέμε πάντα τιν αλίθια. Φέρτε μια σιμέα κε ίστερα φέρτε πέντε σιμέες. Τα πεδιά καθαρίζανε τα δέντρα απ' τις κάμπιες. Μι χαλνάτε τις φολιές τον πυλιόν. Κλίσαμε στο κλυβί τιν πέρδικα.

§ 13. ΚΛΙΣΙ ΤΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΤΥ ΘΙΛΙΚΥ ΓΕΝΥΣ

ΙΣΟΣΙΛΑΒΑ ΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιά;	ι πλεβρ-ά	ι βροχ-ί
Γεν.	πιανίς;	τις πλεβρ-άς	τις βροχ-ίς
Ετ.	πιά;	τιν πλεβρ-ά	τι(ν) βροχ-ί
Κλ.	—	— πλεβρ-ά!	— βροχ-ί!

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιές;	ι πλεβρ-ές	ι βροχ-ές
Γεν.	πιανόν;	τον πλεβρ-όν	τον βροχ-όν
Ετ.	πιές;	τις πλεβρ-ές	τις βροχ-ές
Κλ.	—	— πλεβρ-ές!	— βροχ-ές!

ΑΝΙΣΟΣΙΛΑΒΑ ΘΙΛΙΚΑ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιά;	ι αλεπ-ύ	ι οχ-ά
Γεν.	πιανίς;	τις αλεπ-ύς	τις οχ-άς
Ετ.	πιά;	τιν αλεπ-ύ	τιν οχ-ά
Κλ.	—	—αλεπ-ύ!	— οχ-ά!

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιές;	ι αλεπ-ύδες	ι οχ-άδες
Γον.	πιανόν;	τον αλεπ-ύδον	τον οχ-άδον
Ετ.	πιές;	τις αλεπ-ύδες	τις οχ-άδες
Κλ.	—	— αλεπ-ύδες!	— οχ-άδες!

Κλίνετε: κατά το πλεβρά: ι χαρ-ά, ι αγορ-ά, ι χόρ-α, ι σκι-ά, ι μάζ-α, ι ρίζ-α.

Κατά το βροχ-ί: ι φον-ί, ι αβλ-ί, ι αβγ-ί, ι κόρ-ι, ι σκινί, ι τέχν-ι, ι νίκ-ι.

Κατά το αλεπύ: ι μαιμ-ύ, ι μιλον-ύ, ι γλος-ύ,

Κατά το ι οχά: ι κιρ-ά, ι μαμ-ά, ι γλίκ-α, ι πί-κρ-α.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 49. Αντιγράπστε το πιο κάτο κίμενο κε βάλτε εκί πυ ίνε τελίες(. . .) τι λέκσι πλατία με τιν πτόσι, πυ τεριάζι στιν πρότασι.

Ι κεντρικί... τις πόλις-μας λέγετε 'τις Λεφτεριάς. Στι μέσι...ίνε ο ανδριάντας τυ σιν. ΣΤΑΛΙΝ. Δίπλα

στιν . . . . . . βρίσκετε ο διμοτικός κίπος. Γίρο στιν . . . βρίσκυντε τα κιριότερα καθιδρίματα. Απ'τιν . . . αρχίζυν ι δρόμι τις πόλις-μας. Ι πόλι-μας έχι 5 . . . Το μάκρος τον 5 . . . ίνε από 250 μέτρα. 'Εχυμε κ'εμίς 2 . . .

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 50. Γράπστε κε τις προτάσις, πυ να ίνε μέσα τα υσιαστικά: το σκολιό, ι χόρα, ι επανάστασι, ο αγόνας, σ'όλες τις πτόσις στον ενικό κε πλιθιντικό αριθμό.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 51. Κλίνατε στον ενικό κε πλιθιντικό αριθμό τα ζεβγάρια τον λέξεον:

ο δάσκαλος κε ο μαθιτίς, ο κολχόζνικος κε ο εργάτις, το φιτό κε το φίλο, ι νίχτα κε ι μέρα, ι βροχί κε ι αστραπί, ο υρανός κε ι θάλασα, το χόμα κε ι κιβέρνισι.

ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΙΣΟΣΙΛΑΒΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΤΥ ΥΔΕΤΕΡΥ ΓΕΝΥΣ ΣΤΟΝ ΕΝΙΚΟ ΚΕ ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ

α) Στι γενική πτόσι (-υ, -ιυ, -υς) εν. αριθμύ.
(-ον, -ιον) πλιθ. αριθμύ.

Ακύετε το βύιζμα τυ αεροπλάνυ. Τα μέλι τυ κολχοζιύ-μας ζύνε καλά. Τα πόδια τυ τραπεζιύ ίνε κοντά. Ι ρίζες τον δέντρον ίνε βαθιά στι γι. Τα τετράδια ίνε τον πεδιόν. Τα φίλα τυ πέφκυ ίνε μιτερά. Ι μίτι τυ μολιβιύ έσπασε. Ο κόκινος στρατιότις φιλάγι άγριπνα τα σίνορα τυ κράτυς-μας. Το καπάκι τυ σκέβυς ίνε σιδερένιο. Ι εργαζόμενι τον καπιταλιστικόν κρατόν ζύνε άσκιμα. Ι σελίδες τυ βιβλίυ ίνε 100. Φίλακσε τι σοβιετική περιυσία σαν το φος τυ ματιύ-συ. Το χρόμα τον φίλον ίνε πράσινο. Ι πιονέρι τυ πρότυ σκολιύ.

β) Σε ετιατικί πτόσι (-α, -ο, -ι, -ος) εν. αρ.
(-α, -ια, ι-) πλιθ. αρ.

Προφιλάκστε το δέντρο. Αγαπό το καλοκέρι κε το πράσινο λιβάδι. Εμίς προφιλάγυμε τα δάσι. Πλένετε πάντα τα χέρια κε το κεφάλι-σας με μπόλικο νερό. Ανίκστε τα παράθιρα για να μπι μέσα καθαρός αγέρας. Γίρισα πολά μέρι. Συ έφχυμε καλό ταξίδι. Λερόσατε τα σκέβι. Μετρίσανε τα βάθι τον θαλασόν. Ο Κάφκασος έχι ψιλά βυνά.

ΠΑΡΑΤΙΡΙΣΙ. Τα υδέτερα κε θιλικά ονόματα υσιαστικά έχυνε τις ίδιες καταλίκσις στιν ονομαστικί, ετιατικί κε κλιτικί κε στον ενικό κε πλιθιντικό αριθμό.

ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΑΝΙΣΟΣΙΛΑΒΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΥΔΕΤΕΡΥ ΓΕΝΥΣ ΣΤΟΝ ΕΝΙΚΟ ΚΕ ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟ ΑΡΙΘΜΟ.

α) Στι γενικί πτόσι (—ος, —υ) εν. αριθμύ.
(—ον) πλιθιντικύ αριθμύ.

Εχτελύμε τις οδιγίες τυ κομυνιστικύ κόματος. Τα μέλι τον κομυνιστικόν κομάτον περισέβυν ς' όλο τον κόζμο. Ι χρόνι τυ ρίματος ίνε τρις: τορινός, περαζμένος κε μέλοντας. Ι κλίσι τον ριμάτον ίνε έφκολι. Ι ακσία τυ πράγματος ίνε μικρί. Ο κερός τον μαθιμάτον σιμόνι.

β) Στιν ετιατικί πτόσι (—α, —ο) εν. αριθμύ.
(—α) πλιθ. αριθμύ.

Τελιόσαμε τα γραψίματα. Εγό αγαπό το τρέχσιμο. Δυλέβυμε για το σοσιαλιστικό χτίσιμο. Δεν έχυνε ομορφιά τα γράματά-σας. Ο δάσκαλος διόρθοσε τα γραψί-

ματα. Βαριέσε, Νίκο, το γράπσιμο! Πλένετε το στόμα-σας με νερό.

ΚΛΙΣΙ ΤΟΝ ΥΔΕΤΕΡΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

ΙΣΟΣΙΛΑΒΑ ΥΔΕΤΕΡΑ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιό;	το φίλ-ο	το πεδ-ί	το μέρ-ος
Γεν.	πιανύ;	τυ φίλ-υ	τυ πεδ-ιύ	τυ μέρ-υς
Ετ.	πιό;	το φίλ-ο	το πεδ-ί	το μέρ-ος
Κλιτ.	—	— φίλ-ο!	— πεδ-ί!	— μέρ-ος!

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιά;	τα φίλ-α	τα πεδ-ιά	τα μέρ-ι
Γεν.	πιανόν;	τον φίλ-ον	τον πεδι-όν	τον μερ-όν
Ετ.	πιά;	τα φίλ-α!	τα πεδ-ιά	τα μέρ-ι
Κλιτ.	—	— φίλ-α	— πεδ-ιά!	— μέρ-ι!

ΑΝΙΣΟΣΙΛΑΒΑ ΥΔΕΤΕΡΑ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιό;	το γράμ-α	το χτίς-ιμ-ο
Γεν.	πιανύ;	τυ γράμ-ατ-ος	τυ χτίς-ιμ-υ
Ετ.	πιό;	το γράμ-α	το χτίς-ιμ-ο
Κλιτ.	—	—γράμα!	— χτίς-ιμ-ο!

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιά;	τα γράμ-ατ-α	τα χτις-ίμ-ατ-α
Γεν.	πιανόν;	τον γραμ-άτ-ον	τον χτις-ιμ-άτ-ον
Ετ.	πιά;	τα γράμ-ατ-α	τα χτις-ίμ-α-τα
Κλιτ.	—	— γράμ-ατ-α!	— χτις-ίμ-ατ-α!

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 52. Κλίνατε τα παραπάνο:

Κατά το φίλο: το έργ-ο, το ζό-ο, το νερ-ό, το παράθιρ-ο, το φτερ-ό, το αβγ-ό, το χείλ-ο.

Κατά το πεδί: το σκιλ-ί, το αρν-ί, το χέρ-ι, το πόδ-ι, το κεφάλ-ι, το παπ-ί, το ποτίρ-ι, το χαρτ-ί.

Κατά το μέρ-ος: το κράτ-ος, το βάθ-ος, το ίπς-ος, το κέρδ-ος, το λάθ-ος, το μέλ-ος.

Κατά το γράμ-α: το κόμ-α, το ρίμ-α, το πρόβλιμ-α, το ράμ-α, το στόμ-α.

Κατά το χτίσιμο: το λίσ-ιμ-ο, το τρέκς-ιμο, το νίπσιμ-ο, το πλέκς-ιμ-ο κ.τ.λ.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 53. Βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες (...) τι λέκσι άλογο με τιν πτόσι, πυ τεριάζι στιν πρότασι.

Τα αφτιά...ίνε μικρά. Τα πόδια...ίνε δινατά. Εμίς έχυμε πολά...Σανό κε κριθάρι τρόγι...Ι μιχανί αφτί έχι δίναμι 120...Ι χέτι ίνε στολιζμός...Περάσανε οχτό...

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 54. Βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες (...) τι λέκσι κολχόζι με τιν πτόσι, πυ τεριάζι στιν πρότασι.

150 εχτάρια έσπιρε...Τα μέλι...ζύνε καλά κε έφπορα. Τα χοράφια όλον...ίνε πια θεριζμένα. Στο ραγιόνι-μας έχυμε πολά... Μιλά ο πρόεδρος... Στο χοριό-μας όλι μπίκανε στά...

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 55. Βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες (...) τι λέκσι στόμα με τιν πτόσι, πυ τεριάζι στιν πρότασι.

'Εχυμε ένα...Τα δόντια-μας βρίσκυντε μέσα... ίνε μικρό. Κλίσανε... όλον.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 56. Γράψτε απ' το πιο κάτο κίμενο όλα τα υσιαστικά, βάζοντας το καθένα χοριστά στι στίλι, πυ πρέπι. 'Ετσι:

ΑΡΣΕΝΙΚΟ ΓΕΝΟΣ			ΘΙΛΙΚΟ ΓΕΝΟΣ		ΥΔΕΤΕΡΟ ΓΕΝΟΣ	
ο κίπος	ο αγόνας	ο μαθιτίς	ι όρα	ι βροχί	το φίλο	το πεδί
. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .
. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .

ΠΟΣ ΠΕΡΝΟ ΤΙ ΒΡΑΔΙΑ-ΜΥ

Ι λέφτερί-μυ βραδιά αρχίζι ι όρα 5 το βράδι. Πολίν κερό περνό στο τάγμα-μυ. Στις 6 το βράδι πιγένο στιν πιονέρικι λέσχι. Εκί ίνε μαζομένα πολά πεδιά. Κάθυμε μ' εκίνα κε διαβάζυμε εφιμερίδες. Ο κρίκος-μας πίρε το πατρονάτο πάνο στι φάμπρικα «Κόκινο 'Αστρο». Το βράδι εκσετάζο, πος εχτέλεσε το πλάνο ι φάμπρικα κε βοιθό τις εργάτριες. Στι σινεδρίασι τυ κρίκυ-μας εκσετάζυμε, πος πρέπι να βάλυμε καλίτερα τι δυλιά, για να πάγι μπροστά ι μάθισι. 'Ιστερα πέζυμε με τα πεδιά πιάνο, τραγυδύμε επαναστατικά τραγύδια. Φέβγο για το σπίτι ι όρα 10 το βράδι.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 57. Γράψτε τα πιο κάτο υσιαστικά τυ πλιθιντικύ αριθμύ στον ενικό αριθμό.

Τα κολχόζια, τα χοριά, τα πεδιά, τα θρανία, τα μολίβια, ι πιονέρι, ι σίντροφι, ι άνθροπι, ι μέρες, ι νίχτες, ι αβλές, ι όρνιθες.

§ 15. ΠΑΡΑΤΙΡΙΣΙΣ ΣΤΙΝ ΚΛΙΣΙ ΤΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

1) 'Ολα τα αρσενικά υσιαστικά, πυ τελιόνυνε σε—ας κε δεν έχυνε τόνο πάνο στο—ας ίνε ισοσίλαβα, π.χ. ο φίλακας—ι φίλακες, ο γίγαντας—ι γίγαντες, ο άραβας—ι άραβες.

2) 'Ολα τα αρσενικά υσιαστικά, πυ τελιόνυνε σε—ος

ίνε ιςοςίλαβα, π. χ. ο χορικός—ι χορικί, ο κολχόζνικος—ι κολχόζνικι, κ.τ λ.

3) Όλα τα θιλικά υςιαστικά, πυ τελιόνυνε ςε—υ ίνε ανιςοςίλαβα, π. χ. ι μαιμύ—ι μαιμύδες, ι αλεπύ—ι αλεπύδες, ι μιλονύ—ι μιλονύδες.

4) Όλα τα υδέτερα υςιαστικά, πυ τελιόνυνε ςε—α, -ιμο ίνε ανιςοςίλαβα, π. χ. το κόμα τυ κόματος—τα κόματα, το γράπςιμο—τα γραπςίματα, το χτίςιμο—τα χτιςίματα κ.τ.λ.

5) Τα υδέτερα κε τα θιλικά υςιαστικά έχυνε τις ίδιες καταλίκςις ςτιν ονομαςτικί, ετιατικί κε κλιτικί, κε ςτον ενικό, κε ςτον πλιθιντικό αριθμό.

6) Ι γενικί τυ πλιθιντικύ αριθμύ όλον τον υςιαςτικόν (αρςενικόν, θιλικόν κε υδετέρον) έχι κατάλικςι—ον, π. χ. ο ςίντροφος—τον ςιντρόφον, ι γινέκα—τον γινεκόν, το πεδί—τον πεδιόν.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ. 58. Γράπςτε δίγιμα με επικεφαλίδα «Στο εργοςτίριο», βάζοντας μέςα τις λέκςις:

Εργαςτίριο. Μαθίτρια. Δυλιά. Βοίθια. Σίντροφος. Σφιρί. Σίδερο. Τραγύδια. Χαρά.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 59. Αντιγράφοντας το πιο κάτο κίμενο, βάλτε τις λέκςις, πυ ίνε μέςα ςε παρένθεςι ( ) ςτιν πτόςι κε τον αριθμό, πυ τεριάζι ςτιν πρόταςι.

Χτιπύμε τον ταχςικό (εχτρός) ς'όλα (το μέτοπο). Το ςχολιό-μας βοιθί (ο κολεχτιβιζμός) ςτο χοριό. Βοιθύμε (ο κολχόζνικος) ςτο μάζομα (ι ςοδιά). Το τάγμαμας ίνε χοριζμένο ςε 5 (κρίκος). Ι λέςχι τυ χοριύμας βρίςκετε ςτο ςπίτι (ο κυλάκος) Πέτρυ. Δόςαμε 2 (ςιμέα) ςτυς (πιονέρυς) τυ χοριύ. Δόςαμε ο (κολ-

χόζνικος) πολά (βιβλίο). Ο κερός (το μάθιμα) αρχίζι. Όλα (το πεδί) γράφυν.

§ 16. ΕΠΙΘΕΤΟ. ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΓΕΝΟΝ

Ι λέκςις, πυ φανερόνυνε τί λογίς ίνε τα υςιαστικά λέγυντε επίθετα, π. χ. μεγάλος, άνθροπος, κόκινι σιμέα, χαμιλό σπίτι.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 60. Βάλτε εκί πυ ίνε τελίες (...) ένα επίθετο, πυ τεριάζι. Έτσι:

Τετράδιο...—Τετράδιο καθαρό.

Ο κερός ίνε... Το προί ίτανε... βροχί. Λάμπι... ίλιος. Στον υρανό φανίκανε... σίνεφα. Μαζέβυνε το... χορτάρι. Φάνικε... χορτάρι. Πίρα το... γράμα-σας. Φέτος ι άνικςι ίνε... Ο δρόμος τυ ςκολιύ-μας ίνε... Ο... αέρας ίνε κρίος.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 61. Γράπστε τί χρόμα έχι:

Ι ζάχαρι ίνε...
Το κάρβυνο ίνε...
Το αλέβρι ίνε...
Το χαρτί ίνε...
Το χορτάρι ίνε...
Το φίλο ίνε...
Το βίςινο ίνε...
Ι ντομάτα ίνε...
Το μίλο ίνε...
Το έμα ίνε...
Ι βιολέτα ίνε...

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 62. Γράπςτε τί λογίς ίνε τα πιο κάτο υςιαςτικά κατά το ιλικο, τι φόρμα κε τι γέψςι-τυς:

Κατά το ιλικό	Κατά τι φόρμα	Κατά τι γέψςι
Τραπέζι...	Πιάτο ...	Μίλο ...
Σκαμνί ...	Ρολόγι ...	Σταφίλι...
Πένα ...	Τύβλο ...	Νερό ...
Σπίτι ...	Τραπέζι...	Ζάχαρι ...
Τίχος ...	Πόρτα ...	Μέλι ...
Πιάτο ...	Αβγό ...	Κςίδι ...
Πυκάμιςο...	Τόπι ...	Κραςί ...
		Μπίρα ...

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 63. Βάλτε στα πιο κάτο υςιαςτικά ένα απ' τα επίθετα, πυ τεριάζι:

Σπίτι... Δέντρο... Κερός... Νίχτα... Κολχόζι... Σχολιό... Γράμα... Πόρτα... (ςιδερένια, ανιχτό, εθνικό, υντάρνικο, ςκοτινί, ζεςτός, απςιλό, πέτρινο).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 64. Βάλτε στα πιο κάτο επίθετα ένα υςιαςτικό, πυ τεριάζι στην πρόταςι:

Κρίος, δινατός... φιςύςε. Στον υρανό μαζεβόντανε μάβρα, μέγαλα... Μεγάλο, καθαρό, εβάερο... Παλιό, δινατό, καταπράςινο... ίτανε μπροστά στο ςχολιό μας. Εργατικός, ταχτικός κε υντάρνικος... Μάβρι, βροχερί κε κρία... Βαθιά, ίςιχι... Καθαρό, κρίο, γλικό... Στενός, λαςπόδικος, χαλαζμένος... Υντάρνικι, εργατικιά... 'Αςπρο, φυντοτό... Κόκινι, κεντιτί μεγάλι... Γλικό, καθαρό...

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 65. Γράπςτε πιο κάτο επίθετα τα υςιαςτικά, πυ τεριάζυνε. 'Ετςι: Κόκινος στρατιότις, κόκινι ςιμέα, κόκινο τριαντάφιλο.

Κόκιν-ος . . .	Παστρικός . . .
Κόκιν-ι . . .	Παστρικ-ιά . . .
Κόκιν-ο . . .	Παστρικ-ό . . .
Νέ-ος . . .	Βαρ-ίς . . .
Νέ-α . . .	Βαρ-ιά . . .
Νέ-ο . . .	Βαρ-ί . . .
Βαθ-ίς . . .	Τελεφτέ-ος . . .
Βαθ-ιά . . .	Τελεφτέ-α . . .
Βαθ-ί . . .	Τελεφτέ-ο . . .
Κςανθ-ός . . .	Ελινικ-ός . . .
Κςανθ-ιά . . .	Ελινικ-ιά . . .
Κςανθ-ό . . .	Ελινικ-ό . . .

Το επίθετο ςινδέετε με το υςιαςτικό.

Το επίθετο μπορί να ίνε αρςενικύ, θιλικύ κε υδέτερυ γένυς. Το επίθετο έχι το ίδιο γένος, πυ έχι κε το υςιαςτικό, ςτο οπίο αναφέρετε.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 66. Γράπςτε επίθετα με την αντίθετι ςιμαςία. 'Ετςι:

Στενός δρομός. — Πλατίς κάμπος.

Ο	Ι	ΤΟ
Καλός άνθροπος.	Πλατιά πόρτα.	Γεμάτο ποτίρι.
Ορέος κίπος.	Μεγάλι χαρά.	Πλατί πρόςοπο.
Μικρός ποντικός.	Μακριά τενία.	Προινό φαγί.
Εργατικός ςίντροφος.	Ζεςτί άνιχςι.	Χιμονιάτικο βράδι.
Βαρίς πίνακας.	'Ομορφι βραδιά.	Μπροςτινό μέρος.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 67. Διαβάςτε το άρθρο «Ι άνιχςι». Γράπςτε πρότι φορά τα επίθετα τυ αρςενικύ γένυς, ίςτερα τυ θιλικύ κε τελεφτέα τυ υδέτερυ γένυς μαζί με τα υςιαςτικά, ςτα οπία αναφέρυντε.

Πέραςε ο κρίος χιμόνας. Το άςπρο χιόνι έλιοςε. Ίρθε ι όμορφι άνικςι. Το λαφρό αγεράκι φιςάι. Ο ανικςιάτικος ίλιος ζεςτένι. Τα ανικςιάτικα λυλύδια φένυντε πια. Το γλικό καλάιδιμα τον πυλιόν ακύετε κάθε μέρα. Ι γι ςκεπάζετε με πράςινο χορταράκι. Τα πεδιά πέζυνε με χάρτινο αιτό. Ι γαλάζια θάλαςα κιματίζι στο λαφρό φίςιμα τυ ανικςιάτικυ αέρα. Ίρθε ι ποθιτί άνικςι. Ο καλός κερός τις άνικςις ίρθε. Το μιροδάτο τριαντάφιλο άνικςε. Όλι αγαπύνε τον καλό κερό τις άνικςις. Το λαφρό αεράκι ςαλέβι τα πράςινα φίλα τον δέντρον.

§ 17. ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΕΠΙΘΕΤΟΝ

Τα περιςότερα επίθετα τις ελινικίς γλόςας έχυνε 3 γένι: αρςενικό, θιλικό κε υδέτερο γένος, με τις πιο κάτο καταλίκςις:

αρς.	θιλ.	υδέτ.	
ςε —ος	— ι	— ο	π. χ. ο καλ-ός, ι καλ-ί, το καλ-ό
„ —ος	— α	— ο	π. χ. ο νέ-ος, ι νέ-α, το νέ-ο.
„ —ός	— ιά	— ό	π. χ. ο γλικ-ός, ι γλικ-ιά, το γλικ-ό
„ —ίς	— ιά	— ί	π. χ. ο παχ-ίς, ι παχ-ιά, το παχ-ί.
„ —ις	— α	— ικο	π. χ. ο τεμπέλ-ις, ι τεμπέλ-α, το τεμπέλ-ικο.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 68. Σχιματίςτε κε τα 3 γένι τον πιο κάτο επιθέτον.

Κατά το καλ-ός -ί -ό: ο κακ-ός, ο μικρ-ός, ο κυτός, ο απλ-ός, ο ςοςτ-ός, ο άςπρος, ο πέτριν-ος, ο κςερ-ός, ο τιφλ-ός, ο καθαρ-ός, ο δινατ-ός, ο απέ-

ραντ-ος, ο ακριβ-ός.

Κατά το νέ-ος -α -ο: ο αρέ-ος, ο αρχέ-ος, ο τε-λεφτέ-ος, ο αστί-ος, ο άκσι-ος, ο τίμι-ος, ο σπυδέ-ος, ο δεκσι-ός, ο γενέ-ος, ο ενάντι-ος κ. τ. λ.

Κατά το γλικ-ός -ιά -ό: ο παστρικ-ός, ο κσανθ-ός, ο μαλακ-ός, ο εβγενικ-ός.

Κατά το παχ -ίς -ιά -ί: ο μακρ-ίς, ο βαρ-ίς, ο βαθ-ίς, ο πλατ-ίς, ο τραχ-ίς, κ. τ. λ.

Κατά το τεμπέλ-ις -α -ικο: ο πoραπονιάρ-ις, ο νκρινιάρ-ις, ο ζιλιάρ-ις, ο γαλανομάτ-ις, ο μαβρομάτ-ις, ο μαβροφρίδις, κ. τ. λ.

'Οσα επίθετα έχυνε μπροστά απ'τιν κατάλικσι—ΟΣ φονίεντο, σχιματίζυνε το θιλικό σε—Α. π. χ. νέ-ος, νέ-α, νέ-ο, μαλαματένι-ος, μαλαματένι-α, μαλαματένι-ο.

§ 18. ΚΛΙΣΙ ΤΟΝ ΕΠΙΘΕΤΟΝ

'Οπος τα υσιαστικά, έτσι κε κάθε γένος τον επιθέτον έχι 4 πτόσις στον ενικό κε άλες τόσες στον πλιθυντικό αριθμό. Οστε κε τα επίθετα κλίνοντε.

Τα επίθετα, που τελιόνυμε σε —ος—ι—ο, —ος—α—ο, -ός-ιά-ό κλίνοντε όπος κε τα ισοσίλαβα αρσενικά, θιλικά κε υδέτερα υσιαστικά, που τελιόνυν σε τέτιες καταλίκσις (βλέπε § § 12, 13, 14). Ετσι:

Α Ρ Σ Ε Ν Ι Κ Α

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιός;	ο	στεν-ός	δρόμ-ος
Γεν.	πιανύ;	τυ	στεν-ύ	δρόμ-υ
Ετ.	πιόνα;	το(ν)	στεν-ό	δρόμ-ο
Κλιτ.	—	—	στεν-έ	δρόμ-ε!

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιί;	ι στεν-ί	δρόμ-ι
Γεν.	πιανόν;	τον στεν-όν	δρόμ-ον
Ετ.	πιύς;	τυς στεν-ύς	δρόμ-υς
Κλιτ.	—	— στεν-ί	δρόμ-ι!

Θ Ι Λ Ι Κ Α

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιά;	ι νέ-α	χόρ-α
Γεν.	πιανίς;	τις νέ-ας	χόρ-ας
Ετιατ.	πιά;	τι(ν) νέ-α	χόρ-α
Κλ.	—	— νέ-α	χόρ-α

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιές;	ι νέ-ες	χόρ-ες
Γεν.	πιανόν;	τον νέ-ον	χορ-όν
Ετιατ.	πιές;	τις νέ-ες	χόρ-ες
Κλιτ.	—	— νέ-ες	χόρ-ες!

Υ Δ Ε Τ Ε Ρ Ο

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιό;	το γλικ-ό	μίλ-ο
Γεν.	πιανύ;	τυ γλικ-ύ	μίλ-υ
Ετιατ.	πιό;	το γλικ-ό	μίλ-ο
Κλιτ.	—	γλικ-ό	μίλ-ο!

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	πιά;	τα γλικ-ά	μίλ-α
Γεν.	πιανόν;	τον γλικ-όν	μίλ-ον
Ετ.	πιά;	τα γλικ-ά	μίλ-α
Κλιτ.	—	— γλικ-ά	μίλ-α!

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 69. Κλίνατε: ο απςιλός τίχ-ος, ο ορέ-ος χερ-ός, ο πικρ-ός χαρπ-ός, ι νέ-α πόρτ-α, ι αρχέ-α ιςτορί-α, το μεγάλ-ο παράθιρ-ο, το τελεφτέ-ο θρανί-ο, το δροςερ-ό φιτ-ό, το φρέςκ-ο φρύτ-ο.

Τα άλα επίθετα, πυ τελιόνυνε ςε -ίς -ια -ί, -ις -α -ικο κλίνοντε έτςι:

1) Επίθετα ςε -ίς -ιά -ί

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΙΛΙΚΟ	ΥΔΕΤΕΡΟ
Ον.	ο πλατ-ίς	ι πλατ-ιά	το πλατ-ί
Γεν.	τυ πλατ-ί	τις πλατ-ιάς	τυ πλατ-ιύ
Ετ.	τον πλατ-ί	τιν πλατ-ιά	το πλατ-ί
Κλ.	— πλατ-ί!	— πλατ-ιά!	πλατ-ί!

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ι πλατ-ιί	ι πλατ-ιές	τα πλατ-ιά
Γεν.	τον πλατ-ιόν	τον πλατ-ιόν	τον πλατ-ιόν
Ετιατ.	τυς πλατ-ιύς	τις πλατ-ιές	τα πλατ-ιά
Κλιτ.	— πλατ-ιί!	— πλατ-ιές!	— πλατ-ιά!

2) Επίθετα ςε —ις—α—ικο

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΙΛΙΚΟ	ΥΔΕΤΕΡΟ
Ον.	ο ζιλιάρ-ις	ι ζιλιάρ-α	το ζιλιάρ-ικο
Γεν.	τυ ζιλιάρ-ι	τις ζιλιάρ-ας	τυ ζιλιάρ-ικυ
Ετ.	το(ν) ζιλιάρ-ι	τι(ν) ζιλιάρ-α	το ζιλιάρ-ικο
Κλ.	— ζιλιάρ-ι!	— ζιλιάρ-α!	ζιλιάρ-ικο!

Ον.	ι ζιλιάρ-ιδες	ι ζιλιάρ-ες	τα ζιλιάρ-ικα
Γεν.	τον ζιλιάρ-ιδον	τον ζιλιάρ-ον	τον ζιλιάρ-ικον
Ετιατ.	τυς ζιλιάρ-ιδες	τις ζιλιάρ-ες	τα ζιλιάρ-ικα
Κλιτ.	— ζιλιάρ-ιδες!	— ζιλιάρ-ες!	— ζιλιάρ-ικα!

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 70. Κλίνατε: Ο μαβρομάτ-ις πιονέρος, ι παραπονιάρ-α γινέκα, το μαβροφρίδικο πεδί, ο νκρινιάρ-ις άνθροπος.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 71. Από το πιο κάτο διίγιμα «ΔΙΟ ΔΕΝΤΡΑ» γράπστε χοριστά τα επίθετα μαζί με τα υσιαστικά.

ΔΙΟ ΔΕΝΤΡΑ

Θιμύμε ακόμα τα διο δέντρα τις αβλίς-μας: τον παλιό κε δινατό πλάτανο κε τιν απςιλί κε καμπυριάζμένι λέφκι. 'Ετςι ι λέφκι ίτανε μια μεγάλι με βαθιά κυφάλα κε δίπλα ςτιν κυφάλα ένα χοντρό κλαδί. Αγαπύςα να κάθιμε πάντα πάνο ς'αφτό το κλαδί τις καλοκερινές μέρες. Ολόγιρα μακριά φενόντανε: τα καταπράςινα χοράφια τυ κολχοζιύ-μας, ο πλατίς ορίζοντας κε το καταπράςινο δάςος. Πάνο ςτ'απςιλά κλαδιά-τις χτίζανε τα πυλιά τις όμορφες φολιές-τυς, όπυ γενύςανε τα μικρά-τυς αβγυλάκια. Ο μάβρος γάτος-μας επίςις αγαπύςε να κινιγάι τα μικρά πυλάκια τις φολιάς. Τόρα ο γέρο-πλάτανος έφερε μεγάλι κε βαθιά κυφάλα, μα βαςτιετε ακόμα ςτο φίςιμα τυ δινατύ αέρα, κ'ι αδίνατι λέφκι έγινε πια κςερά κςίλα για το φύρνο-μας.

Τα επίθετα ςιμφονύνε με τα υσιαστικά, πυ προςδιορίζυνε, ςτο γένος, ςτιν πτόςι κε ςτον αριθμό, π. χ. ο απςιλός τίχος (αρς. γένυς), ι χαμιλί πόρτα (θιλ.

γένυς), τα καλά πεδιά (υδετ. γένυς πλιθιντικύ αριθμύ), τυ νέυ πιονέρυ (γεν. πτόςι).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 72. Βάλτε τα επίθετα τυ αρςενικύ γένυς, πυ ίνε μέςα στιν παρένθεςι ( ) ςτο γένος, πυ απετί το υςιαςτικό, το οπίο προςδιορίζυνε. 'Ετςι:

(Ο χιμονιάτικος) μέρα ίνε κοντί. Ι χιμονιάτικι μέρα ίνε κοντί.

1. Θόλοςε (ο γαλάζιος) θάλαςα. 2. Το βαπόρι ςκίζι (ο αφράτος) κίμα. 3. Ι κολεχτίβα-μας ίνε (αγαπιμένος). 4. Ο υρανός φένετε (καθαρό). 5. Τον Ιύνι μίνα θα γίνι (ο κοματικός) ςίςκεπςι. 6. Ο θίος-μυ Πέτρος πίγε στιν (κοματικός) ςινεδρίαςι. 7. Το πρωί ίτανε (δινατός) βροχί. 8. 'Ιτανε (καθαρός, ανικςιάτικος) μέρα. 9. Τα πεδιά στι γιορτί τις Οχτοβριανίς επα-νάςταςις κρατύςανε (μεγάλος, κόκινος) ςιμεά. 10. Μα-ζέβυνε (κςερός) χορτάρι ςε θιμονιά. 11. (Ι χιμονιάτικι) ίλιος ζεςτένι λίγο. 12. Ι αλεπύ ίνε (αρπαχτικός, λέ-μαργος) θεριό. 12. (Καλό;) μέρα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 73. Βάλτε τα επίθετα τυ ενικύ ίτε πλιθιντικύ αριθ-μύ, πυ ίνε μέςα στιν παρένθεςι ( ) ςτον αριθμό ίτε στιν πτόςι πυ τεριάζι ςτο υςιαςτικό, πυ προςδιορίζυνε:

Τα ζόα χριάζυντε (ταχτικός, προςεχτικός) περι-πίιςι. Το άλογο, το ςκιλί, ι γάτα, το γυρύνι, το πρό-βατο ίνε (τετράποδος) ζόα. (Το άςκιμο) ςπόρι πάντα αργά φιτρόνυνε. Φιςάι αέρας (δινατί). Στον υρανό μαζέβυντε (μάβρος) ςίνεφα. Ι αβλές τις πόλις μας ίνε (καθαρός), ι δρόμι (λιθόςτρυτος). Δρόμος (αμακςιτί). Το ςιτάρι, το κριθάρι, το κεχρί ίνε ςπαρτά (χρίςιμος). 'Επεςε χιόνι (άςπρος) ςαν παμπάκι (φυντοτός). 'Ιρ-θανε (ο ανικςιάτικος) μέρες. Ι νίχτες ίνε (κοντός).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 74. Βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες (...) το χριαζύμενο επίθετο, στην πτόσι, στο γένος κε στον αριθμό, που τεριάζι με το υσιαστικό.

'Ινε σιτάρι χιμονιάτικο κε... Σπίραμε σιτάρια χιμονιάτικα κε... Ιπάρχυν πυλιά μεγάλα κε... Ο λίκος κε ι αρκύδα ίνε θεριά αρπαχτικά κε... Φιτρόσανε στο λιβάδι λυλύδια κόκινα κε... Το δέρμα τις αλεπύς ίνε κσανθό κε... Πρασίνισαν τα μεγάλα κε τα... κλαδιά τις μιλιάς. Τα φίλα τον δέντρον ίνε τόρα πράσινα κε... Στον υρανό λάμπυνε μεγάλα κε... άστρα. Στο σοβιέτ τυ χοριύ κρεμάσαμε μεγάλι.... σιμέα. Στην έριμο ίνε πσιλός κε... άμος. Το χιμόνα ι μέρες ίνε... κ' ι νίχτες ίνε...

ΠΑΡΙΜΙΕΣ 1) Μικρό σκιλάκι όλο το σπιτι φιλάι. (Ι κλιδαριά).
2) Κενύριο σκέβος, μα όλο γεμάτο τρίπες. (Κόσκινο).
3) Σε άσπρα λιβάδια βόσκυνε μάβρα προβατάκια. (Χαρτιά κε γράματα)

§ 19. ΠΡΟΣΟΠΙΚΕΣ ΑΝΤΟΝΙΜΙΕΣ

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 75. Διαβάστε τις προτάσις στι δεκσιά κε στην αριστερί στίλι. Πιά διαφορά ίνε ανάμεσά-τυς; Πιές λέκσις βρίσκυντε στι δεκσιά στίλι αντί για τις λέκσις :

Ι Μαρία, τι Μαρία, στι Μαρία, ι πιονέρι.

1) Ι Μαρία πίγε στι θάλασα να κολιμπίσι.	1) Ι Μαρία πίγε στι θάλασα να κολιμπίσι.
2) Το κίμα κόντεπσε να σκεπάσι τι Μαρία.	2) Το κίμα κόντεπσε να τι σκεπάσι
3) Ι πιονέρι γλιτόσανε τι Μαρία.	3) Ι πιονέρι γλιτόσανε αφτίνα.
4) Ι πιονέρι δόσανε βοίθια στι Μαρία.	4) Αφτί δόσανε βοίθια στι Μαρία.

Στις προτάσις βρίςκυντε λέξις: εγό, (ε)σί, αφτός, αφτί, αφτό, εμίς, (ε)σις, αφτί, αφτές, αφτά, πυ μπένυνε στον τόπο τον υσιαστικόν. Τις λέξις αφτές τις λέμε προςοπικές αντονιμίες.

Εγό, εμίς	ίνε αντονιμίες	πρότυ προσόπυ.
Σι, σις	«—» «—»	δέφτερυ προσόπυ.
Αφτός, αφτί, αφτό Αφτί, αφτές, αφτά,	«—»	ρίτυ προσόπυ

Πρότο πρόσοπο λέμε εκίνον, πυ μιλάι.

Δέφτερο »—» «—» εκίνον, με τον οπίο μιλύνε.

Τρίτο πρόσοπο εκίνον, για τον οπίο μιλύνε, ίτε εκίνο, για το οπίο μιλύνε.

Ι προσοπικές αντονιμίες κλίνυντε έτσι:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	ΠΡΟΤΟ ΠΡΟΣΟΠΟ	ΔΕΦΤΕΡΟ ΠΡΟΣΟΠΟ	ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΣΟΠΟ		
			ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΙΛΙΚΟ	ΥΔΕΤΕΡΟ
Ον.	εγό	εσί (σι)	αφτός	αφτί	αφτό
Γεν.	εμένα (μυ)	εσένα (συ)	αφτύ (τυ)	αφτίς (τις)	αφτύ (τυ)
Ετ.	εμένα (με)	εσένα (σε)	αφτόν (τον)	αφτίν (τιν)	αφτό (το)

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	εμίς,	εσίς (σις)	αφτί	αφτές	αφτά
Γεν.	εμάς (μας)	εσάς (σας)	αφτόν	αφτόν	αφτόν
Ετ.	εμάς (μας)	εσάς (σας)	αφτύς (τυς)	αφτές (τις)	αφτά (τα)

ΓΙΜΝΑΣΜΑ 76. Στο διήγιμα «Στιν τύντρα» γράπστε εκί όπυ ίνε τελίες (...) τις αντονιμίες, πυ χριάζυντε.

ΣΤΙΝ ΤΥΝΤΡΑ

Μακριά στο Βορά βρίςκετε ι έριμι τύντρα. Κιτάζις ς'... κε βλέπις μόνο χιόνια. Πολί σπάνια ς'... βρίςκις κάτι χαμόδεντρα. Ι άνθροπι εχί ζύνε μακριά ο ένας απ'τον άλο. Ι κάτικι... τρέφυνε λάφια ... κάτο απ'το χιόνι βρίςκυνε χορτάρι, πυ τρόνε. 'Αμα φάνε όλο το χορτάρι ι άνθροπι ... φέρνυνε σε άλα μέρι. Ι κάτικι τις τύντρας τρόνε το κρέας τυ λαφιύ κε πίνυνε το γάλα-... Δίχος ... ίνε δίςκολι ι ζοί στιν τύντρα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 77· Βάλτε εχί όπυ ίνε τελίες (...) τιν αντονιμία, πυ χριάζετε.

Ι ΑΝΙΚΣΙΑΤΙΚΙ ΣΠΟΡΑ ΣΤΟ ΚΟΛΧΟΖΙ

Κάθε κολχόζνικος πρέπι να ετιμαστί για τι σπορά. Πρέπι ... να καθαρίςι το σπόρο, να ... διαλέγι. Πρέπι όλα τα γεοργικά εργαλία να ... επιδιορθόςυνε. Δίχος ... δυλιά δε γίνετε. Χριάζετε καλί περιπίιςι για τα άλογα. Δίχος τι βοίθια ... ι δυλιά δεν πάγι μπροστά. Στο αναγνοστίριο πρέπι να βάλυμε βιβλία, πυ ξεκςασφαλίζυνε το αγροτικό μίνιμυμ για κάθε κολχόζνικο.. δίνυνε πολές αγρονομικές γνόςις ς'... Ι δυλιά φτάνι για όλυς. Μα απ'... εχςαρτάτε ι έφπορι κε ι εχπολιτιζμένι ζοί σε κάθε κολχόζι. Πρέπι να θιμάστε, κολχόζνικι, ότι αν θα σπίρετε καλά, τότε απ'... θάχετε κε καλί ςοδιά.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 78. Βάλτε τις αντονιμίες, πυ ίνε μέςα στιν παρένθεςι ( ) στιν πτόςι, πυ τεριάζι στιν πρότασι.

ΣΤΟ ΝΕΟ ΣΚΟΛΙΟ

Ι Κλάβα ίνε νέα πιονέρα. Ι γονί-τις το προί έστιλαν (αφτός) στο νέο, φοτερό κε μεγάλο σκολιό.

(Εγό) έχυμε φισικό, δραματικό, μυσικό κε ΟΣΟ ομίλυς. (Εσί) έχετε νέα σκολιά; Ι χόρα-μας (εμίς) δίνι όλες τις σινθίκες για να μάθυνε όλα τα πεδιά. Στι μαθιτιχί επιτροπί χορίςανε (εγό, εςί, αφτός, αφτί).

§ 20. ΚΛΙΣΙ ΤΥ ΡΙΜΑΤΟΣ

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 79. Απ' το διίγιμα «Ι δροςύλα» αντιγράπςτε τα ρίματα.

Ι ΔΡΟΣΥΛΑ

Πάνο στα φίλα τον χορταριόν το καλοκερινό πρoί βλέπις διαμάντια. Αφτά τα διαμάντια λάμπυνε αντίκρι στον ίλιο με διάφορα χρόματα: κίτρινα, κόκινα κε μαβιά. Αν κόπςις κανένα φίλο για να κιτάκςις τα όμορφα αφτά διαμάντια, τότε βλέπις, πος δεν ίνε πραγματικά διαμάντια, μα ίνε σταλαγματιές νερό, πυ λάμπυνε στον ίλιο. Ι σταλαγματιές στάζυνε στι γι κε τα διαμάντια πια δε(ν) φένυντε. Πέρνις ένα πιάτο, όπυ μαζέβις το νερό τις δροςύλας, το πίνις κε συ φένετε πιο νόστιμο από κάθε άλο ποτό.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 80. Βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες (...) το ρίμα, πυ τεριάζι στιν πρότασι.

Κολχόζνικος. Εγό...τα κολχόζικα χοράφια.

Εργάτις. Εγό...τα εργαλία με τα οπία ςι δυλέβις.

Κόκινος στρατιότις. Εγό...τι γι κε τα εργοςτάσια, όπυ δυλέβετε κε ι διο.

Ι τρις μαζί. Εμίς...το ςοςιαλιζμό στι χόρα-μας.

(οργόνο, φτιάχνο, φιλάγο, χτίζυμε)

Εγό	οργόνο	Εγό	φτιάχνο	Εγό	φιλάγο
Σι	οργόνις	Σι	φτιάχνις	Σι	φιλάγις
Αφτός		Αφτός		Αφτός	
Αφτί	οργόνι	Αφτί	φτιάχνι	Αφτί	φιλάγι
Αφτό		Αφτό		Αφτό	

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 81. Γράπστε το παραπάνο γίμναζμα έτσι: βάλτε τις αντονιμίες εγό, σι, αφτός, αφτί, αφτό στον πλιθιντικό αριθμό (εμίς, σις, αφτί, αφτές, αφτά).

Εμίς	οργόνυμε	Εμίς	φτιάχνυμε	Εμίς	φιλάγυμε
Σις	οργόνετε	Σις	φτιάχνετε	Σις	φιλάγετε
Αφτί		Αφτί		Αφτί	
Αφτές	οργόνυνε	Αφτές	φτιάχνυνε	Αφτές	φιλάγυνε
Αφτά		Αφτά		Αφτά	

Όταν το ρίμα ενόνετε με τις αντονιμίες τυ πρότυ, δέφτερυ κε τρίτυ προσόπυ (εγό, σι, αφτός, αφτί, αφτό, εμίς, σις, αφτί, αφτές, αφτά), ι καταλίκσις-τυ αλάζυνε. Ι αλαγί τυ ρίματος κατά πρόσοπα λέγετε κλίσι.

§ 21. ΠΡΟΣΟΠΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΡΙΜΑΤΟΝ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
1-ο πρόσοπο :	— ο	1-ο προσοπο :	— υμε
2-ο πρόσοπο :	— ις	2-ο πρόσοπο :	— ετε
3-ο πρόσοπο :	— ι	3-ο πρόσοπο :	— υν(ε).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 82. Κλίνατε γραφτά στο τετράδιό-σας τα ρίματα: γράφ-ο, δυλέβ-ο, φιτέβ-ο, χόβ-ο, ράβ-ο, τρέχ-ο, χορίζοντας τις καταλίκσις με γραμύλα(-)

Έτσι : εγό γράφ-ο,
Σι γράφ-ις κ. τ. λ.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
Εγό . . .	(τί κάνο;)	Εμίς . . .	(τί κάνυμε;)
Σι . . .	(τί κάνις;)	Σις . . .	(τί κάνετε;)
Αφτός . . .	(τί κάνι;)	Αφτί . . .	(τί κάνυνε;)
Αφτί . . .	(τί κάνι;)	Αφτές . . .	(τί κάνυνε;)
Αφτό . . .	(τί κάνι;)	Αφτά . . .	(τί κάνυνε;)

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 83. Γράπστε τα πιο κάτο ρίματα. 'Ετσι:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Εγό νίβο τον εαφτό-μυ- Εγό νίβ-υμε
Εγό χτενίζο τα μαλιά-μυ= . . .
Εγό λύζο το κορμί-μυ= . . .
Εγό ντίνο τον εαφτό-μυ= . . .
Εγό ετιμάζο τον εαφτό-μυ= . . .
Εγό βρέχο τον εαφτό-μυ= . . .

Σι νίβις τον εαφτό-συ =Σι νίβ-εσε
Σι χτενίζις τον μαλιά-συ= . . .
Σι λύζις το κορμί-συ= . . .
Σι ντίνις τον εαφτό-συ= . . .
Σι ετιμάζις τον εαφτό-συ= . . .
Σι βρέχις τον εαφτό-συ= . . .

Αφτός νίβι τον εαφτό-τυ=Αφτός νίβ-ετε
Αφτός χτενίζι τα μαλιά-τυ= . . .
Αφτός λύζι το κορμί-τυ= . . .
Αφτός ντίνι τον εαφτό-τυ= . . .
Αφτός ετιμάζι τον εαφτό-τυ= . . .
Αφτός βρέχι τον εαφτό-τυ= . . .

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 84. Γράπστε τα πιο κάτο ρίματα. 'Ετσι:

Εμίς νίβυμε τον εαφτό-μας- Εμίς νιβόμαστε
Εμίς χτενίζυμε τα μαλιά-μας= . . .
Εμίς καθαρίζυμε τον εαφτό-μας= . . .
Εμίς λύζυμε τα κορμιά-μας= . . .
Εμίς ντίνυμε τον εαφτό-μας= . . .
Εμίς ετιμάζυμε τον εαφτό-μας= . . .
Εμίς βρέχυμε τον εαφτό-μας= . . .
Σις νίβετε τον εαφτό-σας=Σις νίβ-εστε
Σις χτενίζετε τα μαλιά-σας= . . .
Σις καθαρίζετε τον εαφτό-σας= . . .
Σις λύζετε τα κορμιά-σας= . . .
Σις ντίνετε τον εαφτό-σας= . . .
Σις ετιμάζετε τον εαφτό-σας= . . .
Σις βρέχετε τον εαφτό-σας= . . .
Αφτί νίβυνε τον εαφτό-τυς=Αφτί νίβ-υντε
Αφτί χτενίζυνε τα μαλιά-τυς= . . .
Αφτί καθαρίζυνε τον εαφτό-τυς= . . .
Αφτί λύζυνε τα κορμιά-τυς= . . .
Αφτί ντίνυνε τον εαφτό-τυς= . . .
Αφτί ετιμάζυνε τον εαφτό-τυς= . . .
Αφτί βρέχυνε τον εαφτό-τυς= . . .

§ 22. ΠΡΟΣΟΠΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΡΙΜΑΤΟΝ

Τα ρίματα μπορύν να έχυνε κε τέτιες καταλίκσις:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
1-ο πρόσοπο — υμε	1-ο πρόσοπο — ομαστε
2-ο πρόσοπο — εσε	2-ο πρόσοπο — εστε
3-ο πρόσοπο — ετε	3-ο πρόσοπο — υντε

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 85. Γράπστε πρότι φορά τα ρίματα με τις προσοπιχές χαταλίχ;ις—ο—ις—ι χ.τ.λ. (§ 21) χ'ίστερα με τις χαταλίχσις—υμε—εσε,—ετε χ. τ. λ. (§ 22)

Έτσι;

λίν-ο	λίν-υμε
φιτέβ-ο	. . .
πλέχ-ο	. . .
ράβ-ο	. . .
χάν-ο	. . .
γράφ-ο	. . .
δανίζ-ο	. . .
ςαπυνίζ-ο	. . .
χόβ-ο	. . .
ςφάζ-ο	. . .
φιλάγ-ο	. . .
λίν-ις	λίν-εςε
φιτέβ-ις	. . .
πλέχ-ις	. . .
γράφ-ις	. . .
χάν-ις	. . .
χόβ-ις	. . .
φιλάγ-ις	. . .
φιλάγ-ι	φιλάγ-ετε
ςαπυνίζ-ι	. . .
χαθαρίζ-ι	. . .
δανίζ-ι	. . .
ράβ-ι	. . .

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 86. Αντιγράπστε τα πιο χάτο ρίματα, ιπογραμίστε τις προσοπιχές χαταλίχσις χε δίχστε το πρόσοπο χε τον αριθμό. Έτσι:

Σι γράφ-ις (2-ο πρόσοπο ενιχύ αριθμύ).

Εμίς δεχ-όμαστε (1-ο πρόσοπο πλιθιντικό αριθμό)

I ANIKΣI

Ο χιμόνας φέβγι. 'Ερχετε ι άνιξι. Ο ίλιος ζεστένι πιο δινατά. Ι μέρες μεγαλόνυνε κ' ι νίχτες κοντένυνε. Το χιόνι σιγά λιόνι. Πρασινίζι το χορτάρι στα λιβάδια. Τα λυλύδια ανίγυνε. Τα πρόβατα βόσκυνε στα πράσινα λιβάδια. Ι κολχόζνικι επιδιορθόνυνε τα εργαλία κε τις μιχανές για τι σπορά. Εμίς τρέχυμε στο δάσος για λυλύδια. Απλονόμαστε κάτο απ' τα δέντρα κε τραγυδύμε τραγύδια. Τρέχυμε, φονάζυμε όλι με χαρά.

§ 23. Ο ΤΟΡΙΝΟΣ (ΕΝΕΣΤΟΤΑΣ), Ο ΠΕΡΑΖΜΕΝΟΣ ΚΕ Ο ΜΕΛΟΝΤΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΤΥ ΡΙΜΑΤΟΣ

Εγό γράφο γράμα.
Εγό έγραφα γράμα.
Εγό θα γράφο γράμα.
Εγό λίνο το πρόβλιμα.
Εγό έλινα το πρόβλιμα.
Εγό θα λίνο το πρόβλιμα.
Εγό ετιμάζυμε για το σκολιό.
Εγό ετιμαζόμυνα για το σκολιό.
Εγό θα ετιμάζυμε για το σκολιό.

Τα ρίματα μπορύν να έχυνε φόρμες τορινύ (ενεστότα), περαζμένυ κε μέλοντα χρόνυ.

Ο τορινός (ενεστότας) χρόνος φανερόνι, ότι ι ενέργια γίνετε τόρα, τι στιγμί, πυ μιλύμε.

O περαζμένος χρόνος φανερόνι, ότι ι ενέργια γινότανε στα περαζμένα.

O μέλοντας χρόνος φανερόνι, ότι ι ενέργια θα γίνι στον κατοπινό χρόνο.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 87. Βάλτε τα πιο κάτο ρίματα στον τορινό (ενεστότα), στον περαζμένο κε στον μέλοντα χρόνο. 'Ετςι:

ΕΝΕΣΤΟΤΑΣ	ΠΕΡΑΖΜΕΝΟΣ	ΜΕΛΟΝΤΑΣ
εγό φιτέβ-ο	εγό φίτεβ-α	εγό θα φιτέβ-ο
„ χάνυμε	„ χαν-όμυνα	εγό θα χάν-υμε

Χτίζ-ο . . . Πέζ-ο . . . Δυλέβ-ο . . . Κόβ-ο . . . Μαγιρέβ-ο . . . Γράφ-ο . . . Αγονίζ-υμε . . . Μεταχιρίζ-υμε . . . 'Ερχ-υμε . . . Χριάζ-υμε . . . Λύζ-υμε . . .

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 88. Βάλτε τα πιο κάτο ρίματα τον προτάσεον τυ τορινό (ενεστότα) χρόνυ σε μέλοντα χρόνο.

Πιςτέβο στα λόγια-ςυ. Ι εργάτες δυλέβυνε 7 όρες. Ι κολχόζνικι θερίζυνε το ςιτάρι. Ι κολχόζνικι αλονίζυνε με το κομπάιν. Ι πιονέρι βοτανίζυνε τα περιβόλια. Ι μαθιτές γράφυνε ςινθίματα. Εμίς γραφόμαςτε κομςομόλι. Σις κρίβετε τιν αλίθια. Αφτί λύζυντε.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 89. Γράπςτε τα πιο κάτο ρίματα ςε διο μέλοντες χρόνυς. 'Ετςι:

Θα γράφο γράμα— Θα γράπςο γράμα.
Θα δυλέβο στι φάμπρικα . . .
Θα πέζο τόπι— . . .
Θα λίνο το ςχινί— . . .
Θα πλέκο δίχτι— . . .
Θα κόβο το χαρτί— . . .

Θα φιλάγο το διδλίο— . . .
Θα γιρίζο πίσο— . . .
Θα χτίζο νέα ζοί— . . .

Στα ρίματα έχυμε διο μέλοντες χρόνυς: ο ένας λέγετε κςακολυθιτικός μέλοντας με κατάλικςι—ο κι' ο άλος στιγμικός μέλοντας με κατάλικςι—ο πυ πέρνι μπροστά το πρόςφιμα (-ς-ο).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 90. Σχιματίςτε προτάςις με τυς πιο κάτο μέλοντες χρόνυς;

Θα μεγαλόνο. Θα μεγαλόςο. Θα πιάνο. Θα πιάςο. Θα χάνο. Θα χάςο. Θατρέχο. Θα τρέχςο. Θα οργόνο. Θα οργόςο. Θα θρέβο. Θα θρέπςο. Θα πιράζο. Θα πιράχςο. Θα γνορίζυμε. Θα γνορίςυμε. Θα ςκάδυμε. Θα ςκάπςυμε. Θα πλαγιάζυμε. Θα πλαγιάςυμε.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 91. Δίπλα σε χάθε ρίμα γράπστε ρίμα με τιν αντιθετι ςιμαςία. 'Ετςι:

Ανίγυμε—κλίνυμε. Ανάδο—ζδίνο. Δυλέδις—. . . Ανίγεςε—. . . Ντίνεςε—. . . Σικόνεςε—. . . Περπατίς—. . . Μεγαλόνις—. . . Μακρένις—. . . Περδένις—. . . Μπένις—. . . Λερόνεςε—. . . Ανεζεςε—. . . Ράδεςε—. . . Πίγες—. . . Αςπρί-

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 92. Μεταδάλοντας τιν αντονιμία εγό σε εμίς, να δάλετε ςτο τέλος τυ ρίματος τις χριαζύμενες καταλίχςις. 'Ετςι:

Εγό γράφ-ο	Εμίς γράφ-υμε
Εγό εργάζ-υμε	Εμίς εργαζ-όμαςτε.
Εγό ρίχν-ο	Εμίς . . .
Εγό διαδάζ-ο	Εμίς . . .
Εγό πίν-ο	Εμίς . . .

Εγό τρέχ-ο Εμίς . . .
Εγό ανεβένο Εμίς . . .
Εγό αγονίζ-υμε Εμίς . . .
Εγό χριάζ-υμε Εμίς . . .
Εγό δέχ-υμε Εμίς . . .

§ 24. Ι ΠΡΟΣΟΠΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΡΙΜΑΤΟΝ—ΥΜΕ,—ΕΤΕ

Εγό γράφ-υμε πιονέρος. Εμίς γράφ-υμε καθαρά.
Εγό νίβ-υμε με σαπύνι. Εμίς νίβ-υμε το μορό.
Εγό ετιμάζ-υμε στο μάθιμα. Εμίς ετιμάζ-υμε φαγί.
Εγό χτενίζ-υμε κάθε προί. Εμίς χτενίζ-υμε το κορίτσι.

Σις βρέχ-ετε το πρόσοπο. Αφτός βρέχ-ετε σιχνά.
Σις γράφ-ετε γρίγορα. Ο Πέτρος γράφ-ετε πιονέρος
Σις χάν-ετε το μολίβι-σας. Αφτός χάν-ετε στο δάσος.

ΠΑΡΑΤΙΡΙΣΙ 1-ι
Ι προσοπική κατάλικσι — υμε απαντάι στο πρότο πρόσοπο τυ ενικύ αριθμύ κε στο πρότο πρόσοπο τυ πλιθυντικύ αριθμύ τυ ενεστότα. Αν το ρίμα απαντάι στο ερότιμα πιός; πιά πιό; τότε ίνε πρότο πρόσοπο τυ ενεστότα στον ενικό αριθμό. Κι'αν το ρίμα απαντάι στο ερότιμα πιί; πιές; πιά; τότε ίνε πρότο πρόσοπο τυ πλιθ. αριθμύ τυ ενεστότα.

ΠΑΡΑΤΙΡΙΣΙ 2-ι. Ι προσοπική κατάλικσι — ετε απαντάι κε στο τρίτο ενικό πρόσοπο κε στο δέφτερο πλιθυντικό πρόσοπο τυ ενεστότα χρόνυ. Αν το ρίμα απαν-

τάι στο ερότιμα πιός; πιά; πιό; τότε ίνε τρίτο ενικό πρόσοπο τυ ενεστότα. Κι'αν απαντάι στο ερότιμα πιί; πιές; πιά; τότε ίνε δέφτερο πλιθιντικό πρόσοπο τυ ενεστότα.

§ 25. ΚΛΙΣΙ ΤΥ ΕΝΕΣΤΟΤΑ ΚΕ ΤΟΝ ΔΙΟ ΜΕΛΟΝΤΟΝ

	ΠΡΟΣΟΠΑ	ΕΝΕΣΤΟΤΑΣ	ΜΕΛΟΝΤΑΣ ΚΣΑΚΟΛΥΘΙΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΟΝΤΑΣ ΣΤΙΓΜΙΚΟΣ
Εν. αρ.	1	Χάν-ο	θα χάν-ο	θα χά-ς-ο
	2	Χάν-ις	» χάν-ις	» χά-ς-ις
	3	Χάν-ι	» χάν-ι	» χά-ς-ι
Πλ. αρ.	1	Χάν-υμε	» χάν-υμε	» χά-ς-υμε
	2	Χάν-ετε	» χάν-ετε	» χά-ς-ετε
	3	Χάν-υν(ε)	» χάν-υν(ε)	» χά-ς-υν(ε)

Ο μέλοντας κσακολυθιτικός φανερόνι, ότι ι πράκσι θα γίνι στο μέλον κσακολυθιτικά, διλ. για πολί κερό κε σχιματίζετε από τον ενεστότα, σαν βάλυμε μπροστά τι λεκσύλα θα, π. χ. χάνο, θα χάν-ο, γράφ-ο, θα γράφο.

Ο μέλοντας στιγμικός φανερόνι, ότι ι πράκσι θα γίνι στο μέλον στιγμικά, διλ. για λίγο κερό κε σχιματίζετε με τις καταλίκσις τυ ενεστότα ο—ις—ι κ. τ. λ., πυ έχυνε μόνο μπροστά απ'τις καταλίκσις το πρόσφιμα ς π. χ. θα πλέκ-ο—θα πλέκ-ς-ο.

§ 26. ΠΕΡΑΖΜΕΝΙ ΧΡΟΝΙ

Χτες όλι τι μέρα έβρεχε.
Τι νίχτα έβρεκσε δέκα λεφτά.

Χτες ίςαμε το βράδι έκοβα κςίλα.

Χτες το βράδι έκοπςα το δάχτιλό-μυ.

Όταν ο περαζμένος χρόνος φανερόνι πράκςι, πυ γινόντανε στα περαζμένα κςακολυθιτικά (έβρεχε, έκοβα) τότε ο χρόνος αφτός λέγετε παρατατικός.

Όταν ο περαζμένος χρόνος φανερόνι πράκςι, πυ έγινε στα περαζμένα μια φορά κε τέλιοσε: έβρεχςε, έκοπςα, τότε ο περαζμένος αφτός χρόνος λέγετε αόριστος.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 93. Αντιγράπςτε στα τετράδιά-σας τυς πιο κάτο περαζμένυς χρόνυς, ιπογραμίζοντας τις καταλίκςις:

	ΠΡΟΣΟΠΑ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ
Εν.αρ.	1.	έ—χαν—α	έ—χα—ς—α
	2.	έ—χαν—ες	έ—χα—ς—ες
	3.	έ—χαν—ε	έ—χα—ς—ε
Πλ.αρ.	1.	(ε)—χάν—αμε	(ε)—χά—ς—αμε
	2.	(ε)—χάν—ατε	(έ)—χά—ς—ατε
	3.	έ—χαν—αν(ε)	(έ)—χά—ς—αν(ε)

ΠΡΟΣΟΠΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΙΚΣΙΣ ΤΟΝ ΠΕΡΑΖΜΕΝΟΝ ΧΡΟΝΟΝ ΙΝΕ:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΙΘΙΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
1-ο πρόσοπο—α	1-ο πρόσοπο—αμε
2-ο πρόσοπο—ες	2-ο πρόσοπο—ατε
3-ο πρόσοπο—ε	3-ο πρόσοπο—αν(ε).

Ο αόριστος μπροστά απ' τις καταλίκςις—α—ες—ε κ. τ. λ. πέρνι το πρόσφιμα Σ.

§ 27. ΑΦΚΣΙΣΙ ΣΙΛΑΒΙΚΙ

Τα ρίματα, πυ αρχίζυνε από σίμφονο στυς περαζμένυς χρόνυς (παρατατικό κε αόριστο) πέρνυν μπροστά ένα ε, πυ λέγετε άφκσισι σιλαβικί, γιατί το ρίμα περισέβι κατά μια σιλαβί, π. χ. πέζ-ο, παρατ. έπεζ-α, αόριστος έ-πεκσα, βρέχ-ο, έ-βρεχα, έ-βρεκσα κ. τ. λ.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 94. Βάλτε άφκσισι σιλαβικι στυς περαζμένυς χρόνυς τον πιυ κάτο ριμάτον. Έτσι:

Ενεστότας	Παρατατικός	Αόριστος
λίνο	έ-λινα	έ-λισα
γράφο	. . .	. . .
πέζο	. . .	. . .
φιτέβο	. . .	. . .
τρέχο	. . .	. . .
δυλέβο	. . .	. . .
	. . .	. . .

§ 28. Ι ΑΡΝΙΣΙ ΔΕ(Ν), ΜΙ(Ν) ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΡΙΜΑΤΑ

Ι αρνιτικές λεκσύλες δε(ν), μι(ν) μπένυν πάντα μπροστά στα ρίματα κε γράφυντε πάντα χοριστά, π. χ.:

ΠΡΟΤΑΣΙΣ

ΔΙΧΟΣ ΑΡΝΙΣΙ	ΜΕ ΑΡΝΙΣΙ
1. Ο πιονέρος ίρθε.	1. Ο πιονέρος δεν ίρθε.
2. Το βιβλίο ίνε καθαρό.	2. Το βιβλίο δεν ίνε καθαρό.
3. Κάνις ατακσίες.	3. Μιν κάνις ατακσίες.
4. Χάνις άδικα κερό.	4. Μι χάνις άδικα κερό.

5. Τα πυλιά κελαιδύν.	5. Τα πυλιά δεν κελαιδύν.
6. Ανάβις τι λάμπα.	6. Μιν ανάβις τι λάμπα.
7. 'Εχο βιβλία.	7. Δεν έχο βιβλία.
8. Απλόνις το χέρι.	8. Μιν απλόνις το χέρι.
9. 'Ακυσε τον Πέτρο.	9. Μιν ακύς τον Πέτρο.
10. Να πας στο σκολιό.	10. Μιν πας στο σκολιό.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 95. Αντιγράπστε τις πιο κάτο παριμίες κε εκί, όπυ ίνε τελίες (...) βάλετε τιν αρνιτικί λεκσύλα, πυ χριάζετε.

ΠΑΡΙΜΙΕΣ.

1. 'Οπιος...βλέπι πυ πατί, στι λάσπι θε να πέσι.
2. Στ' ατσάλι τρίχα...κολ·άι.
3. Ο καθαρός υρανός από ασπραπές...φοβάτε.
4. ...κλες αφτά πυ έπαθες, κλάπσε πυ θα παθένις.
5. Τιν ετία πυ...κσέρι το χορό αλιός τον πέρνι.
6. Γάτα πυ κιμάτε ποντικό...πιάνι.

ΤΕΤΑΡΤΙ ΤΑΚΣΙ

§ 1. ΑΦΙΓΙΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΡΟΤΙΜΑΤΙΚΕΣ ΚΕ ΘΑΒΜΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

Τί χριάζετε για να κσετιλίκσυμε πέρα-πέρα το κολχόζικο χτίσιμο;—Γι' αφτό χριάζετε πρότα απ' όλι νάχυνε ι κολχόζνικι πλέρια εκσασφαλιζμένι κε κατάλι για καλιέργια γι.

Τιν έχετε αφτί τι γι:—Νε, τιν έχετε. Κσέρετε, ότι όλι ι καλίτερι γι· δόθικε στα κολχόζια κε κατοχιρόθικε σ' αφτά γερά.

Γι' αφτό χριάζετε, δέφτερο, να μπορύνε ι κολχόζνικι να χρισιμοπιύνε τα τράχτορ κε τις μιχανές.

Τις έχετε κι' αφτές;—Νε, τις έχετε.

Γι' αφτό χριάζετε, τέλος να ιποστιρίζι πέρα-πέρα η κιβέρνισι τυς χόρικύς κε με ανθρόπυς κε με χρίματα.

Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

κε να μιν αφίσι τα απομινάρια τον εχτρικόν τάκσεον να χαλάσυνε τα κολχόζια.

—'Εχετε τέτια κιβέρνισι;—Νε, έχετε. Αφτί ονομάζετε εργατο·αγροτικί σοβιετικί κιβέρνισι.

(ΣΤΑΛΙΝ. Απ'το λόγο-τυ στο 1-ο Πανενοσιακό σινέδριο τον κολχόζνικον—οντάρνικον στις 19 τυ Φλεβάρι 1933).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 1. Χορίστε τι σελίδα τυ τετράδιύ-σας σε διο μέρι. Στιν αριστερί στίλι γράπστε τις εροτίσις, πυ δίνι ο σιν. Στάλιν στον πιο πάνο, λόγο-τυ κι' αριστερά τις απαντίσις-τυ σ' αφτές τις εροτίσις. 'Ετσι:

ΕΡΟΤΙΣΙΣ	ΑΠΑΝΤΙΣΙΣ
1)	1) . . . .
2)	2) . . . .

Διαβάστε κσανά τις εροτίσις κε χοριστά τις απαντίσις.

Με τί λογίς φονί διαβάσατε τιν ερότισι κε με τί λογίς τιν απάντισι;

Τί λογίς σιμάδι βάζυμε στο τέλος τον προτάσεον με ερότισι, κε τί λογίς σιμάδι στο τέλος τον προτάσεον με απάντισι;

Ι προτάσις, πυ περιέχυνε ερότισι λέγοντε εροτιματικές, κε ι προτάσις πυ περιέχυνε απλύστατα αναχίνοσι λέγοντε αφιγιματικές.

Στις εροτιματικές προτάσις σιχνά μεταχιριζόμαστε τις εροτιματικές λέκσις: πύ; πιός; πιά; πιό; πιί; πιές; πιά; τίνος; γιατί;

Στις εροτιματικές προτάσις μια λέκσι προφέρετε

με πιο δινατί φονί, ενό ι αφιγιματικές προτάσις προ-
φέρυντε με χαμιλί φονί στο τέλος.

Στο τέλος τον εροτιματικόν προτάσεον βάζυμε το εροτιματικό σιμάδι (;), κε στο τέλος τον αφιγιματικόν προτάσεον βάζυμε τελία (.).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 2. Γράπστε τις πιο κάτο προτάσις κε βάλτε τα σιμάδια τις στίχσις, πυ χριάζυντε (τελία ίτε εροτιματικό).

— Εργάτις ίσε
— Νε, ίμε εργάτις
— Κε πύ δυλέβις
— Στο εργοστάσιο τυ «Ιλίτζ»
— Πολά χρόνια δυλέβις εκί
— Πέντε χρόνια
— Σίμερα δε δυλέβις
— 'Οχι, σίμερα έχο μέρα ανάπαψις
— Πόσες μέρες το μίνα έχις μέρα ανάπαψις
— 5 μέρες το μίνα

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 3. Γράπστε εκί πυ ίνε τελίες (...) εροτιματικές προτάσις, στις οπίες ι δομένες προτάσις χρισιμέβυνε σαν απάντισι.

— . . .
— Ονομάζυμε Μαρία Πέτρυ Τσερτσέχ.
— . . .
— Ίμε δόδεκα χρονόν.
— . . .
— Ίμε τόρα στιν τετάρτι τάχσι.
— . . .
— Νε, γράφικα στο πιονέρικο τάγμα.
— . . .
— Στιν τάχσι-μας ίνε 30 πιονέρι.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 4. Διαβάστε τυς πιο κάτο χερετιζμύς στον Κόκινο Στρατό για τι δεκάτι πέμπτι επέτιο-τυ. Τί φανερόνυνε τα θαβμαστικά σιμάδια;

ΧΕΡΕΤΙΖΜΙ ΣΤΟΝ ΚΟΚΙΝΟ ΣΤΡΑΤΟ ΓΙΑ ΤΙ ΔΕΚΑΤΙ ΠΕΜΠΤΙ ΕΠΕΤΙΟ-ΤΥ

Σίντροφι—κράσνοαρμέιτσι, κομαντίρι, πολιτεργάτες! Μι λιζμονάτε ύτε μια στιγμί τον κίνδινο τις πολεμικίς επίθεσις ενάντια στι Σοβιετικί Ένοσι. Νἆστε άγριπνι! Διναμόστε τιν πιθαρχία, μάθετε τιν πολεμικί τέχνι! Ζίτο ο Κόκινος Στρατός, ο ιροικός κε δινατός ιπερασπιστίς τις Σοβιετικίς Ένοσις!

Ι ΚΕ ΤΥ ΠΚΚ(μπ.)

Χερετιζμό στυς πολεμιστές, στυς κομαντίρυς κε κε πολιτεργάτες τυ Εργατο-αγροτικύ Κόκινυ Στρατύ!

Ι εργάτες τις χόρας-μας, αποτελιόνοντας νικιφόρα το πεντάχρονο σε τέσερα χρόνια, εκσοπλίζυνε τον Κόκινο Στρατό με νέα όπλα άμινας. Ι δυλιά-σας, σίντροφι, ίνε να μάθετε τέλια τι χρίσι αφτόν τον όπλον κε να εχτελέσετε το καθίκον-σας προς τι χόρα, αν ο εχτρός θα δοκιμάσι να επιτεθί ενάντιά-τις. Σίντροφι! Κρατάτε απσιλά τι σιμέα τυ Λένιν, τι σιμέα τυ αγόνα για τον κομυνιζμό! Ζίτο ο ιροικός Κόκινος Στρατός, ο καθοδιγιτίς-τυ το Επαναστατικό στρατιοτικό σιμβύλιο!

ΣΤΑΛΙΝ

Ι προτάσις μπορύνε να εκφάζυνε εσθίματα (θαβμαζμό, χαρά, λίπι, ενθυσιαζμό, αγανάχτισι κ. τ. λ.)

εχίνυ, πυ μιλάι. Αφτές τις προφέρυμε με ιδιέτερο δινάμομα τις φονίς.

Ι τέτιες προτάσις λέγοντε θαβμαστικές.

Στο τέλος τον θαβμαστικόν προτάσον βάζυμε το θαβμαστικό σιμάδι (!).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 5. Αντιγράπστε τις πιο κάτο προτάσις κε βάλτε στο τέλος-τυς το χριαζύμενο σιμάδι τις στίχςις.

«Καλίτερα λιγότερα, μα καλίτερα»

ΛΕΝΙΝ

«Ι εργασία στιν ΕΣΣΔ ίνε ιπόθεσι δόκσας, ιπόθεσι τιμίς, ιπόθεσι παλικαριάς κε ιροιζμύ»

ΣΤΑΛΙΝ

Το μέλον ανίκι στυς ανθρόπυς τις τίμιας δυλιάς.

Μ. ΓΟΡΚΙ.

Ο κομυνιζμός ίνε ι κόκινί-μας σιμέα, κε το ιερό-μας σίνθιμα—ο αγόνας.

ΝΤ. ΜΠΕΝΤΝΙ.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 6. Διαβάστε με λογικό τονιζμό το πιο κάτο πίιμα «Ι μάζα νικάι», προσέχοντας πολί στα σιμάδια τις στίχςις, (εροτιματικό, θαβμαστικό κε τελία).

Α. ΜΑΡΜΑΡΙΝΥ

I ΜΑΖΑ ΝΙΚΑΙ

Τα σίνεφα λάβρα,
πικνά, πιρομένα,
κρατόντας στα σπλάχνα-
τυς
μέσα φοτιά,
πλακόνανε γίρο—
μινύσανε τι γένα
τις μπόρας,
πυ πίρινι έχι ματιά!...
Κε χσέσπας' ι μπόρα!...
Βροντά ι «Αβρόρα»,
ι φλόγες-τις χένε

παλάτια, βομύς.
Γιγάντι, τιτάνες
τραντάζυν τι χόρα.
Λακέδες χτιπάνε
τςακίζυν εχτρύς.
Εργάτες, νκρεμίςτε!
Χοριάτες, χαλάςτε!
Τα ίδολα ρίχςτε παντύ
τις πςεφτιάς.
Τα όρνια, τις βδέλες, τι βία
ριμάκςτε.
Σιντρίπςτε,
το κράτος τυ κλομπ,
τις κλεπςιάς!
Στι μάχι τραβάτε!
Το Σμόλνι προςτάζι—
ο Λένιν, ο Στάλιν.
Εμπρός με καρδιά!
Εκδίκιςι θέλι, το έμα φονάζι...
Μπροςτά ςα λιοντάρια
ορμάτε, πεδιά.

§ 2. ΠΡΟΣΦΟΝΙΣΙ

Πεδιά, ετιμαςτίτε για το ςκολιό!
Ετιμαςτίτε για το ςκολιό, πεδιά!
Ετιμαςτίτε, πεδιά, για το ςκολιό!
Σίντροφι, όλι ςτι δυλιά!
'Ολι ςτι δυλιά, ςίντροφι!
'Ολι, ςίντροφι, ςτι δυλιά!
Δόςε-μυ, Πάβλε, το βιβλίο.
Γιατί, πυλί-μυ, δεν πίνις νερό;

Στην ομιλία-μας μεταχιριζόμαςτε κάποτε λέκςις, πυ φανερόνυνε το πρόςοπο, ςτο οπίο αποτινόμαςτε. Ι λέκςις αφτές λέγυντε προςφόνιςι.

1) Αν ι προςφόνιςι βρίςκετε ςτην αρχί τις πρότα-ςις, τότε ίςτερα απ' αφτίν μπένι κόμα (,), π.χ. Νίκο, έλα δό.

2) Αν ι προςφόνιςι βρίςκετε ςτι μέςι τις πρότα-ςις, τότε ι λέκςι αφτί βρίςκετε ανάμεςα ςε διο κόματα,

π. χ. Ι δυλιά-σας, σίντροφι, ίνε να μάθετε τι χρίσι του όπλον.

3) Αν ι προσφόνισι βρίσκετε στο τέλος τις πρότασις, τότε μπροστά απ' αφτί μπένι κόμα (,) κε ίστερα απ' αφτίν βάζυμε ίτε θαβμαστικό σιμάδι (!), ίτε τελία (.), ίτε εροτιματικό (;) ανάλογα με τιν ένια, π. χ.: Δεν έχετε σκοπό να πάτε στο σκολιό, πεδιά-μυ;

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 7. Βάλτε στο πιο κάτο γίμναζμα τιν προσφόνισι στι μέσι τις πρότασις.

Πιονέρε, νά'σε πρότος σε κάθε έργο. Πιονέρι, οργανόστε όλα τα πεδιά τυ σκολιύ-μας. Ι πιονέρι γράψανε στο Λένιν: «Αγαπιτέ-μας παπύλι, μάθαμε τόρα να διαβάζυμε κε να γράφυμε».—Αγαπιτί Κλάρα, βλέπετε παντύ έχυμε προόδυς,—λέγι ο Λένιν.—Πεδιά, άβριο θα πάμε εκδρομί στο «Αζοφστάλ». Σίντροφε πρόεδρε, δόστε-μυ το λόγο, θέλο να μιλίσο. Εργάτες όλι εμπρός στι δυλιά! Γιόργο, τί έπαθες κε κλες;

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 8. Γράπστε στα τετράδιά-σας κε αποστιθίστε το πιο κάτο πίιμα.

ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΥ ΛΕΝΙΝ

Για σένα δεν τεριάζι
Μιρολόγια για να πύμε,
Για σένα πένθυς φορεσιά
Δεν πρέπι να φορύμε.

Γιατί Εσί δεν πέθανες
Μον' ζις μες' στιν καρδιά-μας
Κε τ' όνομά-συ πάντα θά'ν'
Σιμάδι στι δυλιά-μας.

Κι' όρκο συ δίνυμε τρανό
Να χτίςυμε το ςπίτι
Πυ έβαλες θεμέλια,
Μονάχριβε Τεχνίτι!

Ι προςφόνιςι μπορί να εκφραςτί κε με κάμποσες λέκςις, π. χ.

Προλετάρι όλυ τυ κόζμυ, ενοθίτε!
Νέε πιονέρε, «ας ίςε έτιμος!»

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 9. Αντιγράπςτε στα τετράδιά-ςας το «Ιντερνατςιονάλ» κε βάλτε τα ςιμάδια τις ςτίκςις, πυ χριάζυντε.

1

Κςιπνάτε απόκλιρι τυ κόζμυ
Τις πίνας δύλι κε ςκλαβιάς
Το κράτος ρίκςτε τον τιράνον
Εςίς ι γί τις εργατιάς
Τον παλιό κόζμο ςε ςιντρίμια
Ρίκςτε αλίπιτα πεδιά
Κε νιο να φτιάςυμε δικό-μας
Για τι μελύμενι γενιά.

ΕΠΟΔΟΣ

Κ' ιν' αφτός μας ο αγόνας
Κρίςιμος μα ςτερνός
Στο ιντερνατςιονάλο
Πεδιά ο λιτρομός.

2

Κανίς εμάς δε θα γλιτόςι
Θεί ιρόι βαςιλίς
Τι λεφτεριά θε να μας δόςι
Το χέρι-μας άλος κανίς

Πίςο να πάρετε το βιο-ςας
Κε να ςοθίτ' απ' το ζιγό
Με το ςφιρί εμπρός στο έργο
Ος πΰν' το ςίδερο ζεςτό
ΕΠΟΔΟΣ Κ' ιν' αφτός μας ο αγόνας κ.τ.λ. κ.τ.λ.

§ 3. ΠΡΟΣΤΑΧΤΙΚΙ ΤΥ ΡΙΜΑΤΟΣ

Ανάβο τι λάμπα	Μαρία, άναπςε ι λάμπα.
Πίγενο στο ςκολιό.	Πίγενε στο ςκολίο, πεδί-μυ.
Αγοράζο τετράδιο.	Αγόρασέ-μυ, μαμά τετράδιο
Ιμέ πάντα έτιμος.	Ας ίςε πάντα έτιμος.
Κάθυμε στο τραπέζι.	Κάτςε, φίλε-μυ, να φας.
Έρχυμε απ' τι ςινεδρίαςι.	Έλα, πεδί-μυ, κε μι φοβάςε.

Ι προσταχτικί ίνε τίπος τυ ρίματος, πυ φανερόνι προσταγί, ςιμβυλί, επιθιμία, ίτε παράκλιςι.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 10. Γράπςτε στον πλιθιντικό αριθμό τιν προσταχτικί τον πιο κάτο ριμάτον πυ ίνε στον ενικό αριθμό.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
Γράφ-ε	Γράφ-ετε
δικίμαζ-ε	. . .
λίν-ε	. . .
φέρ-ε	. . .
δύλεβ-ε	. . .
θέριζ-ε	. . .
αλόνιζ-ε	. . .

	τρέκ-στε
τρέκ-ςε	. . .
χά-ςε	. . .
φίτεπ-ςε	. . .
δάνι-ςε	. . .
πέκ-ςε	. . .
δοκίμα-ςε	. . .
αλόνι-ςε	. . .
ράπ-ςε	. . .
κόπ-ςε	. . .
φίλακ-ςε	. . .
πίςτεπ-ςε	. . .

Όπος βλέπετε απ' τα πιο πάνο παραδίγματα ι προσταχτικί ίνε διο λογιόν: 1) κςακολυθιτικί κε 2) στιγμικί.

α) Ι κςακολυθιτικί προσταχτικί σχιματίζετε, αν βάλυμε στο δέφτερο πρόςοπο ίςτερα απ' το θέμα τυ ρίματος τιν κατάλικςι -- ε (για τον ενικό αριθμό) κε — ετε (για τον πλιθιντικό αριθμό).

β) Ι στιγμικί προσταχτικί σχιματίζετε αν βάλυμε ςτο δέφτερο πρόςοπο ίςτερα απ' το θέμα τυ ρίματος τιν κατάλικςι — ε με το πρόςφιμα ς (για τον ενικό αριθμό) κε — ςτε (για τον πλιθιντικό αριθμό).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 11. Γράπςτε τιν προσταχτικί τυ δέφτερυ προςόπυ ςε τρίτο πρόςοπο ςτον ενικό κε πλιθιντικό αριθμό. Έτσι:

	ΔΕΦΤΕΡΟ ΠΡΟΣΟΠΟ	ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΣΟΠΟ
ενιχ. αρ.	γράφ-ε	ας γράφ-ι
πλιθ. αρ.	γράφ-ετε	ας γράφ-υν(ε)
ενιχ. αρ.	δύλεβ-ε	. . .
πλιθ. αρ.	δυλέβ-ετε	. . .
ενιχ. αρ.	τρέχ-ε	. . .
πλιθ. αρ.	τρέχ-ετε	. . .
ενιχ. αρ.	δοχίμαζ-ε	. . .
πλιθ. αρ.	δοχιμάζ-ετε	. . .

ΠΡΟΣΤΑΧΤΙΚΙ ΣΤΙΓΜΙΚΙ

	ΔΕΦΤΕΡΟ ΠΡΟΣΟΠΟ	ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΣΟΠΟ
ενιχ. αρ.	λί-ςε	ας λί-ςι
πλιθ. αρ.	λί-ςτε	ας λί-ςυν(ε)
ενιχ. αρ.	άχυ-ςε	. . .
πλιθ. αρ.	αχύ-ςτε	. . .
ενιχ. αρ.	πέχ-ςε	. . .
πλιθ. αρ.	πέχ-ςτε	. . .
ενιχ. αρ.	δοχίμα-ςε	. . .
πλιθ. αρ.	δοχιμά-ςτε	. . .
		. . .

α) Ι ΠΡΟΣΤΑΧΤΙΚΙ ΚΣΑΚΟΛΥΘΙΤΙΚΙ ςχιματίζι το τρίτο πρόςοπο, αν βάλυμε στο θέμα τυ ρίματος τιν κατάλιχςι —ι (για τον ενικό αριθμό) χε υν(ε) (για τον πλιθιντικό αριθμό). Μπροςτά στο ρίμα βάζυμε χοριςτά το μόριο ας.

β) Ι ΠΡΟΣΤΑΧΤΙΚΙ ΣΤΙΓΜΙΚΙ ςχιματίζι το τρίτο πρόςοπο, αν βάλυμε ςτο θέμα τυ ρίματος τιν κατάλικςι ι με το πρόςφιμα ς μπροστά (για τον ενικό αριθμό) κε τιν καταλικςι υν(ε) με το πρόςφιμα ς μπροστά (για τον πλιθιντικό αριθμό). Μπροστά ςτο ρίμα βάζυμε πάλι χοριςτά το μόριο ας.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 12. Να βρίτε ςτο ακόλυθο πίιμα: «Το κίμα τις νίκις» τα ρίματα ςτιν προςταχτικί.

Α. ΜΑΡΜΑΡΙΝΥ

ΤΟ ΚΙΜΑ ΤΙΣ ΝΙΚΙΣ

. . . .

Πςιλά τι ςιμέα τις πάλις—το πλάνο!
Μπριγάδες, ριχτίτε ςτις πρότες γραμές!
Τα πέντε ςε τέςερα! 'Ολι απάνο!
Παλέπςτε, μεγάλες να γίνυν δυλιές!
Σε χέρια ατςαλένια κρατά το τιμόνι
το κόμα τυ Λένιν. Καράβι γερό
τα κίματα ςκίζι... Ι όρα ςιμόνι
ςε νίκις να μπύμε λιμάνι λαμπρό...

. . . .

Το μπαρύτι κςερό ςτα φιςέκια,
Το ςπαθί κοφτερό, τα ντυφέκια
δυλεφτάδες ςφιχτά να βαςτάτε!...
Ο εχτρός ετιμάζι ςφαγί.
Αλιςίδες, παλάτια χτιπάτε,
προλετάριι ς' όλι τι γι!
Το ποτάμι κ' εκί θα κιλίςι
γιγαντένιο. Κ' εκί θ' αφανίςι
—ιρθ' ι όρα, φυςκόνι το κίμα,—
τα μπυντρύμια, τις βδέλες, Γραφί.
Προλετάριι, ςκάπςτε το μνίμα
ο εχτρός γοργά θα ταφί.

1) Άναβε το φανάρι-ςυ προτύ να ς' έβρι ι νίχτα.
2) Μάζεβε, όταν μπορίς, για νάχις, όταν πρέπι.
3) Άκυςε πολά κε λέγε λίγα.
4) Τον πςέφτι μιν πιςτέβις κε ςαν λέγι τιν αλίθια.
5) Δύλεβε κε μιν κλέβις.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 14. Γράπςτε τα πιο κάτο ρίματα ςτιν προςταχτικί. Έτςι:

Γράφο καλά.—Γράπςε καλά.
Ετιμάζο το μάθιμα. — . . .
Τρέχο ςτο ςκολιό. — . . .
Ακύο το δάςκαλο. — . . .
Δυλέβο πάντα υντάρνικα . . .
Αγοράζο μολίβι. — . . .
Λίνο το πρόβλιμα. — . . .
Θερίζο γλίγορα — . . .
Γράφο γράμα. — . . .
Καθαρίζο τον πίνακα. — . . .
Δίνο νερό ςτο μορό. — . . .
Δοκιμάζο να γράφο. — . . .

§ 4. ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΜΕ ΠΟΛΑ ΙΠΟΚΙΜΕΝΑ ΚΕ ΚΑΤΙΓΟΡΙΜΑΤΑ (ρίματα).

1. Ο Δίμος, ο Κόςτας, ο Μιχάλις κε ι Μαρία γραφίκανε πιονέρι.

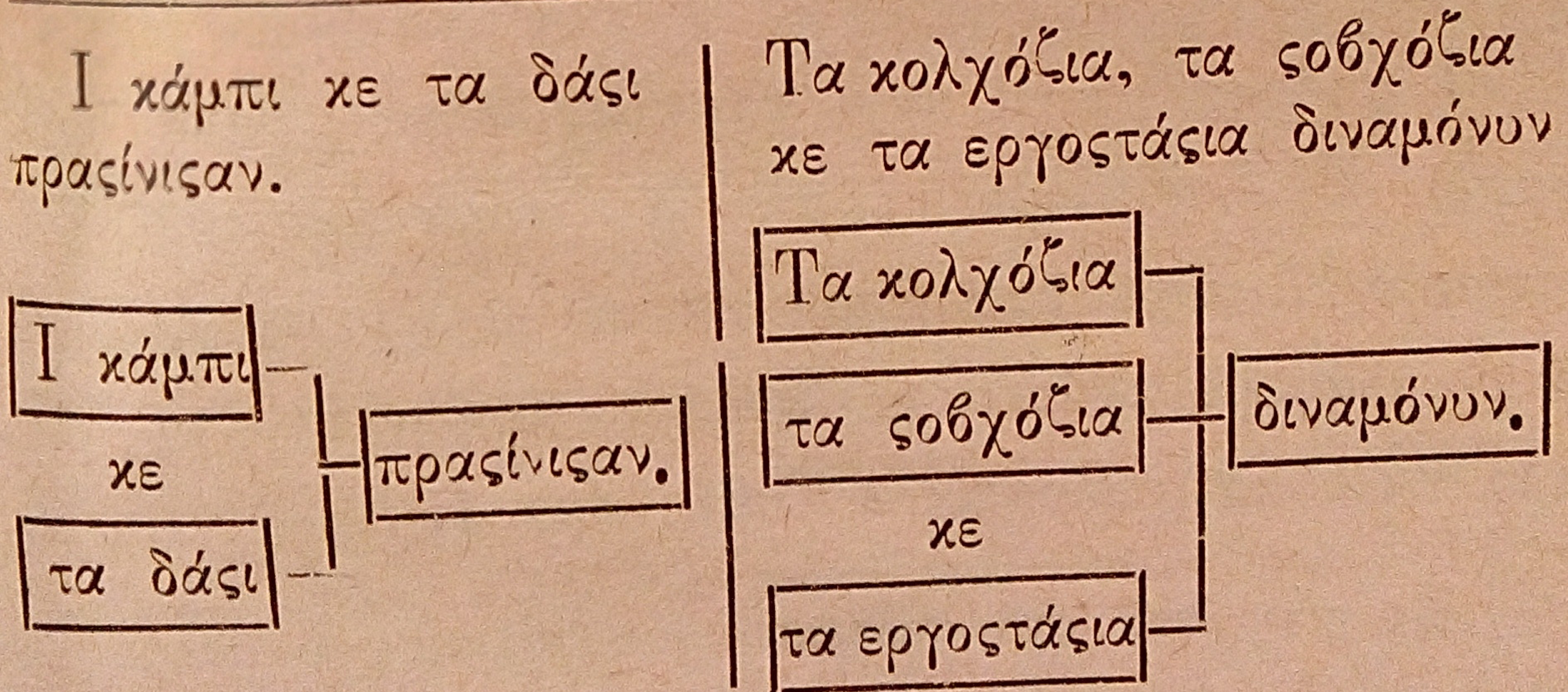
2. Ι μιλιές, ι απιδιές, ι κεραςιές, ι βιςινιές κε ι βερικοκιές λυλύδιςαν.

3. Το άλογο, ι γάτα, το ςκιλί, το βόδι, ο λίκος, ι αρκύδα ίνε τετράποδα ζόα.

Ι πρότι πρότασι έχι 4 ιποκίμενα.
Ι δέφτερι „—„ „—„ 5 „—„
Ι τρίτι πρότασι „—„ 6 „—„

Ι πρότασι μπορί να έχι κάμποσα ιποκίμενα. Σα διαβάζυμε πρότασι με πολά ιποκίμενα, ίστερα από κάθε ιποκίμενο κάνυμε μικρί πάφσι, κι' όταν γράφυμε πρότασι με πολά ιποκίμενα στο τέλος κάθε ιποκίμενυ βάζυμε κόμα (,).

Αν μπροστά στο τελεφτέο ιποκίμενο βρίςκετε ι λέξι χε τότε μπροστά ς' αφτό κόμα (,) δε βάζυμε. Μα αν ι λέξι χε επαναλαβένετε πολές φορές τότε βάζυμε πάλι κόμα μπροστά σε κάθε ιποκίμενο αρχίζοντας από το δέφτερο ιποκίμενο.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 15. Αντιγράπστε τις πιο κάτο προτάσις, ιπογραμίστε όλα τα ιποκίμενα χε βάλτε, όπυ πρέπι κόμα (,).

1. Ανίγυντε νέα σχολιά βιβλιοθίχες αναγνοστίρια. 2. Ο Βόλγας ο Οράλ ο Τερέχ χε ο Κίρος χίνυντε στιν Κασπία θάλασα. 3. Στα δάσι ζύνε λίχι αρχύδες αλε-

πόδες λαγί αγριογόρυνα 4. Στυς κίπυς βρίσκοντε μιλιές απιδιές βισινιές κε βερικοκιές. 5. Ο Γιάνις κε ι Μαρία κε ο Νίκος κε ο Ιλίας ίνε υντάρνικι. 6. Στα σοβιετικά εργοστάσια χτίζοντε κε αφτοκίνιτα κε τράκτορ κε αεροπλάνα κε τανκς κε κομπάιν. 7. Στο δάσος μας φιτρόνυν πέφκα έλατα λέφκες πλάτανι κε ιτιές.

1. Ι 'Ανα γράφι, διαβάζι κε πέζι.

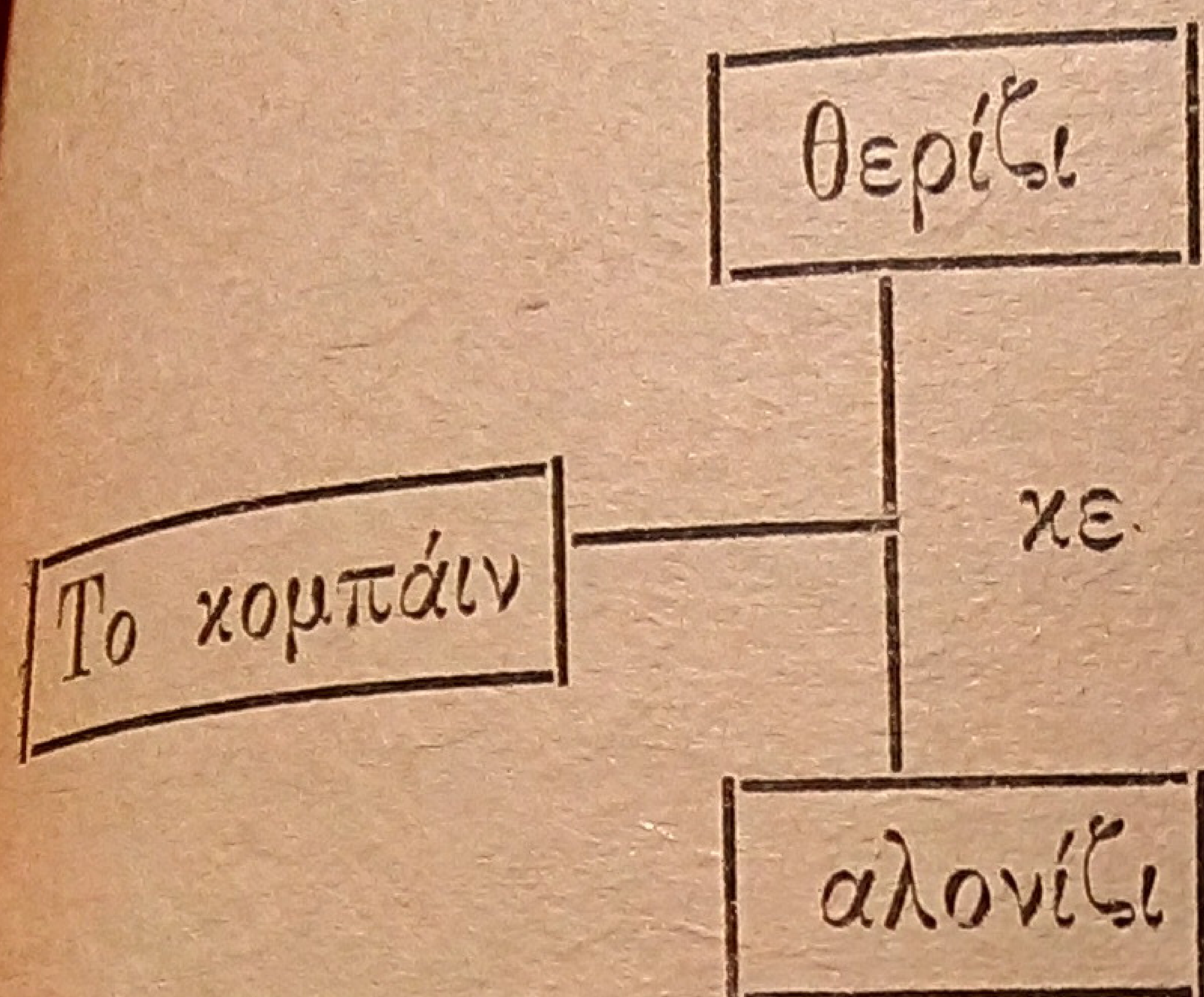
2. Τα φίλα κιτρίνισαν κε πέσανε στι γι.

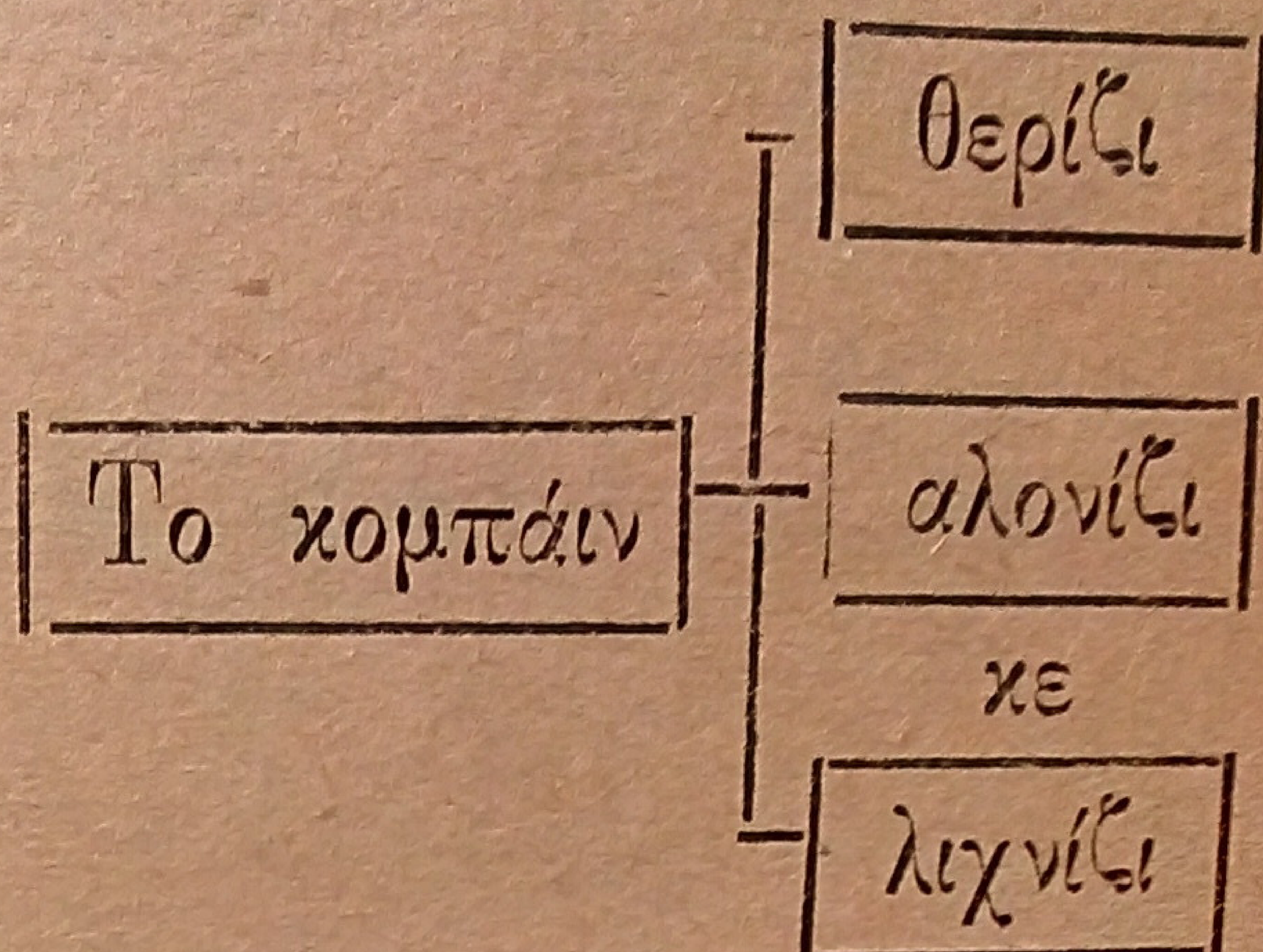
3. Το καμπάιν θερίζι, αλονίζι κε λιχνίζι το σιτάρι.

Ι πρότι πρότασι έχι 3 κατιγορίματα (ρίματα)
Ι δέφτερι „ „ „ 2 „ „
Ι τρίτι „ „ „ 3 „ „

Ι πρότασι μπορί νάχι κάμποσα κατιγορίματα (ρίματα). Σα διαβάζυμε πρότασι με πολά κατιγορίματα, ίστερα από κάθε κατιγόριμα κάνυμε μικρί πάφσι, κι' όταν γράφυμε πρότασι με πολά κατιγορίματα στο τέλος κάθε κατιγορίματος βάζυμε κόμα (,).

Αν μπροστά στο τελεφτέο κατιγόριμα βρίσκετε ι λέξι κε τότε μπροστά σ' αφτό κόμα (,) δε βάζυμε. Μα αν ι λέξι κε επαναλαβένετε πολές φορές, τότε βάζυμε πάλι κόμα μπροστά σε κάθε κατιγόριμα, αρχίζοντας απ' το δέφτερο κατιγόριμα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 16. Ιπογραμίστε τα πιο κάτο καιιγορίματα, βάζοντας, όπυ πρέπι κόμα (,).

Τα πυλιά πετύν κελαιδύν κε χτίζυν τις φολιές-τυς. Ο άνεμος φισύσε μύνκριζε ύκσο κσερίζονε δέντρα έπεζε με τα κσερά φίλα κε σίκονε ομίχλι από σκόνι. Ο ίλιος ζεστένι λάμπι κε φοτίζι τι γι. Ο Πέτρος κε διαβάζι κε γράφι κε δυλέβι κε ακύι στο μάθιμα.

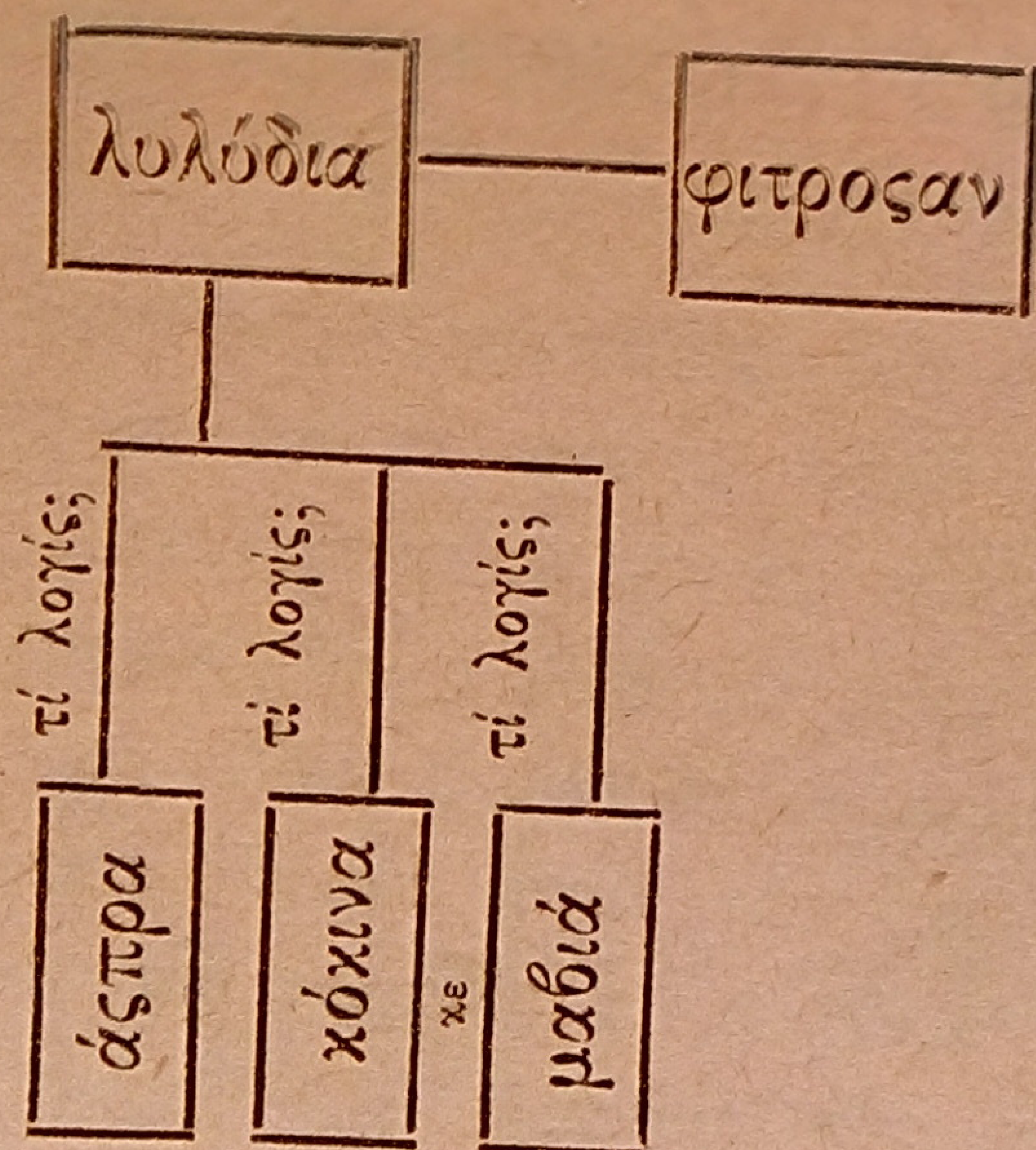
§. 5. ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΜΕ ΚΑΜΠΟΣΕΣ ΟΜΙΟΓΕΝΙΣ ΕΠΕΚΣΙΓΙΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΚΣΙΣ

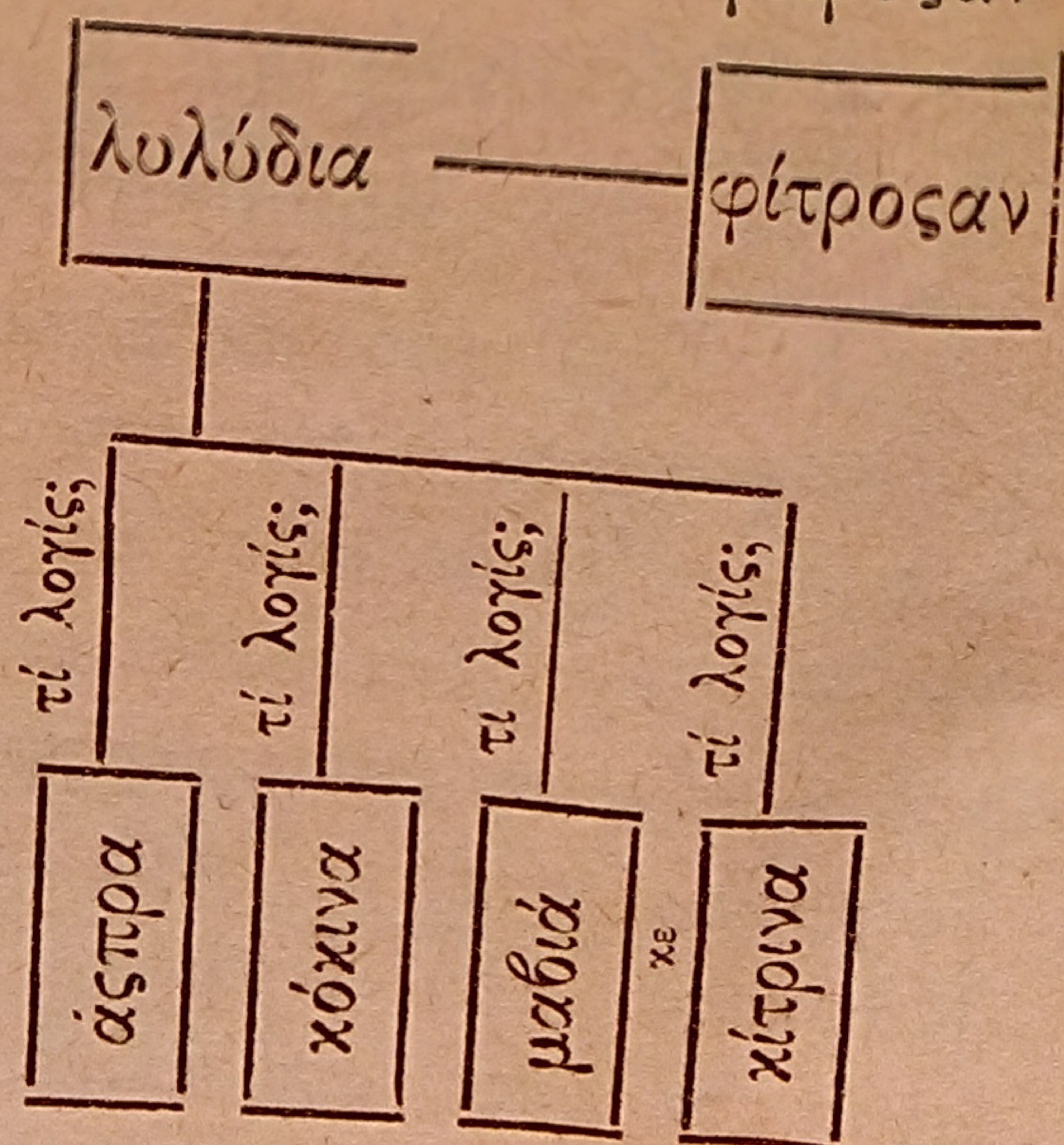
1. Στιν πρότασι μπορί να ίνε κάμποσες επεκσιγιματικές λέκσις, πυ απαντύνε όλες ς' ένα κε το αφτό ερότιμα. Όταν διαβάζυμε πρότασι με τις επεκσιγιματικές λέκσις, στο τέλος κάθε επεκσιγιματικίς λέκσις κάνυμε μικρί πάφσι, κε στο γράπσιμο βάζυμε στο τέλος κάθε επικσιγιματικίς λέκσις κόμα (,), π. χ.: Εγό ίμυνα στον Κάφκασο, στιν Κριμέα, στι Σιβιρία. Γιρίζαμε όλι τι μέρα στα δάσι, στα λιβάδια κε στα βυνά.

2. Αν μπροστά στιν τελεφτέα επεξιγιματικί λέξι βρίσκετε ο σίνδεζμος κε, τότε μπροστά σ' αφτίνα δε βάζουμε κόμα, π. χ.: Ετιμάσαμε για το πιονέρικό-μας κλουμπ διαγράματα, πλακάτες, πορτρέτα, χάρτες, κε εφιμερίδα του τίχου.

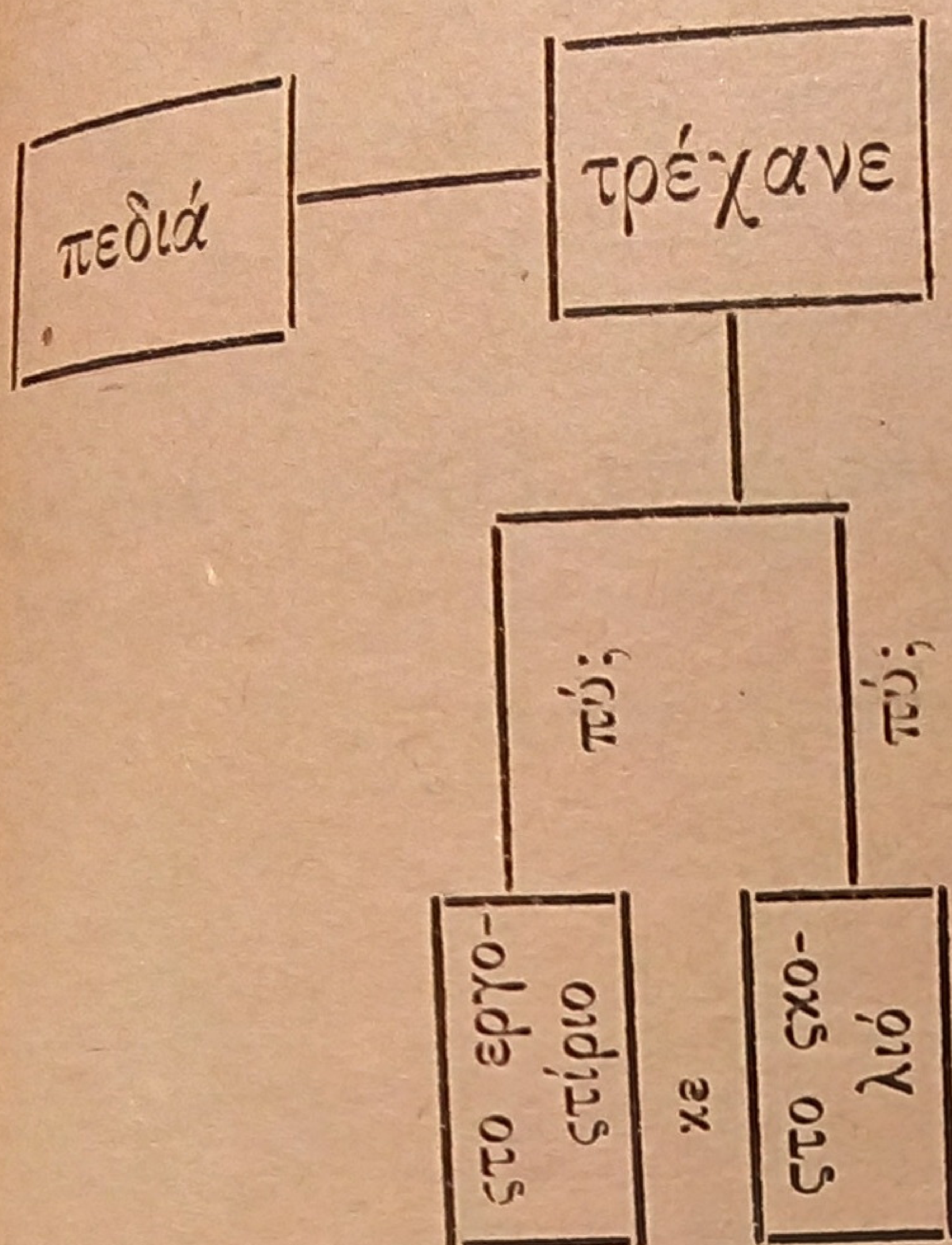
Μα αν ο σίνδεζμος κε επαναλαβένετε πολές φορές, τότε βάζουμε κόμα μπροστά σε κάθε επεξιγιματικί λέξι, αρχίζοντας απ' τι δέφτερι, π. χ. ετιμάσαμε για το πιονέρικό-μας κλουμπ κε διαγράματα, κε πλακάτες, κε πορτρέτα, κε χάρτες, κε εφιμερίδα του τίχου.—Απ' τα δεξιά, κι' απ' τα αριστερά, κι' από μπρος, κι' απο πίσο μας τριγίριζε δάσος.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 17. Γράπστε στα τετράδιά-σας τα πιο κάτο διαγράματα κε ιπογραμίστε τις επεξιγιματικές λέξις, που απαντούν σ' ένα κε το αφτό ερότιμα.

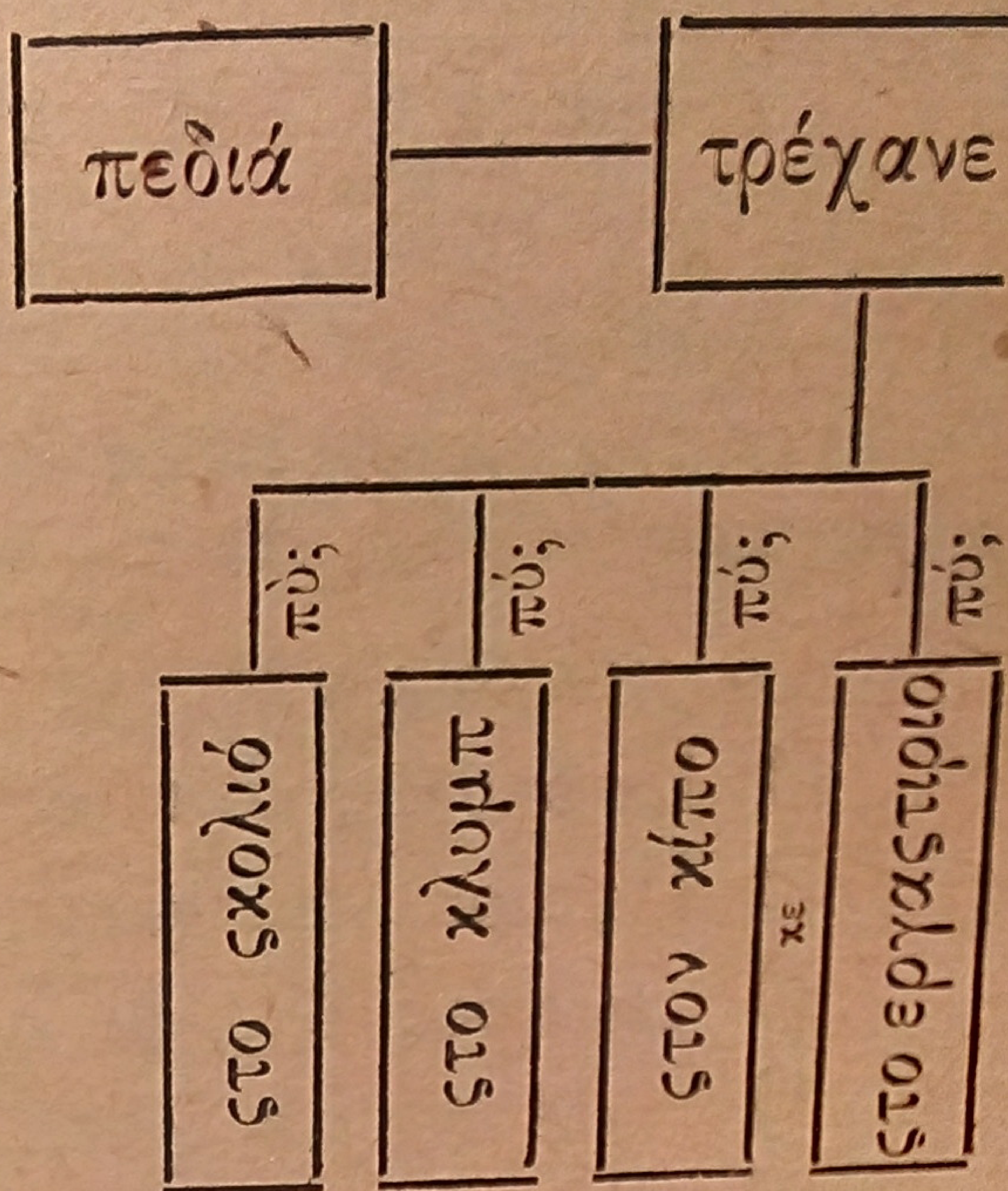

Πεδιά τρέχανε στο σχολιό
κε στο κλυμπ.

Πεδιά τρέχανε στο σχολιό,
στο κλυμπ, στον κίπο κε
στο εργαστίριο

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 18. Γράπστε με διαγράματα τις πιο κάτο προτάσις με τις επεχσιγιματικές λέχσις.

Το χιόνι σκέπασε τα βυνά, τα λιβάδια, τα δάσι κε τα χοράφια. Ι Μαρία διάβασε καθχρά, φοναχτά, εκφραστικά. Ο ίλιος ίτανε λαμπρός, καθαρός κε ζεστός. Ι μέρα ίτανε λαμπερί, καλί κε δροσερί. Το χιόνι άσπρισε τα σπίτια, τα δέντρα, τα χοράφια. Ο Γιάνις έφαγε πσομί τιρί, κρέας κε φρύτα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 19. Βάλτε στις πιο κάτο προτάσις κόμα εχί πυ χριάζετε.

Ι κολχόζνικι φέρανε στιν πόλι λάχανα κε κρέας κε αβγά κε γάλα. Ο πιονέρος ίνε εργατικός κε καθαμός κε ταχτικός. Ο ίλιος έβγενε πσιλά πάνο απ' τα δάσι απ' τα βυνά απ' τα χοράφια κε απ' τι θάλασα. Ι Άνα ίνε ταχτικί εργατικιά κε προσεχτικί.

Κάμποσα ιποκίμενα με ένα κατιγόριμα (ρίμα), κάμποσα κατιγορίματα με ένα ιποκίμενο ίτε κάμποσες επεκσιγιματικές λέκσις, πυ απαντύνε ς' ένα κε το αφτό ερότιμα, λέγυντε ομιογενί μέλι τις πρότασις.

Τα ομιογενί μέλι τις πρότασις μπορύνε να ενόνυντε με τυς σινδέζμυς κε, ί-ί, ίτε—ίτε, ύτε—ύτε, μίτε—μίτε.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 20. Βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες (...) τι λέκσι πυ πρέπι, σιμπλιρόνοντας έτσι τιν πρότασι.

Το κολχόζι-μας έχι αγελάδες, γυρύνια...
Ο Πάβλος γράφι, διαβάζι...
Ο Πέτρος ίτε γράφι...
Ο πιονέρος ύτε βρίζι...
Ο πατέρας ίτε ίρθε...
Σι μίτε έγραπσες ...
Εγό ύτε φαγί έφαγα ...
Σι θα γίνις ίτε δάσκαλος ...
Ο Αλέκος έγραπσε, κε διάβασε, κε έπεκσε ...

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 21. Αντιγράπστε τα πιο κάτο κίμενα βάζοντας όπυ χριάζετε κόμα.

Ι ΛΕΣΧΙ—ΜΑΣ

Στι λέσχι-μας σιχνά γίνυντε διαλέκσις σινεδριάσις θεατρικές παραστάσις. Ι λέσχι-μας έχι πορτρέτα τον αρχιγόν-μας πλακάτες σινθίματα κε εφιμερίδα τυ τίχυ. Στι λέσχι-μας πέζυμε τραγυδύμε διαβάζυμε εφιμερίδες περιοδικά κάνυμε γιμναστικί βάζυμε παραστάσις κε μαθένυμε χορύς.

ΣΤΟ ΠΕΔΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Χτες ο Δίμος ο Πέτρος ι Λίζα κε ι Ζίνα πίγα-

νε στο πεδικό σπίτι. Σικοθίκανε νορίς το πρωί νιφτίκανε κόπσανε πσομί πίρανε βύτιρο κε μίλα κε τα μιράσανε στα πεδιά. Όλα τα πεδιά μαζεφτίκανε ίπιαν τζάι κε πίγανε περίπατο. Τα πεδιά βοιθίσανε τυς μεγάλυς στιν κυζίνα. Καθαρίσανε πατάτες κρομίδια φρύτα. Το μεσιμερινό το φαγί ίτανε σύπα πσιτό κρέας κε κομπόστο. Στις διο το μεσιμέρι ίρθανε τα πεδιά απ' τον περίπατο φέρανε λυλύδια μανιτάρια κε πράσινα χορτάρια. Καθίσανε τα πεδιά στο τραπέζι να φάνε. Όλα ίτανε καθαρά νόστιμα κε χορταστικά.

Όταν διο ομιογενί μέλι τις πρότασις ενόνυντε με το σίνδεζμο **μ α, ό μ ο ς**, τότε πάντα μπροστά απ' αφτύς τος σίνδεζμυς βάζυμε κόμα (,) Παραδίγματος χάρι: Ίπες πος θα γράπσις, μα δεν έγραπσες. Δεν το έκανα, μα θα το κάνο. Δεν πίγα στο σχολιό, μα θα πάο τόρα. Ίπες πος θα πας, όμος δεν πίγες.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 22. Αντιγράπστε το πιο κάτο κίμενο κε βάλτε κόματα εκί, πυ χριάζυντε.

Δυλέβυμε όχι για τυς καπιταλιστές μα για τον εαφτό-μας. Σι όλο πέζις μα δεν διαβάζις. Πίγα στο σχολιό κε στο εργαστίριο. Έρχυμε όχι απ'το σπίτι μα απ'το σοβχόζι. Ι αρκύδα κε ο γάιδαρος κε ο πετινός κ'ι αλεπύ καθίσανε να πέκσυνε μυσικί. Ίρθες γλίγορα όμος δεν πρόφτασες το τρένο.

Στις προτάσις μπροστά απ'τα ομιογενί μέλι βρίσκετε μια λέκσι, πυ φανερόνι ότι πιο κάτο θα γίνι απαρίθμισι.

Στο διάβαζμα αφτί τι λέκσι τιν κσεχορίζυμε με τι φονί, κάνοντας ίστερα απ' αφτί τι λέκσι μικρί

πάφσι. Στο γράπσιμο όμος, ι λέξι αφτί στο τέλος έχι διο τελίες (:), π. χ.:

1. Αγοράσαμε για τιν τάξι-μας χάρτι, πορτρέτα, κιμολία κ.α.	1. Αγοράσαμε για τιν τάξι-μας πράγματα: χάρτι, πορτρέτα, κιμολία κ.α.
2. Σταχανοβικές μπριγάδες ίνε στα εργοστάσια, στα ανθρακοριχία, στα σοβχόζια κε στα κολχόζια.	2. Σταχανοβικές μπριγάδες ίνε παντύ: στα εργοστάσια, στα ανθρακοριχία, στα σοβχόζια κε στα κολχόζια.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 23. Αντιγράπστε το πιο κάτο κίμενο κε βάλτε κόματα κε διο τελίες (:) εκί πυ χριάζοντε.

1. Το κολχόζι-μας αγόρασε γεοργικές μιχανές ένα τράκτορ διο θεριστικές μιχανές ένα κομπάιν κε μια σπαρτικί μιχανί. 2. Ι κιριότερι ποταμί τις ΕΣΣΔ ίνε ο Βόλγας ο Δνιέπρ ο Δον ο Νέβας ο 'Οβις ο Ενισέος ο Λένας.

3. Γιτονικά κράτι τις ΕΣΣΔ ίνε ι Ρυμανία ι Πολονία ι Εσθονία ι Λετονία ι Φιλανδία ι Τυρκία το Ιράν το Αφχανιστάν ι Κίνα ι Γιαπονία.

4. Τελιόσανε τι σπορά υντάρνικα τα κολχόζια «Φος» «Κόκινο άστρο» «Νέα ζοί».

5. 'Ολα ίτανε σκεπαζμένα με χιόνια χοράφια δάσι ποτάμια λίμνες βυνά.

6. Εγό διαβάζο τις εφιμερίδες «Κολεχτιβιστίς» «Κομυνιστίς» «Πιονέρικι πράβντα» «Πιονέρος τυ Ντονμπάς» κε «Ριζοσπάστις».

§ 6. ΣΙΝΘΕΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

ΑΠΛΕΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ	ΣΙΝΘΕΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ
1. Εμίς θέλυμε ιρίνι. Ι εχτρί θέλυνε πόλεμο.	1. Εμίς θέλυμε ιρίνι, μα ι εχτρί θέλυνε πόλεμο.
2. 'Ολι πέζανε. Εγό έγραφα το μάθιμα.	2. 'Ολι πέζανε, μα εγό έγραφα το μάθιμα.
3. Μαζεφτίκανε όλα τα πεδιά. Πίγαμε στιν εκδρομί.	3. Μαζεφτίκανε όλα τα πεδιά, κε πίγαμε στιν εκδρομί.
4. Ι τεμπέλιδες μακρίνυνε το δρόμο στο σοσιαλιζμό. Ι σταχανοβίτες τον κοντένυνε.	4. Ι τεμπέλιδες μακρίνυνε το δρόμο στο σοσιαλιζμό, μα ι σταχανοβίτες τον κοντένυνε.

Ι προτάσις ίνε απλές κε σίνθετες. Ι απλές προτάσις, πυ περιέχυντε στις σίνθετες προτάσις, μπορύν να ενοθύνε με τυς σινδέζμυς κε, μα, όμος, αλά. Στις σίνθετες προτάσις μπροστά απ' αφτύς τυς σινδέζμυς βάζυμε κόμα.

Ι σίνδεζμι μα, όμος, αλά, κε φανερόνυνε ότι το ένα σιμβάν ίτε φενόμενο ίνε αντίθετο με το άλο, π. χ. ο Πέτρος γράφι, μα ι Μαρία κιμάτε. 'Ιπες πος θα πας στο σκολιό, όμος γιρίζις στυς δρόμυς. Συ ίπα θαρ'ρθό, αλά κερό δεν ίχα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 24. Κάντε τις πιο κάτο απλές ζεγαρομένες προτάσις σίνθετες προτάσις με τι βοίθια τον σινδέζμον κε, μα, όμος, αλά. 'Ετσι:

Αφτός μιλύσε. Κανένας δεν τον άκυε. Αφτός μιλύσε, μα κανένας δεν τον άκυε.

Ι πόρτα άνικσε. Μπίκε μέσα ι Λίζα.
Το αιδόνι ίνε μικρό. Ι φονί-τυ ίνε μεγάλι.
Ο κερός ίτανε καλός. Άκσαφνα άρχισε ι βροχί.
Ο κινιγάς ίδε λαγό. Δεν μπόρεσε να τον σκοτόσι.
Ίθελα να έρθο στο σπίτι-συ. Δεν ίχα κερό.
Πάνο στο βυνό ίτανε κρίο. Κάτο στο βυνό ίτανε ζεστό καλοκέρι.
Εκίνος ίνε γέρος. Ι δίναμί-τυ φιλάχτικε.
Εκίνος έφιγε. Εγό τον λιζμόνισα.
Ίρθε ι άνικσι. Στα λιβάδια φάνικε χορτάρι.
Ι κολχόζνικι καθαρίσανε τυς σπόρυς. Στιν ανικσιάτικι σπορά όλα ίτανε έτιμα.
Εσί ίρθες. Εγό έφιγα.
Ίρθε στο σταθμό. Το τρένο πια έφιγε.
Πίγα στι θάλασα για ψάρια. Γίρισα στο σπίτι με αδιανά χέρια.
Εγό χτίζο. Σι χαλνάς.
Πίγα στο μυσίο. Ίτανε πια αργά.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 25. Βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες (...) κατάλιλι πρότασι σχιματίζοντας σίνθετες προτάσις.

Το κυδόνι χτίπισε, μα...
Μυ ίπες πος θα το κάνις, μα...
Έγινε μεσιμέρι, κε το φαγί...
Ίρθε το καλοκέρι, μα...
Δεν έγραψα γράμα, μα...
Το χιμόνα ο ίλιος φοτίζι, όμος λίγο...
Συ ίπα θα πάγο στο σκολιό, αλά...
Ο ίλιος ανέτιλε, κε σι...
Δεν θα πίγενα εκί, μα...

Έγινε ζέστι, κε το χορτάρι...
Εγό δυλέβο, αλά δεν...
Πίρα ανκίστρια, σκυλίκια κε πίγα στο γιαλό, μα ψάρια...
Όλι θέλανε να πάνε στο ταξίδι, μα...

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 26 Γράψτε μόνι-σας 5 σίνθετες προτάσις.

§ 7. ΚΙΡΙΑ ΚΕ ΕΚΣΑΡΤΙΜΕΝΙ ΠΡΟΤΑΣΙ

ΕΠΕΚΣΙΓΙΜΑΤΙΚΙ ΛΕΚΣΙ.	ΕΠΕΚΣΙΓΙΜΑΤΙΚΙ ΠΡΟΤΑΣΙ
1. Ι γονί χέρυντε για την προκοπί τον πεδιόν-τυς.	1. Ι γονί χέρυντε (για τι;), γιατί προκόβυν τα πεδιά-τυς.
2. Ο γιατρός μίλισε, για τις κολιτικές αρόστιες.	2. Ο γιατρός μίλισε, (για τί;) πός ι ανθροπι κολνύν αρόστιες.
3. Πέζο με το ιλιοβασίλεμα.	Πέζο (πότε;) όταν βασιλέψι ο ίλιος.

Ι λέξι στην πρότασι μπορί να εξιγιθί όχι μονάχα με μια λέξι, μα κε με ολόκλιρι πρότασι. Ι τέτια επεξιγιματικί πρότασι λέγετε εκσαρτιμένι πρότασι, ενό ι πρότασι στην οπία αναφέρετε ι εκσαρτιμένι πρότασι λέγετε κίρια πρότασι, π. χ.:

Απ'τις πιο πάνο σίνθετες προτάσις ι πρότες: ι γονί χέρυντε, ο γιατρός μίλισε, πέζο, γιμνάζυμε, λέγυντε κε μόνες-τυς δίχος τις δέφτερες, όστε ίνε κίριες προτάσις.

Ι δέφτερες προτάσις: γιατί προκόβυν τα πεδιά-τυς, πος ι άνθροπι κολνύν αρόστιες, όταν βασιλέψι ο ίλιος

δε λέγουντε μόνες-τυς, μα επεκςιγύνε τις κίριες κε εκςαρτιύντε απ' αφτές. Ι δέφτερες αφτές προτάσις λέγουντε εκςαρτιμένες προτάσις.

Ι εκςαρτιμένες προτάσις ςινδέυντε με τις κίριες με τι βοίθια τον λέκςεον: όταν, άμα, ςαν, γιατί, τάχα, αν, πος, ότι, πυ, όςτε, ςινεπύμενα, όπιος, επιδί, αν κε κ. α.

Ι εκςαρτιμένι πρότασι χορίζετε απ' τιν κίρια με κόμα (,).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 27. Αντιγράπςτε τις πιό κάτο κίριες κε εκςαρτιμένες προτάσις χορίζοντας τις πρότες απ' τις δέφτερες με κόμα (,)

Δεν πίγα σίμερα στο ςχολιό επιδί ίμυνα άροστος. Τα χελιδόνια ίρθανε όςτε ίρθε ι άνικςι. Ο πιρετός έπεςε όςτε ο άροστος γλίτοςε. Δε ζιτό ςινεπύμενα δε θέλο. Ο πςέφτις λέγι πράγματα πυ δεν έγιναν. Ιρθε το πεδί-μας πυ σπυδάζι στο Κίεβο. Κατικό στιν εκςοχί όπυ κε ςις. Ο γιατρός ίπε πος απ' τις μίγες κε τα κυνύπια κολνύμε αρόςτιες. Μαθένο γράματα όςτε πιστέβο να προκόπςο. Θα πινάς ςαν δε δυλέβις. Δεν πινάς άμα δυλέβις. Πέζο όταν έχο λέφτερο κερό. Φοβίθικα να μιν αργίσο αν κε το τρένο γλίγορα δεν έφεβγε. Το ςχολιό πυ μαθένο ίνε το 4-ο μεσέο ςχολιό. Το εργοςτάσιο πυ δυλέβι ο πατέρας πίρε τι μεταβατικί σιμέα. Βράδιαςε όταν γίρισα στο σπίτι.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 28. Κάντε τις πιο κάτο ζεβγαρυμένες απλές προτάσις σίνθετες με τι βοίθια τον λέκςεον, πυ ίνε μέσα στιν παρένθεσι ( ), βάζοντας τιν εκςαρτιμένι πρότασι ίτε πρότι ίτε ίςτερα απ' τιν κίρια πρότασι. Χορίςτε τις κίριες προτάσις απ'τις εκςαρτιμένες με κόμα (,). Έτςι:

(ϛαν) Θέλιϛ να μάθιϛ. Πρέπι να διαβάζιϛ:
Σαν θέλιϛ να μάθιϛ, πρέπι να διαβάζιϛ.
('Οταν) Δυλέβιϛ. Δεν πινάϛ.
(πυ) 'Ιδα το Νίκο. 'Ινε πιονέροϛ.
(επιδί) Δεν απαντό. Δεν κϛέρο.
(γιατί) Πιγένο περίπατο. Με οφελί.
(όταν) 'Εχο. Θα ϛυ δόϛο τετράδια.
(για να) 'Εχετε δίναμι. Γιμνάζεϛτε ταχτικά.
(μόλιϛ) Ετιμάϛτικα να πάγο. Πίρα τιλεγράφιμα απ' τι μάνα-μυ.
(αν κε) 'Εχο πολά μίλα. Δε ϛυ δίνο ύτε ένα.
(οϛ ότυ) Περίμενε εκί. Θα ϛε φονάκϛυν.
(όπυ) Πάτε. Το ίδιο ίνε. Πίγα εκί. 'Ιπατε.
(πριν) Μιν αποφαϛίζιϛ. Να ϛκεφτίϛ καλά.
(όϛτε) Δε φιϛάι άνεμοϛ. Τα φίλα δε ϛαλέβυνε.
(όϛτε) Δεν πινάϛ. Σι έφαγεϛ.
(ότι) Θα πάμε περίπατο. Ο δάϛκαλοϛ ίπε.
(αν) Θέλετε. Ελάτε ϛ' εμάϛ.

Ι εκϛαρτιμένι πρόταϛι μπορί να βρίϛκετε ίτε μπροϛτά, ίτε ϛτι μέϛι, ίτε ϛτο τέλοϛ τιϛ κίριαϛ πρόταϛιϛ.

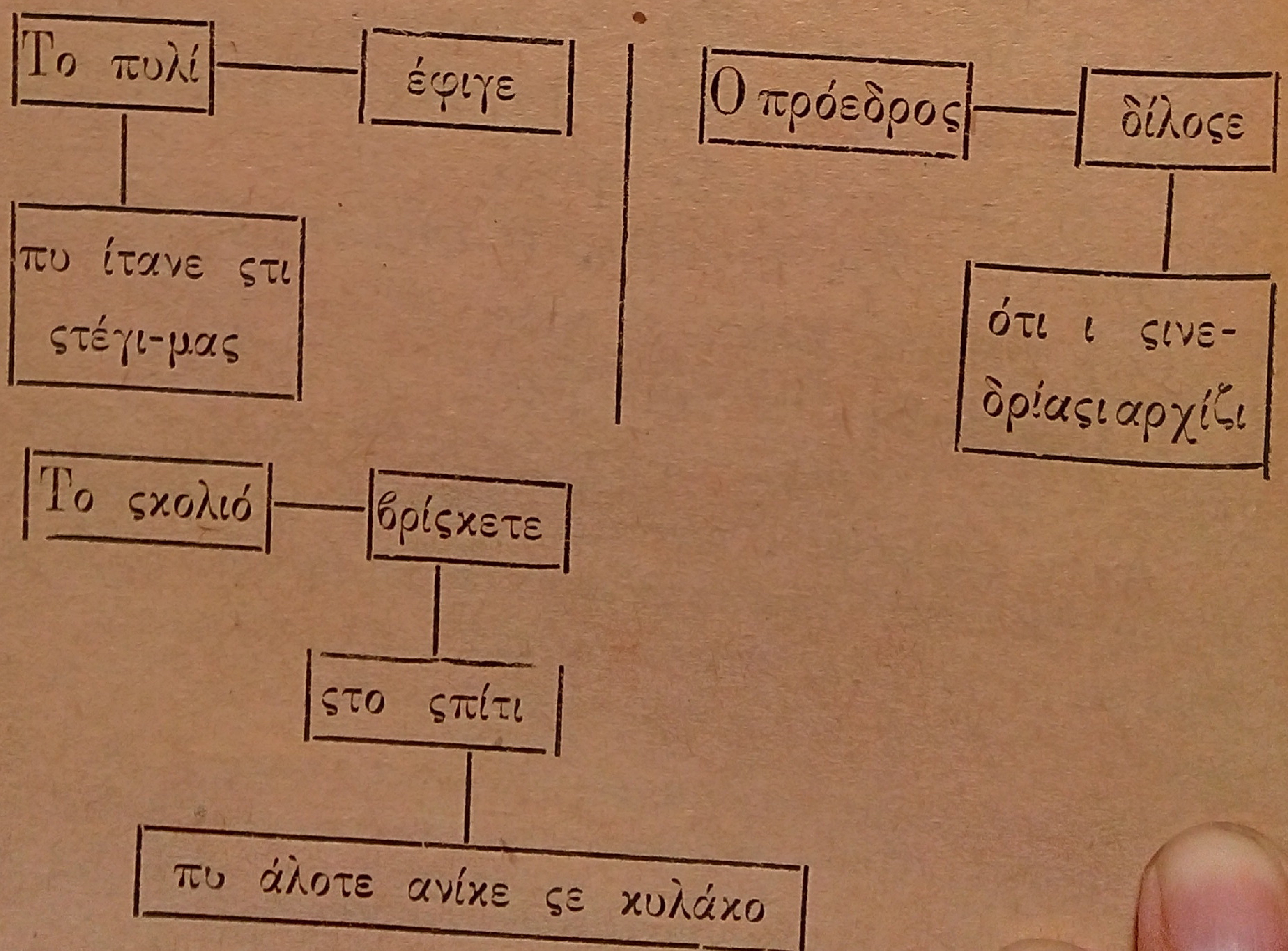
Αν ι εκϛαρτιμένι πρόταϛι βρίϛκετε ϛτι μέϛι τιϛ κίριαϛ πρόταϛιϛ, τότε χορίζετε κε απ'τα διο μέρι με κόματα, π.χ. Εγό, όταν έχο κερό, θα πάγο ϛτο θέατρο.

ΓΙΜΝΑΜΖΑ 29. Να βρίτε τιϛ εκϛαρτιμένεϛ προτάϛιϛ ϛτιϛ πιο κάτο ϛίνθετεϛ προτάϛιϛ:

Τα μικρά δέντρα το χιμόνα πρέπι να τα ϛκεπά-

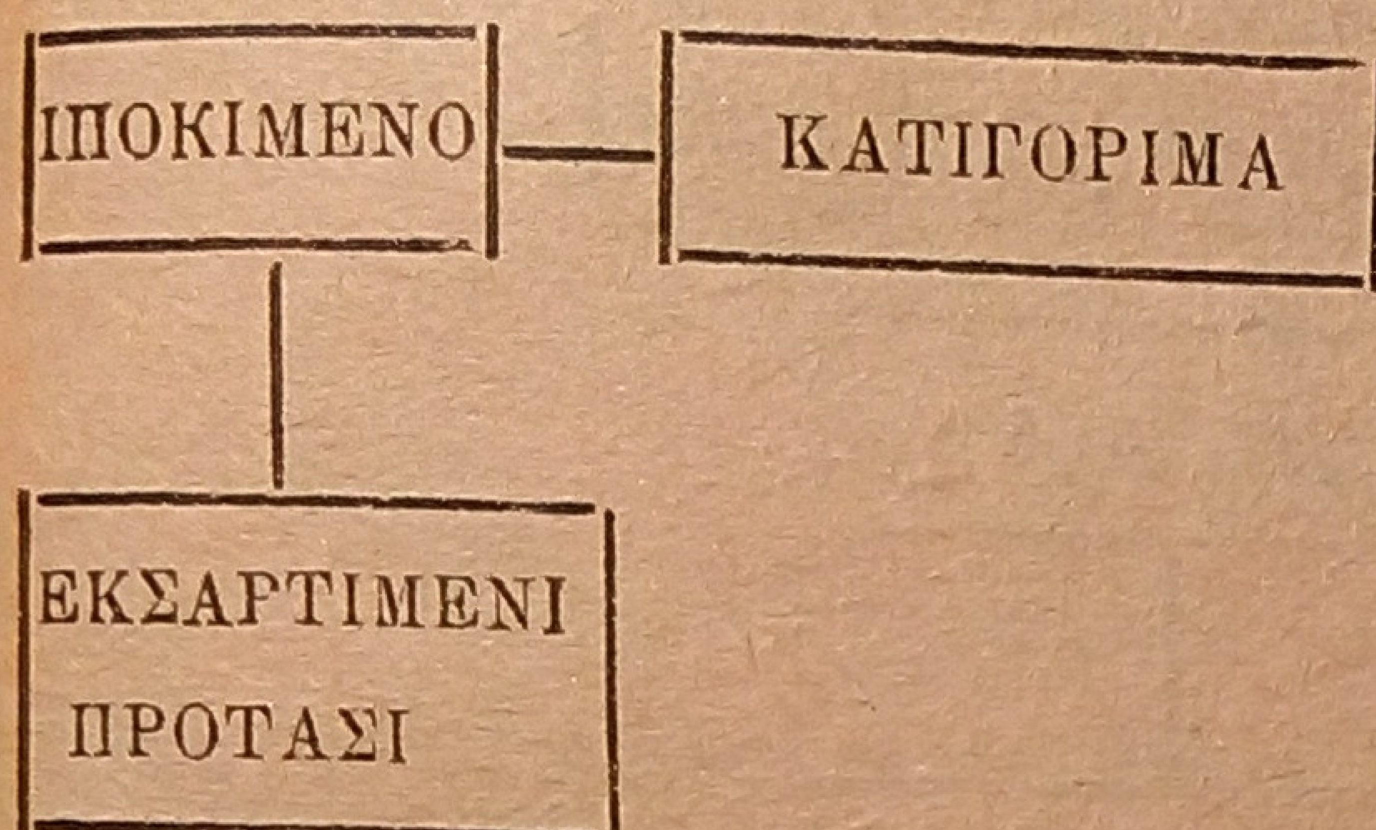
ςυμε, γιατί αλιότικα θα παγόςυν. Δεν πίγα στο σχολιό, επιδί πονύςε το κεφάλι-μυ. Δεν πίγαμε στον περίπατο, επιδί έβρεχςε. Στο κολχόζι-μας ίτανε δέντρα, όπυ τα πυλιά χτίζανε φολιές. Πέςτε-μυ, πύ θα πάτε; Ο σχίλος έτρεχςε στο μέρος, απ' όπυ φάνικε ο λαγός. Όσπυ να ετιμαςτύμε, το τρένο έφιγε πια. Αν προφτάςο, θα'ρθό στι ςινεδρίαςι. Ο Πέτρος φοβότανε να πάγι στι θάλαςα, αν κε κολιμπύςε καλά. Ίρθε το πεδί, πυ ίδατε χτες. Ο δρόμος, όπυ κατικύμε ίνε λιθόςτροτος. Όλι ι μαθιτές, πυ μίλιςα, κατιγορύςανε τον άταχτο Πάβλο.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ. 50. Γράπςτε τα πιο κάτο διαγράματα στι ςιρά, ςα ςίνθετες προτάςις, βάζοντας κόμα όπυ χριάζετε.

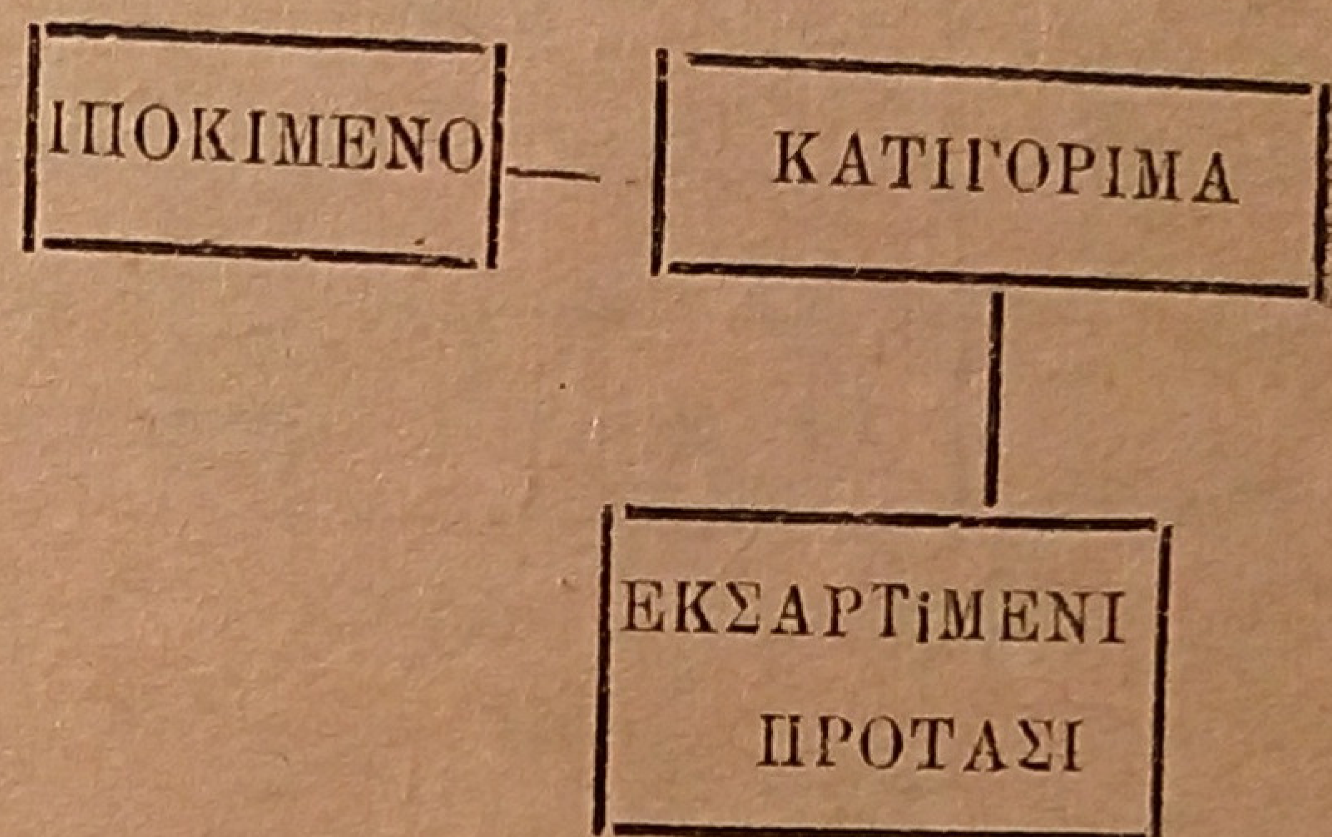

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 31. Γράπςτε στα τετράδιά-ςας τα πιο κάτο 3 διαγράματα κε κάντε μόνι-ςας ςίνθετες προτάς'ς απο τις πιο κάτο γραμένες ςίνθετες προτάςις.

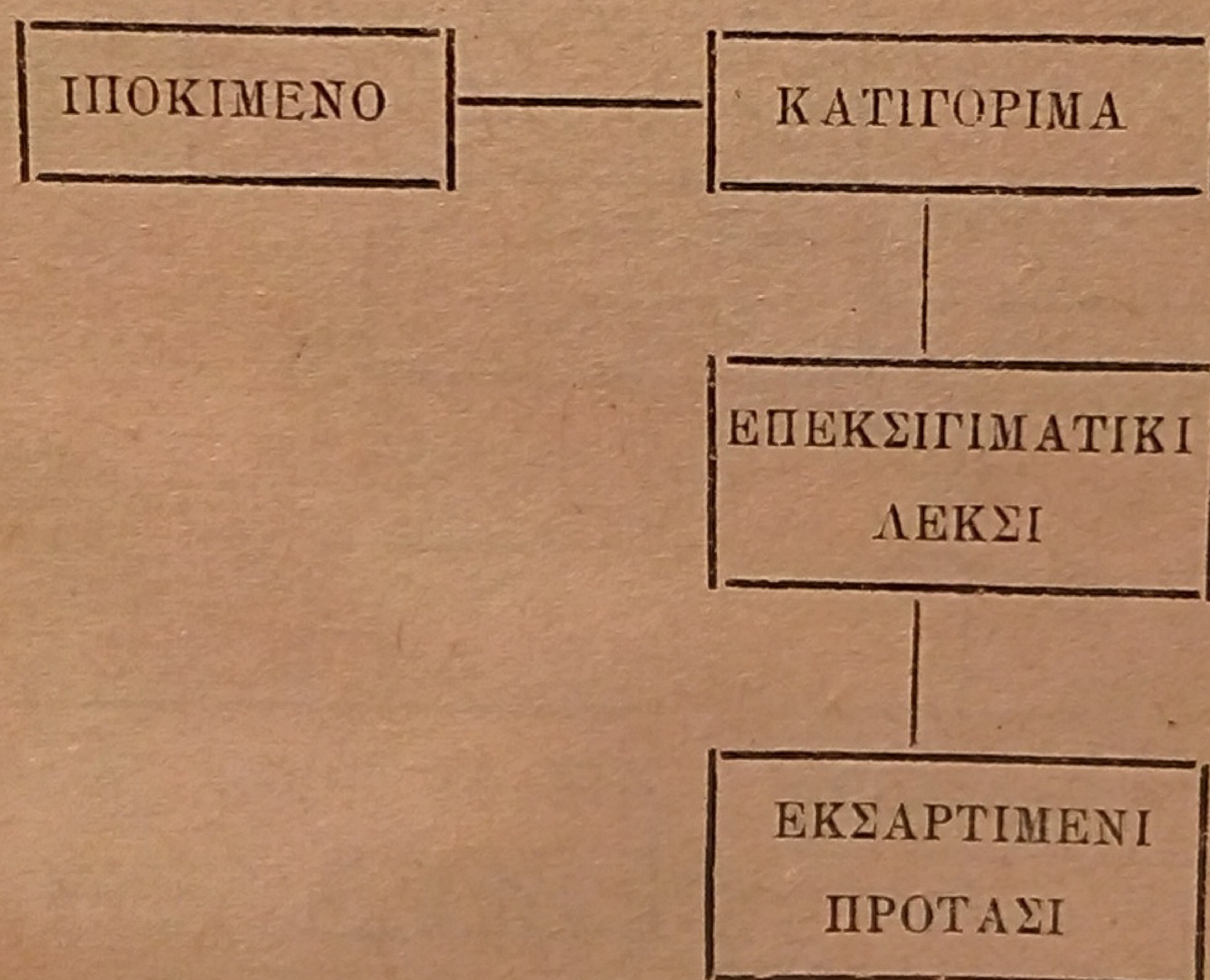
I.

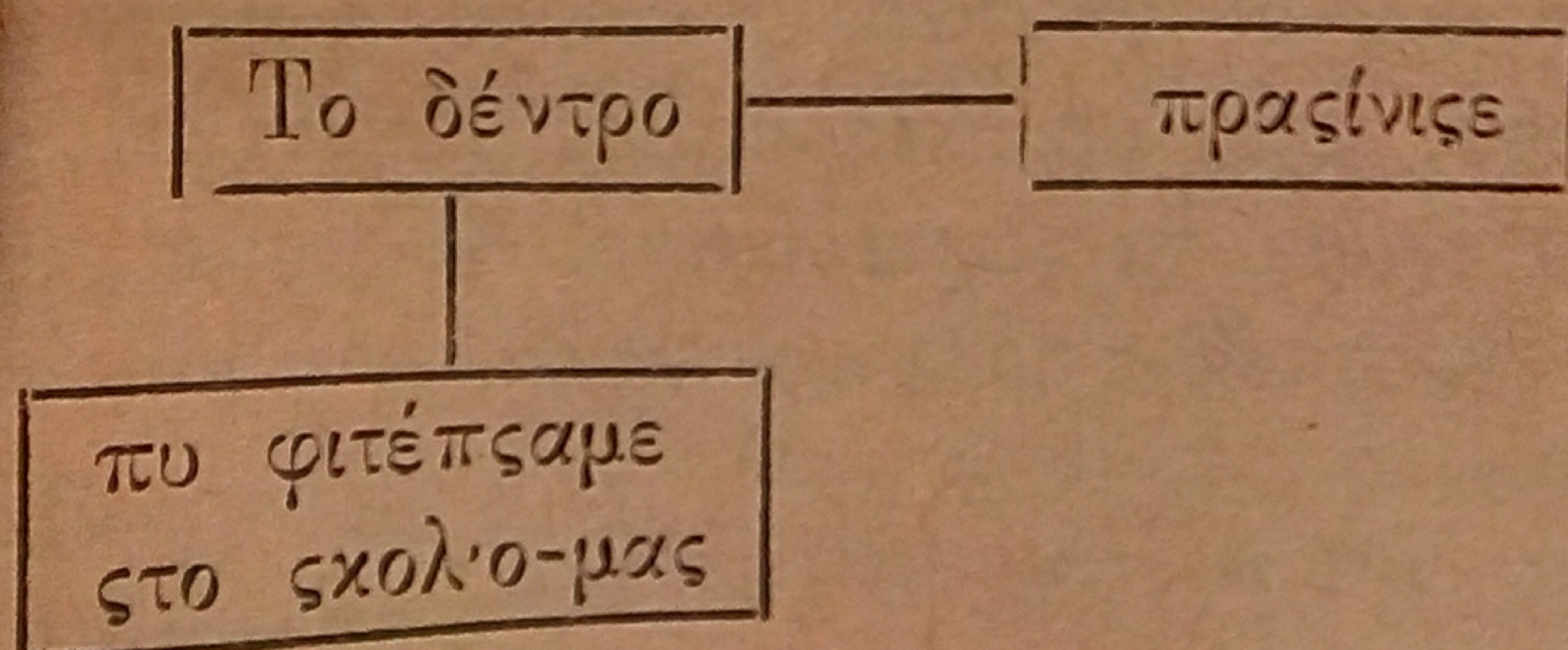
II.

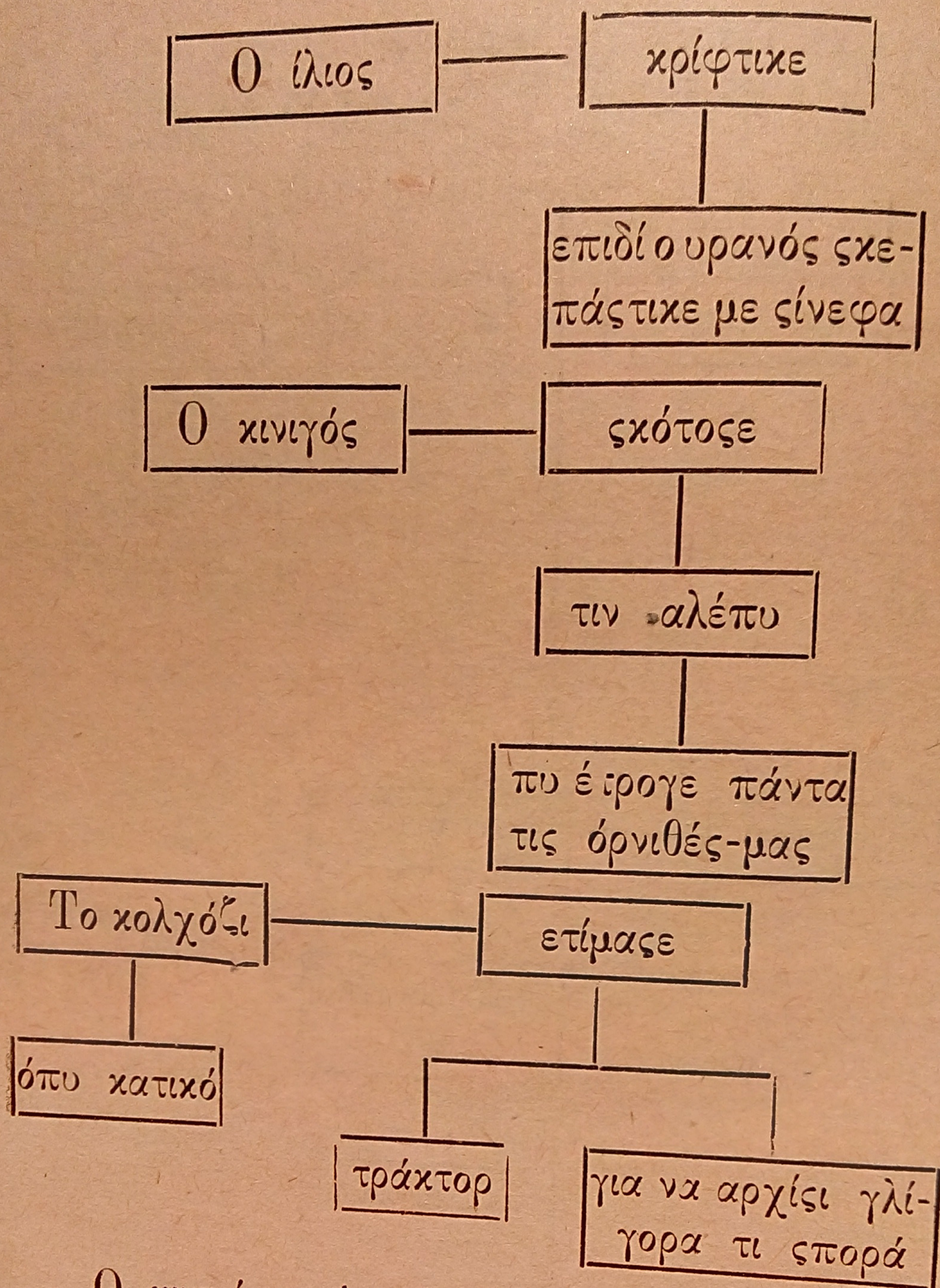

III.

Έτςι:

Ο κινιγός σκότοσε την αλεπύ, πυ έτρογε τις όρνιθές-μας. Το δέντρο, πυ φιτέψαμε στο σκολιό-μας πρασίνισε. Ίδα τον κολχόζνικο, πυ πίρε το βραβίο. Το ποτάμι, πυ τρέχι σιμά στι Μαριύπολι λέγετε Κάλμιυς. Τα πλάνα, πυ ίχαμε τα εχτελέσαμε. Ο μαθιτίς διάβασε εκφραστικά, επιδί ετιμάστικε καλά.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 32. Αντιγράφοντας το πιο κάτο διίγιμα, βάλτε κόματα ανάμεσα στις κίριες κε εκσαρτιμένες προτάσις.

Μάθαμε ότι ςτις 19 τυ Ιύνι 1936 θα γίνι έκλιπςι τυ ίλιυ. 'Ολι περιμένανε πότε θάρθι εκίνο το προί. 'Ολι αγοράςανε μαβριζμένα γιαλιά γιατί θέλανε να δύνε αφτό το φενόμενο. Διάφορι αςτρονόμι δικίμας κε κςένι πίγανε ςτο Κραςνογιάρςκ τις Σιβιρίας κε ςτο Ομςκ όπυ θα έβλεπαν με όργανα αφτίν τιν έκλιπςι. 'Ολι ανιςιχύςανε μίπος ο υρανός ςκεπαςτί από ςίνεφα. 'Ακςαφνα ο ίλιος άρχιςε να κρίβετε πίςο απ' το φενκάρι πυ ερχότανε πάνο-τυ. 'Ολα ιςιχάςανε επιδί ςκοτίνιαςε ο υρανός. Κ' εμίς κιτάκςαμε αφτό το φενόμενο αν κε ίτανε ακόμα προί. Μόλις πέραςε το φενκάρι ο ίλιος φότιςε τι φίςι όπος πάντα.

§ 8. ΕΦΘΙΣ ΛΟΓΟΣ

Ι πρόταςι, πυ μεταδίνι κατά λέκςι τα λόγια κάπιυ λέγετε εφθίς λόγος.

Ο εφθίς λόγος ςτό διάβαζμα διακρίνετε με τι φονί-μας, κε ςτο γράπςιμο κλίνετε μέςα ςτα ιςαγογικά (« »).

1. Αν τα λόγια τυ ςινγραφέα, πυ μεταδίνι κατά λέκςι τον εφθί λόγο, βρίςκυντε μπροςτά ς' αφτό το λόγο, τότε ίςτερα απ'τα λόγια τυ ςινγραφέα βάζυμε διο τελίες (:), π. χ.

Ο Λένιν ίπε: «Να μάθετε, να μάθετε κε να μάθετε».

2. Αν τα λόγια τυ ςινγραφέα βρίςκυντε ίςτερα απ' τον εφθί λόγο, τότε μπροςτά ς' αφτά βάζυμε κόμα κε γραμί (, —), π. χ.

«Όπιος δε δυλέβι, δεν τρόγι»,—ίπε ο Λένιν.

3. Αν τα λόγια τυ σινγραφέα βρίσκυντε στι μέσι τυ εφθί λόγυ, τότε μπροστά σ'αφτά κ' ίστερα απ' αφτά βάζυμε κόμα κε γραμί, π. χ.

«Όπιος δε δυλέβι,—ίπε ο Λένιν,—δεν τρόγι»,

Αν στο τέλος τυ εφθί λόγυ βρίσκετε εροτιματικό ίτε θαβμαστικό σιμάδι, τότε ίστερα απ'αφτόνα βάζυμε μπροστά στα λόγια τυ σινγραφέα μονάχα γραμί, κε κόμα δε βάζυμε, π. χ. «Γιατί δεν ίνε φος;»—ακύστικε ι φονί τυ φίλακα.

«Στέφανε, φοβάσε τυς λίκυς;»—ρότισε ο Αλέκος στο δρόμο.

«Μαμά!»—φόναξε ι Μαρία.

«Πετύνε τα πυλιά!»—φόναξε ο Πέτρος.

«Υρά! υρά!»—φονάζανε τα πεδιά.

«Τί όρα ίνε;» —ρότισε ο δάσκαλος.

ΓΙΜΝΑΣΜΑ 33. Αντιγράπστε τις πιο κάτο προτάσις έτσι, όστε τα λόγια τυ σινγραφέα να βρίσκυντε ίστερα απ' τον εφθί λόγο. Βάλτε όπυ πρέπι, τα λόγια τυ σινγραφέα.

Ο εφιμερέβοντας ρότισε: «Γιατί δεν ίρθες χτες στο σκολιό;». Ο πορτιέρις έλεγε σ' όλυς: «Σίντροφι, επιδί γίνετε επιδιόρθοσι το μυσίο ίνε κλιστό». Ο μιλιτσιονέρος έλεγε στον κόζμο: «Σταθίτε στι σιρά». Τα πεδιά χαρύμενα φονάζανε: «Άνιξι! Άνιξι!». Ο Μιχαλάκις μυ ίπε:« Γιόργο, πάμε στο δάσος για μανιτάρια». Ο φίλακας φόναζε στο σκοτάδι: «Πιρκαγιά! Πιρκαιά!» Ο Μιχάλις κίταζε τα πυλιά, πυ φέβγανε κε φόναζε: «Καλό ταξίδι! Σας περιμένυμε τιν άνιξι!»

Ο κομαντίρος ίπε στυς κρασνοαρμέιτσυς: «Σίντροφι,

θα δίχσυμε στον εχτρό, πος μπορύμε να ιπερασπίζυμε τι μεγάλι-μας πατρίδα». Ι κρασνοαρμέιτσι απαντίσανε: «Θα δόσυμε όλι τι ζοί-μας για τιν προλεταριακί-μας πατρίδα κε δε θ' αφίσυμε τον εχτρό να μπι στι χόρα-μας.

Ν. Α. ΝΕΚΡΑΣΟΦ

ΧΟΡΙΚΟΣ, ΣΑΝ ΤΟ ΝΙΧΙ ΜΙΚΡΟΣ

Μια μέρα τυ κρίυ χιμόνα περνύσα
το δάσος. Θιμύμε, πος ίχε γερί παγονιά.
Με κόπο μικρό αλογάκι τραβύσε
αμάκσι κσερά φορτομένο κλαδιά.
Κε βλέπο: πιγένι βαρίς, κορδομένος,
κρατόντας τα νκέμια κοντός χορικός,
με μπότες μεγάλες, με γύνα ντιμένος,
με γάντια... κι' ο ίδιος σα νίχι μικρός.
— Καλί-συ ι όρα!—Για τράβα μπροστά-συ!
— Ο, βλέπο, πος ίσε πεδί τρομερό.
Πύ ίβρες τα κσίλα;—Στο δάσος κοντά-συ:
ο κίρις-μυ κόβι κ' έγο κυβαλό.
(Κι' αλίθια ο χτίπος σιμά αντιχύσε.
Βαριά το τσεκύρι κατέβενε δο).
—Κι' ο κίρις-συ έχι φαμίλια μεγάλι;
— Μεγάλι φαμίλια, κι' άντρες-τις—διο.
Πσομί δεν μπορύνε να βγάλυνε ι άλι.
Ο κίρις-μυ μόνο δυλέβι κ' εγό...
— Νά κίτα! Μα έχις τί όνομα;
— Βάσος.
— Χρονόν πόσο ίσε;—Κατό στα εφτά...
Ε, πσόφιο!—φονάζι ο μικρύλις σα μπάσος,
τραβάι τα νκέμια κε πάι μπροστά.

§ 9. ΟΝΟΜΑ ΑΡΙΘΜΙΤΙΚΟ

1. Στιν τάκςι-μας ίνε δεκαπέντε αγόρια κε ίκοσι χορίτςια.

2. Ο χρόνος έχι δόδεκα μίνες,

3. Ο εόνας έχι εκατό χρόνια.

4. Το κολχόζι „Κόκινο άστρο“ έχι εφτακόσια εκςίντα εχτάρια γι.

5. Ι Οχτοβριανί επανάσταςι έγινε το χίλια ενεακόσια δεκαεφτά (1917).

6. Ι Παριςινί κομύνα ίτανε στο 1871.

7. Ο Νίκος ίνε πρότος, ο Θόδορος τρίτος, ι Μαρία πέμπτι κε ι Άνα δέκατι στιν τάκςι.

8. Τιν πέμπτι μέρα θα πάμε στιν εκδρομί κε τιν έχτι θα αναπαβόμαστε.

9. Ο Δεκέμβρις ίνε ο δοδέκατος μίνας τυ χρόνυ, κι' ο Φλεβάρις ο δέφτερος.

Ι λέκςις, πυ φανερόνυνε τιν ποσότιτα τον αντικιμένον, ίτε τι ςιρά-τυς στο μέτριμα λέγυντε αριθμιτικά.

Τα αριθμιτικά ονόματα ίνε ποσοτικά (απόλιτα) κε ταχτικά.

Ποσοτικά αριθμιτικά ίνε: ένας, (μια, ένα), διο, τρις (τρία), τέςερις (τέςερα), πέντε, έκςι κ. τ. λ. (κε τα λιπά). Αφτά απαντύνε στο ερότιμα πόςι; πόςες; πόςα;

Ταχτικά αριθμιτικά ίνε: πρότος (πρότι, πρότο), δέφτερος, τρίτος, τέταρτος, πέμπτος, έχτος κ. τ. λ. Αφτά απαντύνε στο ερότιμα: πιός; πιά; πιό;

ΑΡΙΘΜΙΤΙΚΑ

ΠΟΣΟΤΙΚΑ (ΑΠΟΛΙΤΑ)

	ΑΡΣ	ΘΙΛ.	ΥΔΕΤ
1	ένας	μια	ένα
2	διο		
3	τρις	τρις	τρία
4	τέςερις	τέςερις	τέςερα
5	πέντε		
6	έκςι		
7	εφτά		
8	οχτό		
9	ενέα (ενιά)		
10	δέκα		
11	έντεκα		
12	δόδεκα		
13	δεκατρία		
14	δεκατέςερα		
15	δεκαπέντε		
16	δεκαέκςι		
17	δεκαεφτά		
18	δεκαοχτό		
19	δεκαενέα		
20	ίκοσι		
30	τριάντα		
40	ςαράντα		
50	πενίντα		
60	εκςίντα		
70	εβδομίντα		
80	ογδόντα		

ΤΑΧΤΙΚΑ

	ΑΡΣ.	ΘΙΛ.	ΥΔΕΤΕΡΑ
1	πρότος	πρότι	πρότο
2	δέφτερος	-ι	-ο
3	τρίτος	-ι	-ο
4	τέταρτος	-ι	-ο
5	πεμπτος	-ι	-ο
6	έχτος	-ι	-ο
7	έβδομος	-ι	-ο
8	όγδοος	-ι	-ο
9	ένατος	-ι	-ο
10	δέκατος	-ι	-ο
11	ενδέκατος	-ι	-ο
12	δοδέκατος	-ι	-ο
13	δέκατος τρίτος	-ι	-ο
14	δέκατος τέταρτος	-ι	-ο
15	δέκατος πέμπτος	-ι	-ο
16	δέκατος έχτος	-ι	-ο
17	δέκατος έβδομος	-ι	-ο
18	δέκατος όγδοος	-ι	-ο
19	δέκατος ένατος	-ι	-ο
20	ικοστός	-ί	-ό
30	τριακοστός	-ί	-ό
40	τεςαρακοστός	-ί	-ό
50	πεντικοστός	-ί	-ό
60	εκςικοστός	-ί	-ό
70	εβδομικοστός	-ί	-ό
80	ογδοικοστός	-ί	-ό

90	ενενίντα			90	ενενικοστός	-ί -ό
100	εκατό(ν)			100	εκατοστός	-ί -ό
200	διακόσι	-σιες	-σια		διακοσιοστός	-ί -ό
300	τριακόσι	-ες	-α		τριακοσιοστός	-ί -ό
400	τετρακόσι	-ες	-α		. . .	
500	πεντακόσι	-ες	-α		. . .	
600	εξακόσι	-ες	-α		. . .	
700	εφτακόσι	-ες	-α		κ. τ. λ.	
800	οχτακόσι	-ες	-α		χιλιοστός	-ί -ό.
900	ενιακόσι	-ες	-α			
1000	χίλι	χίλιες	χίλια			

1.000.000 ένα εκατομίριο

1.000.000.000 ένα δισεκατομίριο.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 34. Σχιματίστε τα ταχτικά αριθμιτικά του 21, 32, 43, 54, 65, 76, 87, 98, 99.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 35. Γράπστε πλέριες απαντίσις στις πιο κάτο εροτίσις. Γράπστε τυς αριθμύς με γράματα.

Πόσες μέρες έχι ο Φλεβάρις; Όταν ο χρόνος ίνε δίσεχτος, τότε πόσες μέρες έχι ο Φλεβάρις; Πόσα λεφτά έχι ι όρα; Κάθε λεφτό τις όρας πόσα δεφτερόλεφτα έχι; Πόσα γράματα έχι το ελινικό αλφάβιτο; Πόσες σελίδες έχι το βιβλίο-σας; Πόσι μαθιτές κε μαθίτριες ίνε στιν τάξι-σας; Πόσα χρόνια έχι ο μισός εόνας; Το τέταρτο τις όρας πόσα λεφτά έχι; Πόσα χιλιόγραμα έχι ο τόνος; Το χιλιόγραμο πόσα γραμάρια έχι; Πόσα τετραγονικά μέτρα έχι το εχτάριο; Πόσα σαντίμετρα έχι το μέτρο; Πόσο χρονόν ίσε; Πόσα χρόνια περάσανε απ' τιν Οχτοβριανί επανάστασι κ' εδό;

Πόςες γονιές έχι το τετράγονο; Πόςες πλεβρές έχι το εκςάγονο; Πόςα δάχτιλα έχετε ςτα χέρια κε ςτα πόδια-ςας;

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 36. Γράπςτε για το ςκολιό-ςας.

ΤΟ ΣΚΟΛΙΟ-ΜΑΣ

Το ςκολιό-μας έχι...τάκςις. Στιν πρότι τάκςι ίνε... αγόρια κε...κορίτςια. Το ςκολιό-μας έχι...μαθιτές. Στιν τάκςι-μας ίνε...αγόρια κε...κορίτςια. Στιν τάκςι-μας ίνε... πιονέρι...υντάρνικι, μένυν πίςο...μαθιτές. Το μάθιμα βαςτάι...λεφτά, το μικρό διάλιμα...λεφτά, το μεγάλο διάλιμα...λεφτά. Έχυμε...δαςκάλυς κε...δαςκάλιςες.

ΚΛΙΣΙ ΤΟΝ ΠΟΣΟΤΙΚΟΝ ΑΡΙΘΜΙΤΙΚΟΝ

Από τα ποςοτικά αριθμιτικά το ένα, τρία, τέςερα κε απ'το διακόςια κε παραπέρα κλίνυντε, όλα τα άλα ίνε τα άκλιτα.

Το ένας, μια, ένα κλίνετε μόνο ςτον ενικό αριθμό, έτςι:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	αρςενικό	θιλικό	υδέτερο
Ον.	ένας	μία ίτε μιά	ένα
Γεν.	ενός (ενύ)	μιάς ίτε μιανίς	ενός (ενύ)
Ετ.	ένα	μία ίτε μιά	ένα

Το τρία κε τέςερα κλίνυντε μόνο ςτον πλιθιντικό αριθμό έτςι:

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	ΑΡΣ.	ΘΙΛ.	ΥΔΕΤ.	ΑΡΣ.	ΘΙΛ.	ΥΔΕΤΕΡΟ
Ον.	τρις	τρις	τρία	τέσερις	τέσερις	τέσερα
Γεν.	τριόν	τριόν	τριόν	τεσάρον	τεσάρον	τεσάρον
Ετ.	τρις	τρις	τρία	τέσερις	τέσερις	τέσερα

Το διακόσια, τριακόσια κ.τ.λ. κλίνυντε μόνο στον πλιθιντικό αριθμό, έτσι:

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΙΛΙΚΟ	ΥΔΕΤΕΡΟ
Ον.	διακόσι	διακόσιες	διακόσια
Γεν.	διακόσιον	διακόσιον	διακόσιον
Ετ.	διακόσιυς	διακόσιες	διακόσια.

Όπος το διακόσι-ες-α κλίνυντε κε το τριακόσι-ες-α, τετρακόσι-ες-α, πεντακόσι-ες-α, . . . χίλι-ες-α.

Τα ταχτικά αριθμιτικά σχιματίζυντε, αν βάλυμε το πρόσφιμα τ-, στ- με τις καταλίξις, τ-ος,—ος, - -στ-ος

ΓΙΜΝΑΣΜΑ 37. Κλίνατε τα πιο κάτο ποσοτικά αριθμιτικά μαζί με υσιαστικά μόνο στον πλιθιντικό αριθμό, έτσι:

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΙΛΙΚΟ	ΥΔΕΤΕΡΟ
Ον.	διακόσι σίντροφι	διακόσιες γινέκες	διακόσια μίλα
Γεν.	διακόσιον σιντρόφον	διακόσιον γινεκόν	διακόσιον μίλον
Ετ.	διακόσιυς σιντρόφυς	διακόσιες γινέκες	διακόσια μίλα

Κλίνατε όπος το παραπάνο:

Εφτακόσι άνθροπι, εφτακόσιες εργάτριες, εφτακό-

ςια κολχόζια, τέςερις κομςομόλι, τέςερις κομςομόλες, τέςερα βιβλία, ένας χορικός, μια αβλί, ένα ρύβλι.

ΚΛΙΣΙ ΤΟΝ ΤΑΧΤΙΚΟΝ ΑΡΙΘΜΙΤΙΚΟΝ

Τα ταχτικά αριθμιτικά κλίνυντε όπος τα επίθετα πυ έχυνε κατάλιξι -ος-ι-ο (βλέπε § 18), έτςι;

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΙΛΙΚΟ	ΥΔΕΤΕΡΟ
Ον. ο τρίτος	ι τρίτι	το τρίτο
Γεν. τυ τρίτυ	τις τρίτις	τυ τρίτυ
Ετ. τον τρίτο	τιν τρίτι	το τρίτο
Κλιτ. — τρίτε!	— τρίτι!	— τρίτο!

ΠΛΙΘΙΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον. ι τρίτι	ι τρίτες	τα τρίτα
Γεν. τον τρίτον	τον τρίτον	τον τρίτον
Ετ. τυς τρίτυς	τις τρίτες	τα τρίτα
Κλ. — τρίτι!	— τρίτες!	— τρίτα!

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 38. Όπος το τρίτος-ι-ο κλίνατε: ο τέταρτος, ι τετάρτι, το τέταρτο, ο δέκατος, ι δεκάτι, το δέκατο, ο ικοστός, ι ικοστί, το ικοστό, ο δέκατος έβδομος, ι δεκάτι έβδομι, το δέκατο έβδομο, ο τριακοςτός, ι τριακοςτί, το τριακοσιοςτό κ.τ.λ.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 39. Κλίνατε: ο πρότος άνθροπος, ι πρότι μέρα, το πρότο μάθιμα, ο πέμπτος κολχόζνικος, ι πέμπτι εφιμερίδα, το πέμπτο μέρος, ο έβδομος αριθμός, ι όγδοι ςχινί, το όγδοο δέντρο.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 40. Γράπςτε ςτις απαντίςις τυς αριθμύς με γράματα.

Πότε γενίθικε ο Λένιν; (22 τυ Απρίλι 1870). Πότε πέθανε; (21 τυ Γενάρι 1924). Πότε έγινε ι Οχτοβριανί επανάςταςι; (7 τυ Νοέβρι 1917). Πότε

ιδρίθικε το Κομυνιστικό ιντερνατσιονάλ; (4 τυ Μάρτι 1919).

§ 10. ΕΠΙΡΙΜΑ

1. Τα πεδιά πάνε (πότε;) σίμερα στο σχολιό.

2. Ι Μαρία φόρεσε (πός;) ανάποδα τιν κάλτσατις.

3. Το αεροπλάνο κάθισε (πύ;) εκί στο αεροδρόμιο τις Μαριύπολις.

4. Ο Πέτρος έγραπσε (πόσο;) λίγο.

Ι λέκσις, πυ επεκσιγύνε κιρίος τα ρίματα κε φανερόνυνε πότε γίνετε ι ενέργια (σίμερα, άβριο, χτες, προπέρσι), πός γίνετε ι ενέργια (φανερά, κριφά, κοφτά), πύ γίνετε ι ενέργια (εδό, εκί, έκσο, μέσα, πάνο, κάτο), πόσο γίνετε ι ενέργια (πολί, λίγο, αρκετά), λέγοντε επιρίματα.

Γι αφτό τα επιρίματα λέγοντε: τοπικά, χρονικά, τροπικά κε ποσοτικά.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 41. Γράπστε στο πιο κάτο κίμενο τα επιρίματα με τα ρίματα, στα οπία αναφέρυντε.

ΤΟ ΚΟΛΙΜΠΙΜΑ

Χτες πίγαμε στο ποτάμι τυ χοριύ-μας να κολιμπίσυμε. Μακριά έλαμπε το ποτάμι, δεκσιά κε αριστερά απλόνότανε το δάσος. Πσιλά κελαιδύσανε τα αιδόνια κε ι κύκι. Από μακριά ακυότανε ι φλογέρα τυ τσομπάνι. Παντύ ι φίσι ίτανε καταπράσινι. Τα χαμόδεντρα σκεπάζανε πικνά το μονοπάτι. Ίστερα από λίγο κερό

βρεθίκαμε στην ακροποταμιά. Αμέσος κσεντιθίκαμε κε γλίγορα πιδίςαμε μέςα στο καθαρό ποτάμι. Πέζαμε εκί ςτην αμοδιά. Αργά γιρίςαμε στα ςπίτια.

Τα ςινιθιζμένα επιρίματα ίνε:

1. ΤΟΠΙΚΑ: πάνο, κάτο, εδό, εκί, μέςα, έκςο, ςιμά, εμπρός, αλύ, παντύ, γίρο, ολόγιρα, ανάμεςα, μετακςί, δεκςιά, αριςτερά, όπο πέρα, παραπέρα, αντίκρι, κ.α.

Αφτά απαντύνε ςτο ερότιμα πύ;

2. ΧΡΟΝΙΚΑ. ςίμερα, άβριο, μεθάβριο, χτες, προχτές, προί, πυρνο, βράδι. μεςιμέρι, ολιμερίς, ολονιχτίς, τόρα, φέτος, πάντα, κάποτε, ίςτερα, μεςάνιχτα, κςιμερόματα, πάρορα, τις προάλες, νορίς, αργά, κατόπι, έπιτα, πότε-πότε, κ.α.

Αφτα απαντύνε ςτο ερότιμα πότε;

3. ΤΡΟΠΙΚΑ: ορθά, κοφτά, φανερά, κριφά, ανιχτά, χορατά, χοριςτά, παλικαρίςια, άδικα, ανάποδα, δορεά(ν), ανάςκελα, μπρύμιτα, ςτραβά, κυτςά, αντάμα, χόρια, άριςτα, καλά, χοντρικά, λιανικά, ελινικά, ρύςικα, γαλικά, τατάρικα κ.α.

Αφτά απαντύνε ςτο ερότιμα πος;

4. ΠΟΣΟΤΙΚΑ: πολί, λίγο, παραπολί, πάνο-κάτο, πιο, ςκεδόν, τοςαδά, ολοςδιόλυ, ολότελα, αρκετά κ.α.

Αφτά απαντύνε στο ερότιμα πόσο;

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 42. Γράπστε τα πιο κάτο επιρίματα στι στίλι, πυ πρέπι. 'Ετσι:

ΤΟΠΙΚΑ (πύ;)	ΧΡΟΝΙΚΑ (πότε;)	ΤΡΟΠΙΚΑ (πός;)	ΠΟΣΟΤΙΚΑ (πόσο;)
σιμά	χτες	καλά	λίγο
. . .	. . .	. . .	. . .
. . .	. . .	. . .	. . .

'Ισια, αργά, γλίγορα, μακριά, βαριά, απσιλά, χαμιλά, πολί, λίγο, σιμά, μπροστά, πίσο, γερμανικά, ανκλικά, τυρκικά, εόνια, χορτάτα, πάντα, νορίς, χτες, καλά, χιρότερα, αντάμα, ανάσκελα, ανάποδα, βιαστικά, αρκετά.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 43. Γράπστε τα ακόλυθα επιρίματα κε τιν αντίθετι σιμασία-τυς. 'Ετσι:

χαμιλά—απσιλά	καλά — . . .	μέσα — . . .
πάνο — . . .	χτες — . . .	προί — . . .
έκσο — . . .	λαφριά — . . .	μεσιμέρι — . . .
δεκσιά — . . .	φανερά — . . .	πολί — . . .
μακριά — . . .	παραπάνο — . . .	χοντρικά — . . .
μπροστά — . . .	εδό — . . .	φέτος — . . .

§ 11. ΚΛΙΣΙ ΤΟΝ ΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

Τα υσιαστικά κατά τιν κλίσι-τυς ίνε ισοσίλαβα κε ανισοσίλαβα.

ΙΣΟΣΙΛΑΒΑ λέμε τα υσιαστικά, πυ έχυνε ίσο αριθμό σιλαβόν σ' όλες τις πτόσις κε στον ενικό κε στον πλιθιντικό αριθμό, π. χ. το αβ-γό, τυ αβ-γύ, τα αβ-γά (2 σιλαβές).

ΑΝΙΣΟΣΙΛΑΒΑ λέμε τα υςιαςτικά, πυ έχυνε ςε μερικές πτόςις τυ ενικύ κε τυ πλιθιντικύ αριθμύ μια ςιλαβί περιςότερι απ' τιν ονομαςτικί τυ ενικύ αριθμύ π.χ. το χό-μα, τυ χό-μα-τος, τα χό-μα-τα (2, 3 ςιλαβές) με-ζές, με-ζέ-δες, με-ζέ-δον. λέ-κςι, λέ-κςις, λέ-κςε-ον (2, 3 ςιλ.).

Κλίνυντε έτςι:

ΙΣΟΣΙΛΑΒΑ ΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΙΛΙΚΑ
Ον. ο μάγερ-ας	ι μέθοδ-ο
Γεν. τυ μάγερ-α	τις μεθόδ-υ (ος)
Ετ. το(ν) μάγερ-α	τι(ν) μέθοδ-ο
Κλ. — μάγερ-α!	— μέθοδ-ο!

ΠΛΙΘΙΝΓΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον. ι μαγέρ-ι	ι μέθοδ-ες
Γεν. τον μαγέρ-ον	τον μέθοδ-ον
Ετ. τυς μαγέρ-υς	τις μέθοδ-ες
Κλιτ.— μαγέρ-ι!	— μέθοδ-ες!

ΑΝΙΣΟΣΙΛΑΒΑ ΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΙΛΙΚΑ	ΥΔΕΤΕΡΑ
Ον.	ο γραματ-έας	ι λέκς-ι	το καθίκ-ον
Γεν.	τυ γραματ-έα	τις λέκς-ις	τυ καθίκ-οντος
Ετ.	το(ν) γραματ-έα	τι(ν) λέκς-ι	το καθίκ-ον
Κλιτ.	— γραματ-έα!	— λέκς-ι!	— καθίκ-ον!

Ον.	ι γραματ-ίς	ι λέκς-ις	τα καθίκ-οντα
Γεν.	τον γραματ-έον	τον λέκς-εον	τυ καθίκ-οντον
Ετ.	τυς γραματ-ίς	τις λέκς-ις	τα καθίκ-οντα
Κλιτ.	— γραματ-ίς!	— λέκς-ις!	— καθίκ-οντα!

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 44. Κλίνατε:

Κατά το μάγερας: ο μάστορ-ας.

Κατά το μέθοδος: ι περίμετρ-ος, ι πρόοδ-ος, ι άνοδ-ος, ι διάμετρ-ος.

Κατά το γραματέας: ο εκλογ-έας, ο κυρ-έας, ο σινγραφ-έας, ο σκαπαν-έας.

Κατά το λέκσι: ι πράκς-ι, ι λίς-ι, ι άνικς-ι, ι κίν'ς-ι, ι κιβέρνις-ι, ι πρόσθες-ι, ι εκσέτας-ι, ι απόδικς-ι, ι κρίς-ι, ι τάκς-ι.

Κατά το καθίκον: το προι-όν, το σιμφέρ-ον, το μέλ-ον, το παρ-όν.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 45. Βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες (...) το δομένο υσιαστικό στιν πτόσι πυ χριάζετε.

Το μεροκάματο...(ο μάστορας) ίνε μεγάλο. Ι δυλιάμας γίνετε με σταχανοβικί...(μέθοδος). Τα έργα...(ο σινγραφέας) βραβεφτίκανε. Μάθαμε τις 4 αριθμιτικές... (πράκσι). Αφτό ίνε το κσυράφι... (ο κυρέας).

§ 12. ΑΝΤΟΝΙΜΙΕΣ [1)]

ΧΤΙΤΙΚΕΣ ΑΝΤΟΝΙΜΙΕΣ

Ι χτιτικές αντονιμίες ίνε:

---

1) Προσοπικές αντονιμίες βλέπε. (§ 19. ΙΙΙ τάκσι).

1) Όταν ο ιδιοχτίτις ίνε ένας κε το χτίμα ένα:

ΠΡΟΤΟ ΠΡΟΣΟΠΟ	ΔΕΦΤΕΡΟ ΠΡΟΣΟΠΟ	ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΣΟΠΟ
αρς. ο δικός-μυ	ο δικός-συ,	ο δικός-τυ, τις
θιλ. ι δικιά-μυ	ι δικιά-συ,	ι δικιά-τυ, τις
υδ. το δικό-μυ	το δικό-συ	το δικό-τυ, τις

2) Όταν ι ιδιοχτίτες ίνε πολί κε το χτίμα ένα:

αρς. ο δικός-μας	ο δικός-σας	ο δικός-τυς
θιλ. ι δικιά-μας	ι δικιά-σας	ι δικιά-τυς
υδ. το δικό-μας	το δικό-σας	το δικό-τυς

3) Όταν ο ιδιοχτίτις ίνε ένας κε τα χτίματα πολά.

αρς. ι δικί-μυ	ι δικί-συ	ι δικί-τυ, τις
θιλ. ι δικές-μυ	ι δικές-συ	ι δικές-τυ, τις
υδετ. τα δικά-μυ	τα δικά-συ	τα δικά-τυ, τις

4) Όταν ι ιδιοχτίτες ίνε πολί κε τα χτίματα πολά.

αρς. ι δικί-μας	ι δικί-σας	ι δικί-τυς
θιλ. ι δικές-μας	ι δικές-σας	ι δικές-τυς
υδ. τα δικά-μας	τα δικά-σας	τα δικά-τυς.

Ι χτιτικές αντονιμίες σχιματίζοντε, αν βάλυμε ίστερα απ' το δικός, δικιά, δικό τυς αποκομένυς τίπυς τον προσοπικόν αντονιμιόν (μυ, συ, τυ, τις, μας, σας, τυς).

Ι αποκομένι τίπι τον προσοπικόν αντονιμιόν μυ, συ, τυ, τις, μας, σας, τυς σα βρίσκοντε με ονόματα ίνε χτιτικές αντονιμίες, όταν όμος ίνε μπροστά απ' τα ρίματα ίνε προσοπικές αντονομιές, π.χ.: Ο δικός-μυ πατέρας =

Ο πατέρας-μυ. Ι δικί-μας φίλι=Ι φίλι-μας. Εδό ίνε χτιτικές αντονιμίες). Ενό: Μυ ίπε να πάγο στο σχολιό. Μας πίρανε στο κομςομόλ. (προσοπικές αντονιμίες).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 46. Αντιγράπςτε το πιο κάτο κίμενο κε ιπογραμίςτε τις αντονιμίες:

Ο ποταμός Κάλμιυς ίνε ίςιχος κε τον αγαπύνε ι κάτικι τις Μαριύπολις. Το δικό-ςας χοριό ίνε μικρό, μα το δικό-μας ίνε μεγάλο. Πίγαμε στο δάςος-μας. Άκςαφνα απ' το δάςος ακύςτικε ένας πιροβολιζμός. Αφτό κανένας δεν το περίμενε. Ίτανε ένας κινιγός με το ςκιλί-τυ. Το κοκινόχομα ίνε χρίςιμο απ' αφτό κάνυνε τύβλα για το χτίςιμο τον εργοςταςίον-μας. Δε θέλυμε το δικό-ςας, μα δε ςας δίνυμε κε το δικό-μας. Απ' το ςκολιό-μας ος το ςπίτι-ςας ίνε 1 χιλιόμετρο. Ο αδερφός-ςυ ίρθε. Ι φιλενάδες-ςας ίρθανε. Νά ι δικές-μας. Εγό αγαπό τις μέλιςες, μα ι μικρί-μυ κόρι ι Άνα τις φοβάτε πολί. Αφτές πολές φορές τιν τςιμπίςανε. Το κολχόζι-μας (= το δικό-μας κολχόζι), έχι 500 κιπςέλες, πυ δίνυνε γλικό μέλι.

§ 13. ΡΙΜΑΤΑ ΠΑΡΟΚΣΙΤΟΝΑ ΚΕ ΟΚΣΙΤΟΝΑ

ΠΑΡΟΚΣΙΤΟΝΑ λέμε εκίνα τα ρίματα, πυ τονίζυντε πάνο ςτιν παραλίγυςα, π. χ. γράφο, λέγο, πλέκο, βράζο, φιτέβο.

ΟΚΣΙΤΟΝΑ λέμε εκίνα τα ρίματα, πυ τονίζυντε πάνο ςτι λίγυςα, π. χ. νικό, αγαπό, γελό, μιλό, βοιθό.

ΚΛΙΣΙ ΤΟΝ ΡΙΜΑΤΟΝ

ΤΟΡΙΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

	ΠΑΡΟΚΣΙΤΟΝΑ	ΟΚΣΙΤΟΝΑ	
Ενικ. αρ. 1-ο πρόσοπο	λίν-ο	νικ-ό	αργ-ό
2-ο »	λίν-ις	νικ-άς	αργ-ίς
3-ο »	λίν-ι	νικ-ά	αργ-ί
Πλιθ. αρ. 1-ο »	λίν-υμε	νικ-ύμε	αργ-ύμε
2-ο »	λίν-ετε	νικ-άτε	αργ-ίτε
3-ο »	λίν-υν(ε)	νικ-ύν(ε)	αργ-ύνε

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

Εν. αρ. 1-ο πρόσοπο	έλιν-α	νικ-ύςα	αργ-ύςα
2-ο »	έλιν-ες	νικ-ύςες	αργ-ύςες
3-ο »	έλιν-ε	νικ-ύςε	αργ-ύςε
Πλιθ αρ. 1-ο »	(ε)λίν-αμε	νικ-ύςαμε	αργ-ύςαμε
2-ο »	(ε)λίν-ατε	νικ-ύςατε	αργ-ύςατε
3-ο »	(ε)λίν-αν(ε)	νικ-ύςανε	αργ-ύςανε

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Εν. αρ. 1 πρός.	έλι-ςα	νίκ-ιςα	άργ-ιςα
2 »	έλι-ςες	νίκ-ιςες	άργ-ιςες
3 »	έλι-ςε	νίκ-ιςε	άργ-ιςε
Πλιθ. αρ. 1 »	(ε)λί-ςαμε	νικ-ίςαμε	άργ-ίςαμε
2 »	(ε)λί-ςατε	νικ-ίςατε	αργ-ίςατε
3 »	(ε)λί-ςαν(ε)	νικ-ίςανε	αργ-ίςανε

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 47. Κλίνατε όπος το ρίμα λίν-ο τα ρίματα: πέζ-ο, γράφ-ο, τρέχ-ο, όπος το νικό: αγαπ-ό, κιβερν-ό, όπος το αργό: μιλ-ό, οφελ-ό, βοιθ-ό.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 48. Αντιγράπστε τις πιο κάτο προτάςις κε ιπογραμίστε τα ρίματα με το πρόσοπο κε τον αριθμό.

Ετσι: Σπέρνις, τορινός χρόνος 2-ο πρόσοπο τυ ενικύ αριθμύ.

Οτι σπέρνις, εκίνο κε πέρνις. Μάζεβε, όταν μπορίς για νἄχις, όταν πρέπ'. Ο Πέτρος νιστάζι, ι 'Ανα πέζι, κε ο Νίκος έγραπσε. Εμίς νικίσαμε τυς εχτρύς στον ταксικό αγόνα. Κσεκαθαρίσαμε τα κυλάκικα στιχία απ' τα κολχόζια. Τα πσάρια κολιμπύνε στι θάλασα. Ο εργάτις βοιθί τον κολχόζνικο κε ο κολχόζνικος τον εργάτι. Εγό ροτό πάντα να μάθο. Ι μαθιτές απάντισαν σ' όλες τις εροτίσις.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 49. Γράπστε στο ίδιο πρόσοπο τα ρίματα τυ 48-υ γιμνάζματος, βάζοντας τα ρίματα τυ ενικύ αριθμύ στον πλιθιντικό κε το αντιθετυ.

§ 14. ΡΙΜΑΤΑ ΜΕ ΚΑΤΑΛΙΚΣΙ-ΥΜΕ, -ΙΕΜΕ ΣΤΟΝ ΤΟΡΙΝΟ ΧΡΟΝΟ

ΤΟΡΙΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Εν.	1	πρός.	λίν-υμε	νικ-ιέμε	κιμ-ύμε
	2	,,	λίν-εσε	νικ-ιέσε	κιμ-άσε
	3	,,	λίν-ετε	νικ-ιέτε	κιμ-άτε
Πλ.	1	,,	λιν-όμαστε	νικ-ιύμαστε	κιμ-ύμαστε
	2	,,	λίν-εστε	νικ-ιέστε	κιμ-άστε
	3	,,	λίν-υντε.	νικ-ιύντε	κιμ-ύντε

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

Εν.	1	προς.	λιν-όμυν(α)	νικ-ιόμυν(α)	κιμ-όμυν(α)
	2	,,	λιν-όσυν(α)	νικ-ιόσυν(α)	κιμ-όσυν(α)
	3	,,	λιν-όταν(ε)	νικ-ιόταν(ε)	κιμ-όταν(ε)
Πλ.	1	,,	λιν-όμασταν	νικ-ιόμασταν	κιμ-όμασταν
	2	,,	λιν-όσασταν	νικ-ιόσασταν	κιμ-όσασταν
	3	,,	λιν-όνταν(ε)	νικ-ιόνταν(ε)	κιμ-όνταν(ε)

Εν.	1 πρόσ.	λί-θικα	νικί-θικα	κιμί-θικα
	2 ”	λί-θικες	νικί-θικες	κιμί-θικες
	3 ”	λί-θικε	νικί-θικε	κιμί-θικε
Πλ.	1 ”	λι-θίκαμε	νικι-θίκαμε	κιμι-θίκαμε
	2 ”	λι-θίκατε	νικι-θίκατε	κιμι-θίκατε
	3 ”	λι-θίκανε	νικι-θίκανε	κιμι-θίκανε

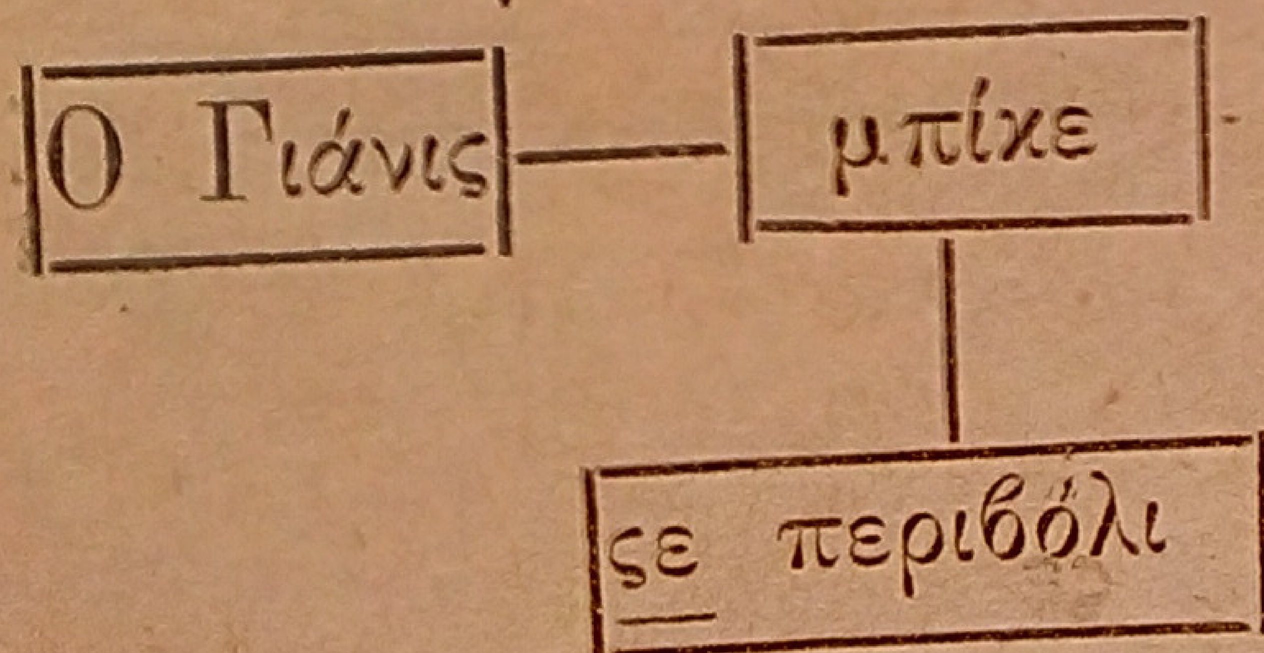
ΓΙΜΝΑΖΜΑ 50. Αντιγράπστε τα πιο κάτο ρίματα τον προτάσεον δίχνοντας το χρόνο, τον αριθμό κε το πρόσοπό-τυς. 'Ετσι:

ΡΙΜΑ	χρόνος	πρόσοπο	αριθμός
κοπανίζετε	τορινός	τρίτο	ενικός
τιπόνετε	. . .	. . .	. . .

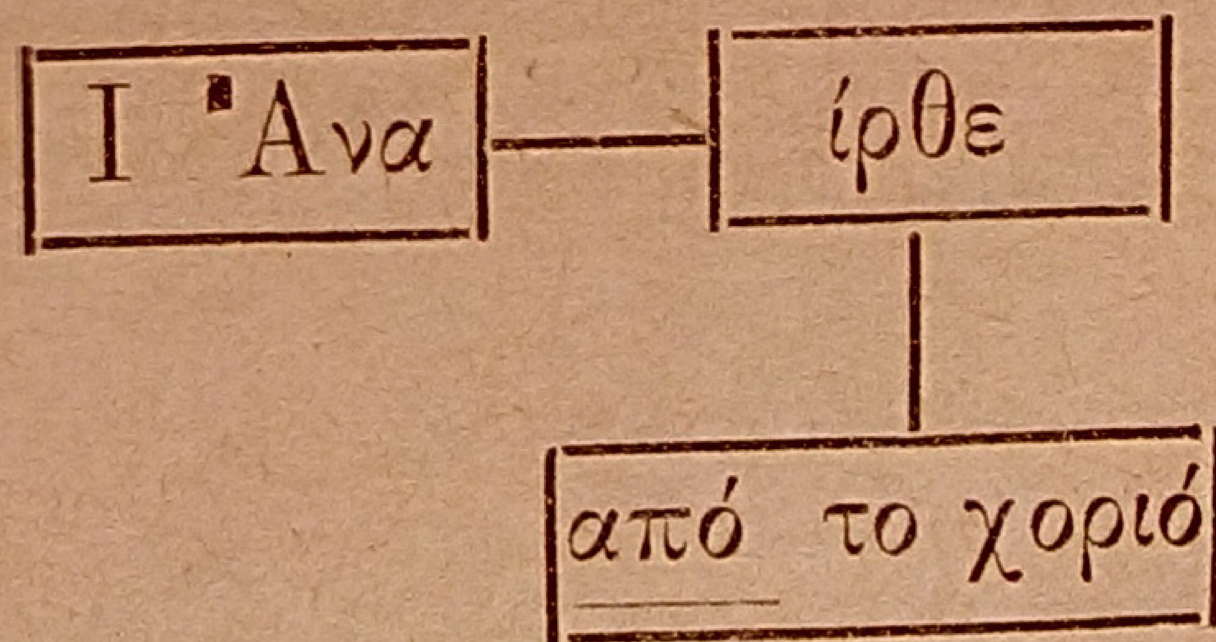
Το σίδερο ζεστό κοπανίζετε. Το βιβλίο τιπόθικε το 1936. Το κρέας τιγανίζετε. Το γράμα γράφικε. Τα κσίλα κόβυντε με το τσεκύρι. Τα χόρτα θερίζυντε με το δρεπάνι. Απ' τα δέντρα έπεφτε βαθιά σκιά. Το τρένο κυνίθικε. Τα βαγόνια γεμίσανε από επιβάτες Ακύστικε έκσο κρότος. Εγό τότε κιμόμυνα κε δεν άκυσα. Τα χορτάρια θεριστίκανε πια, μα τα σιτάρια θεριζόντανε.

§ 15. ΠΡΟΘΕΣΙ

Ο Γιάνις μπίκε σε περιβόλι.

Ι 'Ανα ίρθε από το χοριό

Με το μολίβι γράφυμε. Πίγα για νερό.

Το καλοκέρι πίγα σε πολά μέρι. 'Ερχυμε από το σχολιό. Ι μαθιτές πάνε στο (σε το) σχολιό. Ι αλεπύ στον (σε τον) ίπνο-τις βλέπι όρνιθες. Δίχος δυλιά μιν κάθεσε. Ελάτε σίμερα σ' εμάς. Θα πάγο στο (σε το) κολχόζι κατά το μεσιμέρι. Ελάτε προς το βράδι. Αντί να πέζις, διάβασε.

Ι λέξις με, στιν, (σε τιν), από, στο (σε το) δίχος, σ(ε), για, κατά, αντί, προς ίνε προθέσις.

Ι προθέσις έχυνε σιμασία μόνο με κίνες τις λέξις, μπροστά στις οπίες μπένυνε. Ι προθέσις δεν ίνε μέλι τις πρότασις.

Ι προθέσις πάντα γράφυντε χοριστά με κίνες τις λέξις, μπροστά στις οπίες στέκυνε.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 51. Βάλτε τα υσιαστικά, πυ βρίσκυντε ίστερα απ' τις προθέσις στιν πτόσι πυ χριάζετε.

Διαβάσαμε ένα παραμίθι για ... (το ψάρι). Δε σκέφτεσε για ... (ι δυλιά). Τις πατάτες το χιμόνα φιλάγυνε σε ... (ιπόγια). 'Ερχυμε από ... (ο Κάφκασος). Το τόπι-μυ ίνε από ... (λάστιχο). Ο αέρας φισάι από ... (ι θάλασα). Το βαπόρι πλέι στο ... (το λιμάνι). Καθάρισε τιν αβλί από ... (ο πιλός). Πίρα γράμα από ... (εργάτις). Ο ίλιος κατέβικε προς... ι δίσι

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 52. Βάλτε εκί όπυ ίνε τελίες κατάλιλες λέξις για να σιμπλιροθί ι πρότασι.

με—Πίγα με...

σε—Καθίσαμε σε...

για— Πίγαμε στο δάσος για...
από— Τα πεδιά ίνε εφχαριστιμένα από...
απ'—Ίρθα απ' το...
παρά— Οχτό παρά... πάμε στο σκολιό.
προς— Βγένουμε περίπατο προς...
αντί— Γράπσε, αντί να...
(σε το)-στο—Πίγαμε στο...

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 53. Στο πιο κάτο πίιμα ιπογραμίστε τις προθέσις κε δίχστε σε πιά πτόσι βρίσκετε το υσιαστικό ίστερα απ' τιν πρόθεσι.

Τ' ΑΓΡΙΟΧΟΡΤΑΡΑ

Στο απέραντο το τζόλι
πολεμύνε τόρα όλι.
Βοτανίζουνε με τσάπες
ι κολχόζνικι—χοριάτες,
Προσπαθύνε να γλιτόσυν
στο περιβόλι τα φιτά-μας.
Πολεμύνε να σικόσυν
τιν κολχόζικι σοδιά-μας
Κόφτον ρίχνυν εκί πέρα
αγριόχορτα όλι μέρα,
για να γίνυνε καλές
μελιντζάνες, πιπεριές.
Να σορέπσυν ανκυράκια,
κολοκίθια, φασυλάκια.
Για να τρόνε ι χοριάτες
κε μ'αφτύς ολ'ι εργάτες.

§ 16. ΣΙΝΔΕΖΜΟΣ

ΓΙΜΝΑΖΜΑ. 54. Να βρίτε στο πιο κάτο κίμενο πρότα τις απλές προτάσις, στις οπίες ι σίνδεζμι κε, μα, αλά, όμος, ενόνυνε ομιογενί μέλι τις πρότασις, κε ίστερα να βρίτε τις σίνθετες προτάσις, στις οπίες ι σίνδεζμι κε, μα, αλά, όμος ενόνυνε τις ιδιέτερες απλές προτάσις.

1. Ι χορικί οργανόσανε κολχόζια, κε χαλάσανε όλα τα σίνορα. 2. Εμίς θέλυμε ιρίνι, μα ι εχτρί θέλυνε να μας βάλυν σε πόλεμο. 3. Ίθελα νάρθο στο σπίτι-σας, μα μια δυλιά με κράτισε. 4. Ίρθανε ι ζεστές μερες, κε στα λιβάδια φάνικε το χορταράκι. 5. Φάνικε ο ίλιος, κε όλα ζοντανέπσανε. 6. Ίθελα να πάγο στο μυσίο, μα ίτανε πια αργά. 7. Άνικσε ι πόρτα, κε μπικε μέσα ο σίντροφος Νίκος. 8. Τα χοράφια ίτανε με τον κερό οργομένα, κε τα περιβόλια πια ίτανε σπαρμένα. 9. Εκίνος μιλύσε, αλά κανίς δεν τον άκυε. 10. Ι άνικσι ίρθε, μα τα χελιδόνια δε φανίκανε. 11. Τα πεδιά ίρθανε στο σκολιό, το κυδύνι όμος δεν χτίπισε. Μυ ίπες πος θα πας στι σινεδρίασι, κε όμος δε φάνικες.

Ι λέκσις, πυ ενόνυνε ομιογενί μέλι τις πρότασις, ίτε τις ίδιες προτάσις λέγυντε σίνδεζμι.

Ι σίνδεζμι, όπος κε ι προθέσις, δεν έχυνε ανεκσάρτιτι σιμασία κε γι᾽αφτό δεν αποτελύνε μέλι τις πρότασις.

§ 17. ΣΧΙΜΑΤΙΖΜΟΣ ΤΟΝ ΛΕΚΣΕΟΝ

ΡΙΖΑ, ΠΡΟΒΑΛΜΑ, ΠΡΟΣΦΙΜΑ.

(σινέχια από § 6 τρίτις τάκσις).

τέχν-ι	έργ-ο	φον-ί
τεχν-ίτ-ις	εργ-άτ-ις	φον-ύλ-α
τέχν-αζ-μα	εργ-ατ-ικ-ός	φον-άζ-ο
τεχν-ικ-ός	εργ-ατ-ιά	φόν-αγμ-α
τεχν-ικά	εργ-ας-ία	φον-ιτ-ικ-ό
τεχν-άζ-υμε	εργ-άζ-υμε	φον-ακλ-άς

Στιν πρότι στίλι το κομάτι τις λέξις τεχν,— στι δέφτερι εργ— στιν τρίτι φον — επαναλαβένετε σε πολές λέξις κε σ'όλες έχι κινί σιμασία.

Το βασικό κομάτι τις λέξις, που επαναλαβένετε σε πολές λέξις κε σ'όλες έχι κινί ένια, λέγετε ρίζα.

γράφ-ο	μέν-ο
γραφ-ί	ανα-μέν-ο
γραφ-ικ-ός	δια-μέν-ο
γρά(φ)-μα	δια-μον-ί
πρό-γρα-μα	περι-μέν-ο
προ-γράφ-ο	επι-μέν-ο
επι-γράφ-ο	επι-μον-ί
ιπο-γράφ-ο	ιπο-μέν-ο
σιν-γράφ-ο	ιπο-μον-ί
σιν-γραφ-έας	ιπο-μον-ιτ-ικ-ός.
κατα-γράφ-ο	
κατα-γραφ-ί	

Στιν πρότι στίλι ι ρίζα ίνε γραφ- στι δέφτερι στίλι ι ρίζα ίνε μεν-(μον-).

Μπροστά στι ρίζα γραφ- μπένουνε τα κομάτια προ-, επι, ιπο, σιν, κατα.

Μπροστά στι ρίζα μεν-(μον-) μπένουνε τα κομάτια ανα-, δια-, ιπο-, περι-, επι-, ιπο-.

Όστε τα κομάτια, προ-, επι-, ιπο-, σιν-, κατα-, δια-, που μπένουνε μπροστά απ' τι ρίζα κε δίνουνε στι λέξι νέα σιμασία λέγουντε προβάλματα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 55. Ιπογραμίστε στις πιο κάτο λέκςις τι ρίζα, το πρόβαλμα κε τιν κατάλιξι 'Ετςι:

Διάδρομος	Πρόβαλμα δια	Ρίζα δρομ	Κατάλικςις ος

Κςεγράφο. Κςεκάνο. Σίντροφος. Σινεδρίαςι. Προζίμι. Πρόγονι, Αναφορά. Εκςορία. Εκςτρατία. 'Εκςιπνος. 'Ενοπλος. Περιφέρια. Μεταβολί. Έπιφάνια. Επιγραφί. Κςαναλέγο. Κςαναγράφο. Σινκενίς. Ιποφέρο. Διάγραμα. Διαβάτις. Ιπογράφο. Παρακαλό. Κατάμαβρος. Προςέχο. Παράθιρο. Απόςταςι. 'Εντομο.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 55. Αντιγράπςτε το πιο κάτο κίμενο κε ιπογραμίςτε στις λέκςις τιν κινί ρίζα.

Ο Γιάνις ίνε άροςτος. Ι αρόςτια-τυ άρχιςε από 5 μέρες κ' εδό. Αφτός αροςτένι τρίτι φορά. 'Ιρθε ι νίχτα. Ιτανε μάβρι νιχτιά κι' ανάςτερι. Εμίς κάνυμε νιχτέρι. Ι νιχτερίδα πετά τι νίχτα. Νιχτόνι, μα τα πεδιά δεν ίρθανε απ' το δάςος. Ι εργάτες δυλέβανε ολονιχτίς. Το πςομί γίνετε απ' το αλέβρι. Μαμά, δόςε-μυ ένα μικρό κομάτι πςομάκι. Το πςομί το κάνι ο πςομάς. Τα πςομιά τα πυλύνε στο πςομάδικο. Κάπιος χτιπά στιν πόρτα. 'Ιτανε τόςο δινατό το χτίπιμα, όςτε κςιπνίςαμε όλι. Το χρόμα τυ ρύχυ-ςας ίνε χτιπιτό. Ακύςτικε χτίπος δινατός.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 56. Αντιγράπςτε τις πιο κάτο προτάςις κε ιπογραμίςτε το πρόβαλμα (αν ίνε) με μια γραμί κε τι ρίζα με διο γραμές. 'Ετςι:

Ιπογράφο το ςος. ςιμβόλεο Ιπο-γράφ-ο.

Αφτό ςυ το προςφέρο εγό. Κςεπαγιάςαμε απ' το κρίο. 'Ιμαςτε 5 ςίντροφι-υντάρνικι. Το ζιμάρι δίχος

προζίμι δεν αναβένι. Ι εργάτες κε ι χορικι στον κερό
τυ τσάρυ ιποφέρανε πολί. Σι, Νίκο, κσαναπέζις; Απ'
τον ίλιο κσεβάφι το πυκάμισό-μυ. Φισύσε άνεμος αντίθετος. Τυ κάκυ μιν επιμένις. Ο δρόμος ίτανε μακρίς.
Ο διάδρομος τυ σκολιύ-μας ίνε πλατίς. Ιπογράφυμε τόρα τα σος. ςιβόλεα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 57. Αντιγράπστε τις πιο κάτο λέκσις κε ιπογραμίστε τι ρίζα.

Γιρίζο, γίρο, γίριζμα, γιριζμός, τριγίρο. Γένα, γενό, γενιά, γένισι, γένιμα, γενέος, γενεότιτα. Γνορίζο, γνόσι, γνόμι, γνόριζμα, γνοστός, γνοστικός. Μικρός, μικρύλις, μικρυλάκις, μικρύτσικος, μικρένο, μικρόσομος. Πίστι, πιστέβο, πιστικός, πιστός, ολιγόπιστος, άπιστος. Τόπος, τοπίο, τοποθετό, τοποθεσία, άτοπος. Χέρι, χερύλι, χεράκι. Ασίμι, ασιμόνο, ασιμένιος, ασιμικά. Κόβο, κοφτός, κοφτά, κόπσιμο, κοφτερός, κομένος.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 58. Βάλτε τις πιο κάτο λέκσις σε κάθε στίλι, ανάλογα με τι σινκενικί-τυς ρίζα.

Φοτινός. Χεράκι. Φέρο. Ιποφέρο. Διαφέρο. Φοτίζο. Χερύλι. Καταφέρο. Φονί. Τιρί. Φονάζο. Φονίεντο. Τιράκι. Σίμφονο. Φονολογία. Τιρόπσομο. Φονίτσα. Φος. Σιμφέρο. Ενδιαφέρο. Φονύλα. Εροτό. Απαντό. Ερότιμα. Διαφορά. Ερότισι. Απάντισι. Λέγο. Ακύο. Λόγος. Ακοί. Λογικός. Ακυστικός. Παράλογος. Διάλογος. Ακυστικί.

ΠΡΟΣΦΙΜΑ:

νερ-ό	χάρτ-ις
νερ-άκ-ι	χαρτ-ί
νερ-υλ-ός	χαρτ-άκ-ι
νερ-υλ-ιάζ-ο	χαρτ-έν-ιος

'Ιστέρα απ'τι ρίζα νερ- κε μπροστά απ'τις καταλίξις —ο, —ι, —ος, βρίςκυντε τα κομάτια —ακ—, —υλ—, —ιαζ—.

'Ιστερα απ'τι ρίζα χαρτ— κε μπροστά απ'τις καταλίκςις—ις, —ι, ιος, —ο, βρίςκυντε τα κομάτια —ακ, —εν—.

Τα κομάτια τις λέκςις, πυ βρίςκυντε, ίστερα απ'τι ρίζα κε μπροστά απ'τιν κατάλικςι λέγυντέ προςφίματα, κε δίνυνε ςτι λέκςι ςιμπλιροματικί ςιμαςία.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 59. Σχιματίςτε νέες λέκςις απ'τις πιο κάτο λέκςις βάζοντας ίςτερα απ'τι ρίζα κε μπροςτά απ'τιν κατάλικςι το πρόςφιμα —ακ—. 'Ετςι:

Πςομ-ί—Πςομ-άκ-ι.

Νερό. Πανί. Παράθιρο. Χορτάρι. Κλαδί. Τραπέζι. Πεδί. Κορμί. Φαςύλι. Δέντρο. Γιαλί. Σπίτι. Βιβλιάριο. Ποτάμι. Κςίλο. Χέρι. Ποδάρι. Κεφάλι. Μάτι. Στόμα (θ. στοματ). Δόντι. Νίχι. Καπέλο. Κριθάρι. 'Αλογο. Πεχνίδι. Μαχέρι. Νιςί.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 60. Σχιματίςτε νέες λέκςις απ'τις πιο κάτο λεκςις, βάζοντας ίςτερα απ'τι ρίζα κε μπροςτά απ'τιν κατάλικςι το πρόςφιμα —ακ—.

'Ετςι: Φότις Φοτ-άκ-ις.

Νικόλας. Πάβλος. Διμίτρις. Γιάνις. Πέτρος. Κόστας. Θόδορος. Παντελίς. Αςίμις. Λεφτέρις.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 61. Βάλτε ςτις πιο κάτο λέκςις ανάμεςα ςτι ρίζα κε τιν κατάλικςι το πρόςφιμα —ιτςα κ'έτςι ςχιματίςτε νέες λέκςις. 'Ετςι:

Κατίνα—Κατινίτςα.

Ελένι. Μίτι. Γραμί. Φονί. Πόρτα. Φολιά. Τρίπα. Μιλιά. Καρφί. Νίφι. Μιτέρα.

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 62. Χορίστε στις πιο κάτο λέξσις το πρόβαλμα, τι ρίζα, το πρόσφιμα κε τιν κατάλιξι κε γράπστε αφτές τις λέξσις σε τέτιο πίνακα· Έτσι:

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΙΣ ΛΕΚΣΙΣ			ΚΑΤΑΛΙΚΣΙ
ΠΡΟΒΑΛΜΑ	ΡΙΖΑ	ΠΡΟΣΦΙΜΑ	
περι	βολ	αρ	ις
περι	μετρ	ικ	ος
—	χαρτ	ακ	ι
—	χερ	—	ι
ανα	βεν	—	ο
—	χορ	—	—

Φόβος. Φοβερός. Χόρα. Χοριό. Χορικός. Χοριάτις. Χοράο. Πόλι. Πολίτις. Πολιτικός. Έκθεσι. Αποχοριζμός. Αναβένο. Διάφανος. Διάμετρος. Διαμετρικός. Περιφέρια. Περιφεριακός. Ένοπλος. Αμφιθέατρο. Γραφί. Γραφικός. Ιπογράφο. Ιπερασπίζομε. Περιγιάλι. Δρόμος. Εκδρομί. Άκερος.

§ 18. ΣΙΝΘΕΤΕΣ ΛΕΚΣΙΣ

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 63. Χορίστε τις πιο κάτο σίνθετες λέξσις σε διό λέξσις. Έτσι:

Αμπελοχόραφα = αμπέλια κε χοράφια.
Κρεατόπιτα = κρέας ,, πίτα.
σκιλόπσαρο = . . .
κοκινόχομα = . . .
θαλασοπούλι = . . .
αγριολούλουδο = . . .
ανιχτομάτις = . . .

κεφαλόπονος = . . .
καρποφόρος = . . .
γεομέτρις = . . .
ασπροκόκινος = . . .

Ι λέκςις, πυ έχυνε διο ρίζες λέγυντε σίνθετες.

Ι πρότι λέκςι λέγετε πρότο σινθετικό, κε ι δέφτερι λέκςι δέφτερο σινθετικό.

Στις σίνθετες λέκςις ενοτικά φονίεντα ανάμεσα στο πρότο κε δέφτερο σινθετικό ίνε το Ο, Α, κε το Ι (π. χ. τραπεζ—ο—μάντιλο, λαχαν—ό—κιπος, θανατ—ι—φόρος, βαρ—ι—χιμονιά, καλ—ι—γραφία, οχτάεδρο, πεντάγονο).

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 64. Σχιματίστε από τις πιο κάτο διο λέκςις σίνθετι λέκςι. Έτσι:

ΠΡΟΤΟ ΣΙΝΘΕΤΙΚΟ	ΔΕΦΤΕΡΟ ΣΙΝΘΕΤΙΚΟ	ΣΙΝΘΕΤΙ ΛΕΚΣΙ
ρίζ-ι	γάλ-α	ριζ-ό-γαλο
φον-ί	γράφ-ο	φον-ο-γράφος
ατμ-ός	μίλ-ος	ατμ-ό-μιλος
αέρ-ας	μίλ-ος	. . .
ατμ-ός	μιχαν-ί	. . .
μέρ-α	νίχτ-α	. . .
καλ-ά	περν-ό	. . .
κριφ-ά	μιλ-ό	. . .
άσπρ-ος	κόκιν-ος	. . .
ανιχτ-ά	μάτ-ια	. . .
καλ-ί	τίχ-ι	. . .
ανιχτ-ί	καρδ-ιά	. . .

μάβρ-α	φορ-ό	. . .
καλ-ί	φον-ί	. . .
μις-ός	κλιςτ-ός	. . .
πέτρ-α	κάρβυν-ο	. . .

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 65. Χορίςτε τις πιο κάτο ςίνθετες λέκςις ςε διο λέκςις. 'Ετςι:

ΣΙΝΘΕΤΕΣ ΛΕΚΣΙΣ	ΠΡΟΤΟ ΣΙΝΘΕΤΙΚΟ	ΔΕΦΤΕΡΟ ΣΙΝΘΕΤΙΚΟ
αντρόγινο	άντρας	+ γινέκα
πςομοτίρι	πςομί	+ τιρί
λιμνοθάλαςα	. . .	+ . . .
ςκιλόπςαρο	. . .	+ . . .
κςενοδυλέβο	. . .	+ . . .
αιτοφολιά	. . .	+ . . .
στραβοπόδις	. . .	+ . . .
κυλοχέρις	. . .	+ . . .
δεκάρυβλο	. . .	+ . . .
γεογραφία	. . .	+ . . .
χορτοφάγος	. . .	+ . . .
κρεατοφάγος	. . .	+ . . .
λογοτέχνις	. . .	+ . . .

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 66. Γράπςτε μόνι-ςας προτάςις με τις πιο κάτο ςινθετες λέκςις:

Πικνόφιλος. Παγοθραφςτικό. Αλεκςικέραβνο. Αγριολύλυδο. Κςενοδυλέβο. Εφκολοκίνιτος. Αφτοκίνιτο. Δροςόλυςτος. Καλιγράφος. Καλιμάρμαρος. Σιταρόπςιρα. Φιλοκςέρα. Νομοθέτις. Μαβροφόρος.

'Εχυμε κε ςίνθετες λέκςις δίχος τα ενοτικά φονίεντα Ο, Ι κε Α π. χ.

αντί	+	λέγο	=	αντιλέγο
δέκα	+	χρόνια	=	δεκάχρονος
εφτά	+	γονιές	=	εφτάγονο
δέκα	+	ρύβλια	=	δεκάρυβλο
φιλό	+	άνθροπος	=	φιλάνθροπος
Νέα	+	πόλι	=	Νεάπολι
μέλι	+	πιχτί	=	μελίπιχτα
παν	+	ενοςιακός	=	πανενοςιακός-ί-ό
παν	+	κόζμος	=	πανκόζμιος-α-ο

ΓΙΜΝΑΖΜΑ 67. Γράπςτε ολόκλιρες τις πιο κάτο ςινκομένες λέξις. Ἔτςι:

ΕΣΣΔ = Ένοςι Σοβιετικόν Σοςιαλιςτικόν Διμοκρατιόν.

ΥΣΣΔ = . . .
ΡΣΟΣΔ = . . .
ΚΕ ΠΚΚ (μπ) = . . .
ΚΕΕ = . . .
ΠΥΚΕΕ = . . .
ΜΤΣ = . . .

(Μιχανο-τρακτορικός ςταθμός, Κεντρικί Εχτελεςτικί Επιτροπί, Υκρανικί Σοβιετικί Σοςιαλιςτικί Διμοκρατία, Πανυκρανικί Κεντρικί Εχτελεςτικί Επιτροπί, Κεντρικι Επιτροπί Πανενοςιακύ Κομυνιςτικύ Κόματος (μπολςεβίκον), Ροςικί Σοςιαλιςτικί Ομοςπονδιακί Σοβιετικί Διμοκρατία).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΡΙΤΙ ΤΑΚΣΙ

σελ.

ΤΕΤΑΡΤΙ ΤΑΚΣΙ

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Α

Αγανάχτισι ι,—негодование.
'Αγριπνα—бдительно.
Αδ ανός-ί-ό—пустой.
'Αδικα—напрасно.
Αεροπόρος, ο—летчик
Αιδόνι, το—соловей.
Αλεχσιχέραβνο, το—громоотвод.
'Αμινα, ι—оборона.
'Αμιλα, ι—соревнование,
Αναχίνοσι, ι—сообщение.
Ανάποδα—наизнанку.
Αναφέρετε—относится.
Ανάςκελα—навзничь.
Ανθραχοριχίο, το—угольная шахта.
Ανεργία ι—безработица.
Αντίθετος-ι-ο—противоположный.
Αντιχίμενο, το—предмет.
Απεργία,—забастовка.
Απετί—требует.
Απόδιχσι, ι—доказательство, расписка.
Αποςίνθεσι, ι—разложение.
Αποςτίθισι, ι—зубрение.
'Αρθρο, το—член, статья.
Αρχέος-α-ο—древний.
'Αριςτα—отлично,
Αςτίος-α-ο—потешный.
Αςίμι, το—серебро.
Αποτίνομε—обращаться.
Αφρός, ο—пена.

Β

Βαθμός, ο—отметка, степень, градус.
Βελάζι—блеет.
Βερίχοχο, το—абрикос.
Βδέλα, ι—пиявка.
Βία, ι—насилие.
Βιολέτα, ι—фиалка.
Βιός, το—имущество,
Βοράς, ο—север.
Βλέμα, το—взгляд, взор.
Βραβίο, το—награда, премия.
Βουνό, το—гора.

Γ

Γαλανός-ί-ό—голубой.
Γάντι, το—перчатка.
Γαρύφαλο, το—гвоздика.
Γεβματίζο—обедать,
Γενέος-α-ο—храбрый.
Γεράχι, το—ястреб.
Γέφσι, ι—вкус.
Γλάρος, ο—чайка.
Γνόςι, ι—знание.

Δ

Διαβάτις, ο—прохожий.
Διαταγί, ι—приказ.
Διαδίλοςι, ι—демонстрация.
Διάδρομος, ο—коридор.
Διαμάντι, το—алмаз.
Διάλεχσι, ι—лекция.
Διάλιμα, το—перемена между уроками.
Διάρχια, ι—продолжительность.
Διάφανος-ι-ο—прозрачный.
Διαφορά, ι—разница.
Διίγιμα, το рассказ.
Διχαςτίς, ο—судья.
Διμοτιχός-ί-ό—народный, общественный.
Δίςεχτος—високосный.
Δοχιμάζο—пробовать.
Δοντοχόνι, ι—зуб. порошок.
Δοριάν—бесплатно.
Δροςύλα, ι—роса.

Ε

Εβγενιχός-ιά-ό—благородный.
Εβνοιχός-ιά-ό—благоприятный.
Εχςορία, ι—высылка.
'Εχλιπσι, ι,—затмение.
Εχλογές, ι—перевыборы.
Εχςτρατία, ι—поход, кампания.
Εχπολιτιζμένος—культурный.
Εχςαςφαλίζο—обеспечивать.
Εχςοπλίζο—вооружать.
Εχςαρτάτε—зависит.

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Α

Αγανάχτισι ι,—негодование.
'Αγριπνα—бдительно.
Αδ ανός-ί-ό—пустой.
'Αδικα—напрасно.
Αεροπόρος, ο—летчик
Αιδόνι, το—соловей.
Αλεχσιχέραβνο, το—громоотвод.
'Αμινα, ι—оборона.
'Αμιλα, ι—соревнование,
Αναχίνοσι, ι—сообщение.
Ανάποδα—наизнанку.
Αναφέρετε—относится.
Ανάςκελα—навзничь.
Ανθραχοριχίο, το—угольная шахта.
Ανεργία ι—безработица.
Αντίθετος-ι-ο—противоположный.
Αντιχίμενο, το—предмет.
Απεργία,—забастовка.
Απετί—требует.
Απόδιχσι, ι—доказательство, расписка.
Αποςίνθεσι, ι—разложение.
Αποςτίθισι, ι—зубрение.
'Αρθρο, το—член, статья.
Αρχέος-α-ο—древний.
'Αριςτα—отлично,
Αςτίος-α-ο—потешный.
Ασίμι, το—серебро.
Αποτίνυμε—обращаться.
Αφρός, ο—пена.

Β

Βαθμός, ο—отметка, степень, градус.
Βελάζι—блеет.
Βερίχοχο, το—абрикос.
Βδέλα, ι—пиявка.
Βία, ι—насилие.
Βιολέτα, ι—фиалка.
Βιός, το—имущество,
Βοράς, ο—север.
Βλέμα, το—взгляд, взор.
Βραβίο, το—награда, премия.
Βυνό, το—гора.

Γ

Γαλανός-ί-ό—голубой.
Γάντι, το—перчатка.
Γαρύφαλο, το—гвоздика.
Γεβματίζο—обедать.
Γενέος-α-ο—храбрый.
Γεράχι, το—ястреб.
Γέφσι, ι—вкус.
Γλάρος, ο—чайка.
Γνόσι, ι—знание.

Δ

Διαβάτις, ο—прохожий.
Διαταγί, ι—приказ.
Διαδίλοσι, ι—демонстрация.
Διάδρομος, ο—коридор.
Διαμάντι, το—алмаз.
Διάλεχσι, ι—лекция.
Διάλιμα, το—перемена между уроками.
Διάρχια, ι—продолжительность.
Διάφανος-ι-ο—прозрачный.
Διαφορά, ι—разница.
Διίγιμα, το рассказ.
Διχαστίς, ο—судья.
Διμοτιχός-ί-ό—народный, общественный.
Δίςεχτος—високосный.
Δοχιμάζο—пробовать.
Δοντοχόνι, ι—зуб. порошок.
Δοριάν—бесплатно.
Δροςύλα, ι—роса.

Ε

Εβγενιχός-ιά-ό—благородный.
Εβνοιχός-ιά-ό—благоприятный.
Εχςορία, ι—высылка.
'Εχλιπσι, ι,—затмение.
Εχλογές, ι—перевыборы.
Εχςτρατία, ι—поход, кампания.
Εχπολιτιζμένος—культурный.
Εχςαςφαλίζο—обеспечивать.
Εχςοπλίζο—вооружать.
Εχςαρτάτε—зависит.

Εκφραστικά - выразительно.
Ελέφαντας, ο—слон.
'Ελατο, το - ель.
'Εντομο, το—насекомое..
Εντίποσι, ι впечатление.
'Ενοπλος, ι- вооруженный.
Εγγόνι, το—внук.
Εντολί, ι—завет.
Εόνια—вечно.
Επαναλαβένο—повторять.
Επιμένο—настаивать.
Επιδιόρθοσι, ι—ремонт.
Επίθεσι, ι--нападение.
Επέτιος, ι—годовщина.
Επιτροπί, ι—комитет, комиссия.
'Επιπλα, τα—мебель.
Εποδός, ι—припев.
Εργαστίριο, το—мастерская.
'Εριμος, ι—пустыня.
'Εσθιμα, το чувство.
Εφ μερέβοντας, ο—дежурный.
'Εφπορος-ι-ο—зажиточный.

Z

Zευγάρι, το—пара.
Ζιλιάρις-α-ικο—ревнивый.

Θ

Θαύμα, το—чудо.
Θόριβος, ο—шум, шорох.
Θιμόμε—запоминать.
Θιμονιά, ι—стог.

I

'Ι-ί—или-или.
Ιδιοχτίτις, ο—собственник.
Ιλικό, το—материал.
Ιπόδιγμα, το—образец.
Ιπερασπιστίς, ο—защитник.
Ιρίνι, ι—мир
Ισαγογί, ι—введение, ввоз.
'Ισιχος-ι-ο--спокойный.
Ισόδιμα, το—доход.
'Ισοδο(ς), ι—вход.

K

Καθίδριμα, το—учреждение.
Καθρέφτις, ο—зеркало.
Καθίκον, το—долг, задача.
Καθοδιγιτίς, ο—руководитель.
Καλό—приглашать, призывать.
Καλιακόδα, ι—галка.
Καλιέργια, ι—обработка.
Καναπές, ο—диван.
Κάμπος, ο—поле.
Καράφα, ι—графин.
Κάτικος, ο—житель.
Κατοχιρόνο—закреплять.
Κατσαρόλα, ι—кастрюля.
Κατάλιλος пригодный, соответствующий
Κίμα, το—волна.
Κινονία, ι—общество.
Κινιγός, ο—охотник.
Κλυβί, το—клетка.
Κολιτικός-ιά-ό—заразный.
Κομπόστο, το—компот.
Κσεκάνο—ликвидировать.
Κσεσκεπάζο—разоблачать.
Κυφάλα, ι—дупло.
Κυζίνα, ι—кухня.

Λ

Λάφι, το—олень.
Λακές, ο—лакей.
Λάμπο—блестеть.
Λάσπι, ι—грязь.
Λεκές, ο—пятно
Λέμαργος, ο—обжора.
Λέφκι, ι—тополь
Λιανικά—в розницу.
Λίμνι, ι—озеро.
Λιτρομός, ο—освобождение.
Λογοτέχνις, ο—художник слова.

M

Μανιτάρια,τα—грибы.
Μάχι,ι—бой, битва.
Μαβίς-ιά-ί—синий.
Μεζές, ο—закуска.
Μελιντζάνα, ι—баклажан.
Μέλος, το—член
Μενεξές, ο—фиалка.
Μεροκάματο, το—зарплата.
Μεταθέτο—переставлять.
Μιλονύ, ι—жена мельника.
Μιρολόγι, το—оплакивание.
Μονοπάτι, το—тропинка.
Μόρια, τα—частицы.
Μπρόμιτα—ниц.

N

Νάφτις, ο—моряк.
Νίκι, ι—победа.
Νικιφόρα—победоносно.
Νκέμι, το—узда.

O

Οδιγία, ι—указание.
Ορέος-α-ο—прекрасный.

Όρχος, ο—клятва.
Ορτίκι, το—перепелка.
Οφέλιμος-ι-ο—полезный.

Π

Παγίδα, ι—ловушка
Παράστασι, ι—постановка (театра).
Παριμία, ι—пословица.
Πατρονάτο, το—шефство.
Πέφκο, το—сосна.
Πένθος, το—траур.
Περίπατος, ο—прогулка.
Περιπίιςι, ι—уход.
Πέρδικα, ι—куропатка.
Πια—уже.
Ποθιτός-ί-ό—желанный.
Ποσότιτα, ι—количество.
Ποδίλατο, το—велосипед.
Προάγγελος, ο—предвестник.
Πρόορα-преждевременно.
Προσταγί ι—повеление.
Προοδέβο—успевать, иметь успехи.
Πλισιάζο—подходить
Ψιτό, το—жаркое.
Ψόφιος-α-ο—дохлый.

Σ

Σέβυμε—уважать.
Σιμβάντα, τα—события.
Σιμέα, ι—флаг.
Σιμίδα, ι—береза (дерево).
Σιμφορά, ι—несчастие, беда.
Σίνορο, το—граница.
Σίνθιμα, το—лозунг.
Σινεπύμενα—следовательно.
Σινεργάτις, ο—сотрудник.
Σίσκεψι, ι—совещание.
Σοδιά, ι—урожай.
Σταχτοθίκι, ι—пепельница.
Στίλι, ι—столб, столбик.
Σπάνια—редко.
Σπαρτά—посевы
Σταλαγματιά, ι—капля.
Σκλαβιά, ι—рабство.
Σινθίκι, ι—условие
Σπυδέος-α-ο—важный.
Σφεράκι, το—шарик.
Σχεδιόγραμα, το чертеж.

Τ

Τάγμα, το—отряд, батальон.
Ταχτικά—аккуратно.
Τέλια—в совершенстве.
Τενία, ι—лента.
Τιροκόμος, ο—сыровар.
Τιχένο—встречать.
Τσιφλικάς, ο—помещик.
Τσακάλι, το—шакал.
Τριγιρίζο—окружать.
Τρένο, το—поезд.
Τσαγκάρις, ο—сапожник.
Τσουγκράνα, ι—грабли.

Φ

Φαρδίς-ιά-ί—широкий.
Φενόμενο, το—явление.
Φονί, ι—голос, крик.
Φιλενάδα, ι—подруга.
Φράουλες, ι—клубники.
Φλογέρα, ι—свирель.
Φρέσκος-ια-ο—свежий.
Φουντοτός-ί-ό—хохлатый, пышный.
Φτέρι, ι—папоротник.

Χ

Χελιδόνι, το—ласточка.
Χελόνα, ι—черепаха.
Χέτι, ι—грива.
Χερετιζμός, ο—приветствие.
Χιρότερα—хуже.
Χρίσιμος-ι-ο—полезный.
Χοντρικά—оптом.

Ιπέφθινος ςιντάχτις: **Χ. ΣΕΡΚΥΤΑΝ.**
Μετάφραςι: **Γ. ΛΕΦΚΟΠΥΛΟΣ.**

Подписано к печати 29-VIII 1936 г. Уполоблита № 1172. Тираж 1000.

Стат. формат 144x203, печат. листов 8, в листе 28672 знак., автор. листов 6, бум. листов 4¼. Мариуполь, типография Донецкого Областного Греческого Издательства. Зак. № 38.

ΤΙΜΙ 50 καπ.
ΔΕΣΙΜΟ 35 καπ.

ЦЕНА 50 коп.
ПЕРЕПЛЕТ 35 коп.

НА ГРЕЧЕСКОМ ЯЗЫКЕ:

Г. Ф. ЛЕФКОПУЛОС

ГРАММАТИКА И ПРАВОПИСАНИЕ

Учебник для начальной школы

Часть II.

ДОНЕЦКОЕ ОБЛАСТНОЕ ГРЕЧЕСКОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
МАРИУПОЛЬ—1936